

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felolvasó szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadó: VÁLLALKÖZÖSSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Német nyelv az iskolában.

Budapest, január 8.

(s.) Mikor arról beszélünk, hogy a német nyelvet nem kell tanítani a magyar elemi iskolában, mindig számot kell vetnünk azzal a furcsa eshetőséggel, hogy a németfalás gyanújába keveredünk. Elég különös bizony, hogy az iskolai német nyelv kérdése nálunk még mindig az ugynevezett *kényes kérdések* sorába tartozik. Hogy miért kényes még mindig ez a kérdés, annak mi nem vagyunk a megmondható. Elég az, hogy kényes. Ha nem volna az, akkor nem történt volna meg az az érthetetlen dolog, hogy a székesfehérváros összes iskolaszékéi hasztalan foglaltak állást évekel ezelőtt a német nyelvnek az elemi iskolákban való tanítása ellen, a kérdés azóta nem bírt keresztülhatolni a hivatalos fórumok szövevényein és ugyanannak az iskolaszéknek, amely évekel ezelőtt megindította a dolgot, tegnap újra el kellett határoznia, hogy megszünteti a tanács határozatát. Szóvateszszük ezt a különös jelentéget, amelyet nem vagyunk hajlandók egyszerűen a közigazgatási eljárás tekervényes mivoltának a rovására írni, szóvateszszük, bármilyen biztosra vesszük is, hogy a németellen való animozitás vádját hárítjuk magunkra.

Hogy ez a vád merőben felületes, azt tán nem kell újra meg újra bizonyítanunk. Csak a vakság láthat abban gyűlöletet, elfogultságot, vagy mi effélé, hogy az elemi iskolába járó kicsi gyermekek zsenge elméjét nem akarjuk terhelni a német grammatikával. A gyermekekre nézve minden grammatika borzasztó és haszontalan kinzőeszköz; a nyelvtanítás semmiképp sem való az elemi iskolába. Semmi ok sincs arra, hogy

éppen a német nyelvvel tegyen kivételt a magyar iskola. Érthetetlen és okatlan az a csökönység, amellyel bizonyos körök a német nyelvnek, a mi gyermekeinkre nézve idegen nyelvnek ehhez a kiváltságos helyzetéhez ragaszkodnak. Az egyetlen nézőpont, amelyről ezt a kérdést helyesen lehet elbírálni, a célszerűség nézőpontja. Tessék megkérdezni a tanítással foglalkozó szakférfiakat, akik a fenekére látnak ennek a kérdésnek, célszerű-e az egészen gyenge gyermekézt kényszeríteni arra, hogy a német nyelv nehézségeivel birkózzék, csak azért, mert felnőtt korában esetleg szüksége lehet arra, hogy németül is tudjon?

A legsűrűbben azzal az argumentummal találkozunk a német nyelvet mindenáron védők táborában, hogy Ausztriához való közjogi viszonyunk és gazdasági helyzetünk mellett célszerű, ha az életbe lépő ifjúságnak a német nyelv alapos ismeretével készül fel jövődöbéli hivatására. Még ha elfogadjuk is ezt az argumentumot, akkor sem láthatjuk igazolva azt a kivételes helyet, amelyet a német nyelv a magyar iskolában elfoglal, s amely szinte egyrangúvá teszi a magyar államnyelvvél, a magyar iskolásiuk anyanyelvvél. Ha ez valami különös tiszteletadás akar lenni a monarkia másik államának volt államnyelvé irányában, akkor hasonló tiszteletet követelhetnénk az ausztriai iskolákban a magyar nyelv irányában, amely a magyar állannak ma is hivatalos nyelve. De, ugyebár, ez nevétséges követelés volna? Erről hát nem is beszélünk. Hanem ott vannak a közös intézmények iskolái: a katonai iskolák, a konzuli akadémia, a Terézianum. Hogy állunk ezekkel? A magyar nyelv *jogáról* is beszélhetnénk itt, de még ennyire sem megyünk. Megmaradunk a célszerűség szem-

pontjánál. Ezek az intézetek nem gyermekeket tanítanak, hanem felnőtt ifjakat, akik az iskolát elhagyva, egyenesen az életbe lépnek ki, ahol az osztrák császárságot és a magyar királyságot egyaránt szolgálják. Nemcsak a paritás, hanem az élet mindennapos szüksége is megkövetelné, hogy akiket ezek az iskolák kiképeznek, tudjanak magyarul. Hogy ennek a követelésnek mennyire felel meg a katonai és a konzuli, meg a diplomáciai szolgálatra előkészítő intézetek oktatásrendje, azt jól tudjuk. A katonai iskolákban a magyar nyelv csak fakultatív tárgy. A Terézianumban pedig éppen megbotránkozott elbánásban részesül a magyar állam hivatalos nyelve. Tanulnak abban az intézetben mindent, amire a legelőkelőbb fajtájúnak mondott államszolgálatban szükség lehet. Tanulnak egyebek közt még magyar történelmet is, magyar közjogot is — németül. A vizsgálatok több nyelven történnek. Vizsgáznak a növények németül, franciául, angolul és olaszul is. Csak éppen magyarul nem. Ez az állapot nevétséges és megalázó. Még csak annyi figyelemben sem részesül a magyar állam nyelve, mint az olasz, vagy az angol nyelv. Holott attól, aki a magyar állannak is éppen ugy alkalmazottja, mint Ausztriának, a legkülönbözőbb praktikus észjárás szerint is meg lehetne követelni, hogy tudjon magyarul, nem úgy, mint franciául, nem úgy, mint angolul, hanem jobban. A valóságos állapot pedig az, hogy a végzett növendékek egészen jól megtanulnak franciául, angolul és olaszul, és sehogysan tanulnak meg magyarul.

Ezzel szemben igazán nem lehet megérteni, hogy a magyar főváros még az elemi iskolákból sem meri kirekeszteni a német nyelvet. Mert hogy nem meri, arra kell következtetnünk a kérdés elintézésének ilyen hossza-

TÁRCA.

Egy sor.

Hazug a napfény, bús a ragyogás,
Hiába csal tavaszt a télbe.

Fázom . . . Elő hát; jöjj csak sorra mind,
Hajszálbetűs, megörzött kis levélke!

Ha szétteritem finom papírod,
Elámit ibolyás lehelleded,
Felém leng újra selymes, lágy haja,
Úgy gondolom, hogy május van . . . Szeret.

Pedig szél zúg . . . Nézd, int a kályhaláng.

Búcsuzzunk el hát, édes levelek.

A nyaldosó tűz vérpirosra fest
Ah! utójára most hevítetek.

Emelkedik a sok papírdarab,
Reszketve suttog lassú éneket,
Mint búcsuzó nap, önti el a fény
Még egyszer a haló emlékeket.

Szétporlad lassan a sok kis levél,
Nagy szomorún a hamva is elég.

Csak épp a szélén látszik valahol:

— Édes emberkém, szólj, szeretsz-e még?

Pásztor Árpád.

Apró szenzációk.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Yarttn.

I.

A hangyák.

A Gárdonyi hangyái zombékokat akartak alapítani Rómában, a San-Pietro térén. Mentek, megdélték, keresvén az alkalmas helyet, s végre megállapodtak a Bernini híres colonnadeja szélén, egyik hatalmas oszlop tövében. A szorgalmatosak nyomban munkához kezdtek, levonultak a föld hasadékaiba, megvetették a hangyatársadalomnak az alapjait s berendezni kezdték a zombékokat.

De voltak köztük filozófok és ábrándozók, akik a helyett, hogy a közjón dolgoztak volna, a rengeteg oszlopra bámultak föl.

— Ennek a hosszu, egyenes vonalnak nincs vége, mondá az egyik. (Mert tudni kell, hogy a hangya csak egy emberarasnyira lát, az ember pedig egy istenarasnyira.) Ily végtelen egyenes vonalat hangyák nem csinálhattak, hanem csakis a természet.

— Hátha van nálunk milliionszorta erősebb és hatalmasabb hangya (mondák a többiek), aki tud ilyen hosszu vonalat csinálni. Ezt a mérhetetlen egyenes sziklát bizonyára azért csinálta, mert végtelenül bölcs, s bölcseségének nem érjük a végét. Es végtelenül jó, mert ime, alkalmas helyet ad nekünk a zombékoknak fölépítésére s az élelmet sem takarítja el utunkból, pedig megtehetné, hiszen végtelenül hatalmas.

— Hátha ugy áll a dolog, hogy ez a nagy hangya nem is törődik velünk, mondák ismét mások. Vizbe eshetünk, tűz emészthet meg, szélvész ölhet bennünket rakásra, egymást fölfalhat-

juk, elragadhatjuk egymás élelmet, még sohasem éreztük, hogy közbelépett volna. Talán azt sem tudja, hogy mi most itt buztuk meg magunkat az ő végtelen egyenes sziklája alatt.

Szóról-szóra, ebből nagy disputa kerekedett. A zajra előjöttek a zombékból a dolgos hangyák is, s azoközben, hogy mindegyik párt a maga igazságát vitatta, nagy marakodással fajult a dolog. Harapdálták, csipdesték, gyilkolták egymást, azután pedig behuzódtak a zombékba s gyógyították a sebeiket.

Mikor egészen lecsöndesedtek, megszólalt egy józan, vén hangya:

— Másrok ne marakodjatok össze ily meddő dolgon. Maradjatok a zombékban, dolgozzatok a társadalom javán, szeressétek egymást, ne spekuláljatok e hosszu vonal eredetén s ne bámszkodjatok addig a magasba, míg itt lent a zombékban el nem végzitek a dolgotokat.

S a hangyák ezt végre is belátták.

II.

Forma dat esse rei.

Volt egyszer egy kopasz fejű, hosszu, szürke szakállú filozóf, aki nagyon okos ember vala. Nem hiába bujta napokon keresztül a könyvesházának könyveit, de tudott is mindent. Nem volt oly dolog a világon, melynek meg ne tudta volna magyarázni az eredetét és okát. A haláltól azonban nagyon félt, mert rettegett a megsemmisüléstől. Ő, a nagy filozóf, kinek agyából országokat besugárzó gondolatok támadtak, nyomtalanul elmúljék, akár egy közönséges király? Hosszu éjszakákat töltött annak a titoknak a megfejtésével, hogy mi is voltaképpen a halál, ez a borzasztalmas megsemmisülés. Mert ezt a dolgot még nem tudta; ezt az egyetlenegyet.

Egy reggel ragyogó arccal, ész nélkül rohant az utcára könyvesházából, hol egész éjszaka

dalmas halogatásából. Reméljük, hogy a huzavonának egyszer már vége lesz; reméljük, hogy a székesfőváros törvényhatósága meg tud szabadulni végre-valahára attól a babonás félelemtől, amely megkörnyékezi nálunk az emberek egy részét, valahányszor a német nyelvnek bitorolt kiváltságáról van szó. Ez a kiváltság mindenképpen fölösleges; addig pedig egyenesen restelni való, amíg a magyar nyelvnek még csak természetes jogait sem tudjuk elismertetni, a józan észből és a szükségességből következő pozícióját sem bírjuk biztosítani azokban az állami intézetekben, amelyeknek a fenntartásához mi is hozzájárulunk, s amelyeknek a mi állami hozzájárulásunk kielégítése körül is hivatása van.

BELFÖLD.

Felelet. Buday Barna ur, a *Hazánk* felelős szerkesztője, ma megfelel arra a hozzá intézett kérdésünkre, hogy mit szólna, ha valaki őt magát mint Keeskeny hitorsosát, Papakosztát pedig mint az ő védenőjét emlegetné. A válasza az, hogy mivel ő sem Keeskenyét, sem Papakosztát egyik perig sem állott védelmében, ennél fogva ha őt valaki mégis velük társítaná, habozás nélkül kimondaná, hogy az a valaki a *toll szabadságával alávalóan visszaél.* S hozzátesszi, hogy izlésének megfelelő elégtételt szerezze az illetőtől. Buday Barna urnak ezt a választ tudomásul vesszük. Ő pedig vegye mitőlünk tudomásul a következőket.

Mikor a *Hazánk* statáriumot, még pedig mindjárt kétszáz akasztóféval indult követelt a kazár uszorások ellen, akik Alsó-Kalocsán a szegény ruthén nép földjét árverelték, akkor Vészi József két dolgot cselekedett. Először kijelentette a legnagyobb nyomatékkal, hogy az uszorás — akár kazár, akár nem kazár — *járulmas gazember s kártékony fenevad, amelyet vasrácsos kálitkában kell tartani.* Azután pedig kimutatta a *Budapesti Közlöny* árverési hirdetésének és a *Pénzügyi Közlöny* adataiból, hogy Kalocsán nem egy zsidó uszorásbanda árverelt, hanem *kilenc pénztársat,* amelyeknek vezetőségében harmincnál több keresztény uri ember is helyet foglal, és hogy a licitáció által sujtott alpercek nem ruthének, hanem *két kazár.* Ezt írta meg Vészi József, semmi egyebet. Mondja meg Buday Barna ur, hol van *Vészi József eme fejtegetésében a kazár uszorások védelme?* Tisztességes ember létére éreznem kell, hogy őt a bizonyításnak erkölcsi kötelezettsége terheli. Hát bizonyítson. A nyilvánosság színe előtt követeljük tőle, idézzen Vészi József írásából egyetlen egy szót, vagy akár egyetlen egy betűt is, mely az uszorát vagy az uszorásokat védelmezte, avagy csak mentegette is

volna. Aki gentleman, az nem térhet ki az ilyen természetű felszólítás elől. Buday Barna ur tehát bizonyítani tartozik. S amennyiben nem tud felmutatni Vészi József írásából olyan idézeteket, amelyek az uszora védelmét jelentik, akkor ez a hallgatása magában foglalja annak a beismerését, először, hogy Vészi József soha uszorást nem védett, s másodsor, hogy hazudtak azok, akik róla ezt állították. Az a lap, amelyet Buday Barna ur szerkeszt, mégis Vészi József védenőjének mondta és makacs előzetességgel Vészi József hitokronául emlegette tegnap azt a Davidovits Dávidot, akit nyolcvanaszoros uszorával vádolt. Az illető cikk — igaz — névtelenül jelent meg; de a névtelen infámia elől maga Buday Barna ur írta a másfélhasábos bevezetést, amely egyetlen szóval sem repudálja ezt a hazug gyanúsítást. Ezért kérdeztük Buday Barnát, mit tartana fölé, ha valaki őt Papakosztá hitokronául és Keeskenyét protektorául szerepeltetné. A válasz ma megjött s úgy szól, hogy aki ezt tenné, az *alávaló módon élne vissza a toll szabadságával.* S mivel Vészi József épp oly kevésbé védett valaha uszorást, amint Buday Barna sem védett soha tolvajt és betörőt, ennél fogva felszólítottuk Buday Barna urat, közölje lapjának névtelen cikkirójával azt az imént idézett véleményét, hogy az az ur alávalóan visszaél a toll szabadságával. S mert Buday Barna e véleményéhez még azt is hozzátesszi, hogy izlése szerint való elégtételt is szerezze az illetőtől, hát kijelentjük, hogy a névtelen cikkiró hitvány rágalmánának a saját szerkesztője által történt megbélyegzése az az elégtétel, amelyet mi ezennel megszerezünk magunknak.

A megyei pénzkézézés rendezése. A vármegyei pénzkézézésről szóló javaslat erősen foglalkoztatja már a pénzügyminisztériumot. A könyvvizelési ügy egyesítése következtében a teendők lényegesen szaporodni fognak s a központban is nagyobb munkák érkekeznek. A pénzügyminiszter legközelebb előterjesztést tesz a felségének egy számviteli ügyi főnök végleges kinevezése tárgyában. Ez a központi igazgató, aki valószínűleg miniszteri tanácsosi címet kap, fel lesz hatalmazva a X. és XI. fizetési osztályba tartozó alkalmazottak kinevezésére, míg a pénzügyminiszter csak a számvizsgálókat és számtanácsosokat fogja kinevezni. Mivel azonban a pénzügyminiszter a vármegyeknél alkalmazott s a IX. és VIII. rangfokozatba tartozó főkönyvvizelőket és főpénztárosokat egyelőre nem akarja végleg kinevezni, azt tervezi, hogy ezek ideiglenesen számvizelő-felügyelőkké neveztesse ki. Ezek az inspektorok, akik minden pénzügyigazgatósághoz be lesznek osztva, utazási általánynak kapnak s kötelesek a pénzügyigazgató által előírt program alapján váratlan számvizsgálásokat és hivatali vizsgálatokat eszközölni. A felügyelők a könyvvizelési személyzet státusába tartoznak s főleg a könyvvizelés megvizsgálására lesznek hivatva, miközben az

alispánokkal és főszolgabírákkal állandó érintkezésben kell lenniük. Az új törvény végrehajtása fokozatosan történik. Először a pénztári osztályt szervezik; azért is első sorban, valószínűleg már június végén, a pénztári személyzetet nevezik ki. Alkalmassint ugyanekkor nevezik ki a felügyelőket, a többi kinevezés pedig az 1902. év végére várható. Azok, akiket a miniszter nem vesz át, 1903-tól kezdve teljes fizetéssel rendelkezési állományba helyeztetnek s aztán vagy nyugdíjaztatnak, vagy más szolgálati ágba osztatnak be. A miniszterelnök csak magas kornál vagy más rendkívüli okokból enged meg az illetők nyugdíjazását s az alkalmazottakat inkább arra akarja rábírti, hogy más, habár kisebb állásokat fogadjanak el, nehogy a nyugdíjalap ok nélkül megterhelhesse. Végül az az intenciója a miniszternek, hogy üresedésenként a nyilvános pályázat szokását meg akarja szüntetni s a hivatalnokokat ex officio lépteti elő magasabb fizetési fokozatba.

A püspöki konferencia. A bíboros hercegprímás budavári palotájában ma konferenciára gyűltek a püspökök, hogy a katolikus autonómiai kongresszus tanácskozásai előtt állást foglaljanak a huszonhetes bizottság ismeretes elaborátumával szemben. Mint előre is látható volt, a konferencián a görög-katolikus püspökök közül egyik sem jelent meg, miután ők ragaszkodnak az 1870-ben jelzett álláspontjukhoz, hogy ugyanis a ruthén és román hívek autonómiáját az általános autonómia megvalósítására irányuló mozgalom nem értheti. Így aztán a püspöki konferencián *Vassary* Kolos bíboros hercegprímás elnöklete alatt csak a következők vettek részt: dr. *Császka György* kalocsai érsek, dr. *Schlauch* Lőrinc nagyváradi bíboros püspök, továbbá *Bende Imre* nyitrai, *Bubics* Szigmond kassai, báró *Hornig* Károly veszprémi, *Szmercsányi* Pál szepesi, *Rimley* Károly besztercebányai, *Ivánkovich* János roznyói, gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi, *Hettyey* Sámuel pécsi, gróf *Csáky* Károly váci, *István* Vilmos szombathelyi, gróf *Széchenyi* Miklós győri és *Várossy* Gyula székesfehérvári püspökök, végül *Fehér* Ipoly pannonhalmi főpápa. Távollmaradásukat kimentették: *Samassa* József egri érsek, *Desseoffy* Sándor eszani püspök, *Meszlényi* Gyula szatmári püspök, *Mihályi* Viktor balázsfalvi görög-katolikus érsek, *Fánel* Mihály nagyváradi, *Fürész* Gyula munkási, dr. *Radu* Demeter lugosi, *Szabó* János gyulafejevári és *Vályi* János eperjesi görög-katolikus püspökök.

Vassary Kolos bíboros hercegprímás délelőtt tíz órakor rövid imával nyitotta meg a konferenciát s aztán röviden jelezte a katolikus autonómia-ügy mostani állását. Konstatálta, hogy bár a bizottságba delegált főpápa mindig szem előtt tartotta a püspöki kar kívánalmait, mégis természetesen, hogy a kongresszus organumainak számolniuk kellett a kormány álláspontjával is s innen van, hogy a kilenczes bizottság által javasolt s a huszonhetes bizottság által némi módosításokkal elfogadott új szabályzati tervezet a pü-

könyvei közt virrasztott, s tulardó örömében táncolni kezdett.

— *Heurka!* kecskébeka! Nyomára jöttem a nagy titoknak! Ime, halljátok, s vizsgálatódjatok meg!

E szavakkal esődítte maga köré az embereket. Azok eltátozták a szájukat. A bölcs megmagyarázta nekik, hogy örök az élet és halál voltképpen nincsen is. Az anyag nem semmisül meg a halálban, csak átalakul s a halál nem az élet vége, hanem az anyag új fizikájának a kezdete. Az emberi öntudatot képező erő semvész el a halálban, hanem csak — átlényegül. Mily vizsgálató, mily fölemelő, mily boldogságos egy állapot tehát a halál.

Es a filozóf nem félt többé a haláltól. Sőt úgy örült neki, mint a bolond, mert rájött, hogy ő csak átlényegül.

A körébe csoportosult emberek azonban nem vizsgálatódnak meg, hanem azután is tátozták a szájukat.

III.

Persepolis.

Kincsekkel megrakott fáradt karaván érkezett Baalbek romjaihoz, hogy ott megpihenjen. Megmosakodtak, azután drága szőnyegekre telepedve, illatos latakiait eregetének csibukjaikból az enyhe alkonyati levegőbe. Vezetőjük, az ezüstszakállú sejk, meséket mondott nekik, visszakalandozva az aranyos múltba, mikor Baalbeket még Persepolisnak hívták, Dáriusnak a híres városa volt s fénye beragyogta egész Ázsiát. Az alkonyi pír, mely a sivatag csenevész bokrain rezeg, talán ennek a nagy fényességnek az elmaradt, mindinkább lankadó sugara.

Mikor a karaván éjjeli pihenőre készült, rabló turkománok ütöttek rajta. Legyilkoltak mindenkit, a kincsekben megosztottak s reggelizni döszöltek a romok közt. Ekkor azonban visszaér-

keztek az oroszánok, hiénák és párdukok is éjjeli rablásaikból a romokhoz, mert rendszeren ott szótkáltak átudalni a nappal. A turkománok elmenekültek az erősebb rablók elől...

Ime, vérszopó bestiák még mindig vannak, — de hol van már a ragyogó Persepolis?

IV.

Az előbbinek variációja.

A zsidóipiaci tőzsdén, hol vásott nadrágokra és cipőkre kötnek slusszokat kész szállítás mellett, a hét öt napján nagyon mozgalmas az élet. Hullámmzik az üzletmenet s hullámmzik az összevessék is a szellős épület egyik sarkától a másikig. Ennek a tőzsdének is megvannak a maga kisdéd reményei és bukásai, bár a tönkrementek nem esnek valami nagyot.

Ajren Sauerteig vásott nadrágok után szaladgl s megvan valahogy. De hol vannak a Fáraók?

Ajren Sauerteig talán nem is tudja, hogy kik voltak ezek az uraságok.

V.

A kedvenc téma.

A cservenkai dalárda nagyon szereti a természetet és a társas-életet. Ennek a kettőnek az élvezetét rendszeren ösze is köti. Az ifjak vagy nyulásznak, vagy fűrjekre vadásznak méla ősi alkonyatokon, vagy a gazdaság után néznek a tanyákon, hol fekete földet fordít ki az eke a román.

Aki nem pusztán született, az nem tudja, mi a szép. A pusztának, ennek a megfejthetetlen szfinksnek párazatokba bukott látbatára omészto nosztalgiait kélt az emberben. A pusztá az ő végtelenségével az egyéniségnek legjobb kifejtője. A pusztá a szubjektívizmus dajkája. A pusztá szelének pogány zűmmögésében fölzug Beethoven szimfóniáinak komorsága. A pusztá egyszerű pacsirtájának énekéből a bájos, egyszerű népdal

cseng felénk. A pusztá verőfényében anaekroni derü ömlik el. A pusztá nem tudomány, nincsenek rhomboederei, nincsen szene, mely gépeket hajt s matematikára sarkal. A pusztá a legtisztább költészet, a legmélyebb magabizallság, a legbensőbb vágyakozás. A pusztá a legcsöndesebb némaság, a legbánatosabb merengés, a legenyelgőbb pajzanság, a legféltelenebb szilajság. A pusztá a legcsapongóbb rhapsódia. A pusztá a legkorlátlanabb szabadság, a pusztá a legtisztább magyarság.

Cservenka környéke végtelen pusztaság, mint általában az én kedves bácskai hazám. A cservenkai embernek fogalma sincs hegyről. A legnagyobb hegy, amit a bennszülött ismer, a vakondtúrás. Leikét csakis a pusztá ihleti meg, azért, mert pusztá a pusztá, mert egyenes, mint a gentleman-lelkület.

A cservenkai dalárdának pusztáimádó tagjai minden este összejönnek közös nótára, s a program első száma rendszeren ez: „Mi zengi tul a bércetel?”

T. i. ez a kedvenc daluk...:

Sok cservenkai ember van a világon.

VI.

A puhány.

A puhány nagyon elégedetlen életet élt az óceán fenekén. Élelmét csak nehezen tudta megszerezni a tenger iszapjában, s a sziklahasadékokban, a korállerdők közt s a mellett folyton rettegnie kellett az életéért. A kegyetlen polipok, az örökké éhes rákok pihenés nélkül hajszolták, sőt rokonai is elkapták a száájából a falatot, ha tehetőék. Végtelenül el volt keseredve. A jutalom reménye nélkül fogja eltölteni mártíréletét? Sellen-ségei sohasem kapnak büntetést az ellene elkövetett sok gazdsáért?

Valamikor egy tengeralatti áramba került, mely nagy erővel sodorta magával páratlan tá-

pöki kar kívánalmának nem felel meg mindenben. Eppen azért fölkérte a hercegprímás a püspöki kar jelenvont tagjait, hogy nyilatkozzanak, minő álláspontot foglaljon el a püspöki kar az új tervezetlel szemben.

Rövid vita után a konferencia elhatározta, hogy a püspökök a kongresszus tanácskozásaiiban tovább is részt vesznek s hogy a püspöki kar az elvi álláspont fenntartásával a huszonhetes bizottság új elborítumát a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

A püspöki konferencia ezenkívül még több egyházi előterjesztést és indítványt tárgyal, ezek között a középiskolai hitoktatásra vonatkozó javaslatot. Megválasztottak egy szakbizottságot, amely a középiskolai katekizmusra beérkezett tizenegy pályaművet bírálja meg s odaitéli a legalkalmasabbnak a püspökök kétezer koronás pályadíját. A konferenciát délután félkettőkor fejezték be.

Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy gróf Zichy Nándor a katolikus autonómiai kongresszus tagjait holnap és holnapután este 8 órára máriai-utcai palotájában tartandó értekezletre hívja meg.

A deési mandátum. A Kuria első választási tanácsa Paisz Andor előkérte alatt ma tárgyalta a deési választás ellen beadott petíciót. Deésen gróf Teleky Domokos harminchét szavazattal győzött báró Dániel Tibor ellen, akinek választói heves kérvényekkel támadták meg a választást elvetés, itatás, vesztőgetés és hivatalos presszió címén. A kérvényezőket dr. Farhas János deési ügyvéd képviselte, a választást dr. Darányi Gyula védte.

A tárgyalás kezdetén a kérvényezők meghatalmazottja ismertette a petíció tartalmát. Szólnok-Dobokamegye főispánja és alispánja utasították a megyei tisztviselőket hogy szavazzanak Teleky Domokosra mert egy akarja a miniszterelnök. Báró Rudnyánszky József főrendiházi tag volt Telekynek legnagyobb kortese. A bírakat s egyéb tisztviselőket azzal jósztette, hogy előléptetésükkel semmi sem lesz, ha nem szavazznak Teleky Domokosra. A főszolgabíró összehívta valamennyi körjegyzőt s tudtukra adta, hogy ne merjenek báró Dániel érdekében korteskedni, mert amelyik ezt merészelné, s nem szavazna Telekyre, az leszámolhat a jövővel, jegyző többé nem lesz. Ugyanígyen parancsot kaptak a községi bírák is. Ezenkívül nagyban üttek a lélek-vásárlást is. A választók közül számosan 10-10 koronát kaptak szavazatukért. Enni-inni annyit kaptak, amennyit csak bejárnak félrt. Történt pedig ez gróf Esterházy Miquel nagy udvarában, ahol a választókat összegyűjtötték, s esendőrökkel őriztették. A deés-aknai bányamunkásokat a bányanaggy azzal fényeztette, hogy el fogja őket csapni, ha nem szavazznak Teleky Domokosra. Mindezek alapján kéri a Kuria, hogy a felhozott tények tekintetében rendelje el a vizsgálót, s annak bejelvezével érvénytelenítse a választást.

Ezzel szemben a deési főispánok mondja, hogy a kérvényezők nem kéri azt, hogy ne Teleky Domokos, hanem báró Dániel Tibor nyilvanították megválasztott képviselőnek. Ennek okát 6 már kikutatta s ez nem egyéb, mint az, hogy báró Dániel Tibor nem nagykorú, nem volt 24 éves sem a választáskor s máig sem az; így hát a reá esett szavazatok tulaj-

akra. Majd fölfelé vitte magával, majd lement vele a tenger mélységes fenekéig. Egyszer annyira fölkapta, hogy alig pár arasznyira volt a víz színétől. Szegény puhány elkabult a nagy gyönyörűségtől, mely előtte fölárult. Az ő világán, a rengeteg vizen túl, egy le nem írható pompájú tulvilágának a képe szűrődött le hozzá. Nem vízből volt az a tulvilág, mint az övé, hanem egy neki fölfoghatatlan, láthatatlan anyagból, melynek tetején két fényesség terült el, s ebben más szintű fényességek usztak ismeretlen irányban. A tulvilág tele volt sok nem látható lényekkel. Furesz uszonyu hóféhér szellemek, vagy mik mentek, cikáztak nagy gyorsasággal a láthatatlan elemekben, a víz hátán pedig akkora fekete alkotmányok siettek nagy zakatolással, mint tiz cethal együttvéve. Szóval, csupa derű, csupa fény és csupa szín volt minden.

Oda lett minden nyugalma, mióta ezt a tulvilágot megpillantotta. Mily jó lenne odajutni! Kik lakozhatnak ott? Bizonyosan azok, akik aratoln sokat szenvedtek lent a vízben. Örök boldogság lehet ott az élet; nincsenek kapzsi rákók, kegyetlen polipok, nem kell élelem után járn, mert fényességgel és színnel táplálkoznak az ottlakók, kik bizonyosan szinte reszketnek a gyönyörűségtől. Ó leirhatatlan szépségű tulvilág...

A szegény puhány vízi szenvedéseinek nem-sokára vége szakadt. Megint jött egy hatalmas gólláramlat, mely nagy erővel ragadta magával, egyenesen fölfelé. Mind közelebb ért az ő vízi világának a határához, melyen keresztül a tulvilág integett felé. Reszketett a gyönyörűségtől, hogy most talán kiemelkedhetik eddigi életéből egy másikba, a le nem írható gyönyörűségesebe.

Vágya be is teljesedett. Az áram egy nagy lödullattal kihajította a vízből a partra. Végre a tulvilágon volt. De nem élvezhette a gyönyörűségeit a szegény puhány, mert abban a pillanatban, hogy a tulvilágra ért, alaposan megdőglött.

donképpen mind érvénytelenek. Foglalkozik azután a védő a kérvényben felhozott érvénytelenségi okokkal s azokat valótlanoknak mondja. Bemutatja báró Rudnyánszkynek egy nyilatkozatát, melyben a báró azt mondja, hogy ő nem presszionált senkit, s csupán mint magábanem korteskedett Teleky Domokos mellett. Nem áll az elvetés-itatás vádja, vesztőgetés nem történt, pressziót nem gyakorolt senki. Az hogy a miniszterelnök óhajtja gróf Teleky Domokos megválasztását, nem nevezhető presszionáknál kevésbé, mert az ellenpárt ugyanezt hangoztatta. Egyébként a kérvényben nincs megemlítve a legtöbbször választás névze, hogy mivel fenyegették őket, mivel terrorizálták őket. Ezekre vonatkozólag tehát a vizsgálat nem is fogatosítható. Mindezek alapján kéri a kérvény elutasítását.

A Kuria az ítéletet holnap déli tizenkét órakor hirdeti ki.

A katolikus autonómia. Az autonómiai kongresszusnak azokat a tagjait, kik nem fogadják el a huszonhetes bizottság előterjesztését, ma este nyolc órára értekezletre hívta össze Ugron Gábor a Pannonia-szálló nagytermébe. Az ellenzéki tagok az értekezleten igen nagy számmal vettek részt. Az értekezlet kimondotta, hogy a betörésszett javaslatot még általánosságban sem fogadják el a részletes tárgyalás alapján, mert a valláségyenlőség elveinek nem felel meg: alapítványi, tanulmányi javakat és katolikus iskolákat továbbra is a kormány kezelésében hagyja annál is inkább, mert ezen még igen lealázó javaslaton túl is a kormánynak oly követelése van, melyek az önérték legkisebb mértékével sem egyeztethetők össze. Végül elhatározta az értekezlet, hogy általános viát provokál és holnap este a Pannonia-szálló külön termében a mai értekezletet folytatja. A holnapi ülésen az indítvány benyújtásával Ugron Gábort bízták meg. Ezzel az értekezlet véget ért.

A katolikus autonómia szervezésére összehívott kongresszus tagjai, kik az önkormányzati szervezetet a 27-es bizottság 1901. év május hó 10-én kelt munkálata alapján akarják tárgyalni és megállapítani, felkértek, hogy esztörtékön, e hó 9-én 4 órakor a Hungária-szálló földszinti olvasótermében megjelenjen sziveskedjenek. 1902. január 8-án többek megbízásából: gróf Apponyi Albert, dr. Günther Antal, báró Józsika Sámuel, gróf Majláth József, Szabó Jenő.

A galgóczi választás előtt. Galgóczirol jelenti a Budapesti Tudósító: A holnapi képviselőválasztásra mindkét párt teljesen szervezte van. Rudnyánszky Béla szabadelvűpárti jelölt támogatására Kubinyi Géza, gróf Forgács Antal, Pap Géza, Haydn Imre, Janits István és Szeitovszky Dezső képviselők a kerületbe érkeztek. A néppárt jelöltje, Meszlényi Pál érdekében Trubinyi János képviselő érkezett a kerületbe, ahová még több néppárti képviselőt várnak. A néppárt nagyon terrorizál, több helyen bottal, kövel és gyújtogatással félelmiti meg a szabadelvű választókat.

A jogi oktatás reformja.

Budapest, január 8.

A közoktatástügyi minisztériumban elkészült az elméleti jog és államtudományi államvizsgáról és a jog- oktatásról szóló törvényjavaslat előadói tervezete és Wallacis Gyula miniszter a jövő vasárnap közzéteszi. Ertesülésünk szerint a törvénytervezet lényegében teljesen hozzásimul azokhoz a miniszteri nyilatkozatokhoz, amelyek a közvélemény előtt annak idején oly osztatlan helyesléssel találkoztak.

A törvénytervezet megváltoztatja a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883: I. törvényeket, továbbá a gyakorlati bírói és ügyvédi vizsgára való beosztás feltételei tárgyában intézkedő 1874: XXIV. és XXXIV. törvényeket.

Teljesen megszünteti a jog- és az államtudományi doktorátusnak minősítő erejét. Megszűnik továbbá az eddigi jogtudományi és az eddigi államtudományi államvizsgák egész szervezete is. A jogvégtelenséget igénylő pályáknál mindazt a minősítést, amit az idézett törvények szerint eddig e kétrétebeli doktorátus vagy pedig e kétrétebeli államvizsga adott: ezután egyedül és kizárólag az ujonnan szervezendő államvizsga fogja megadni. Ez államvizsgának szervezésénél — a tervezet indoklása szerint — két döntő szempont volt irányadó. Az egyik, hogy e vizsgán az állami befolyás a minősítéshez fűződő állami érdekeknek megfelelő hatályossággal érvényesüljön. A másik, — amire a főszóly volt helyező — hogy ezen új államvizsgának belértéke és színvonala elérje és helyettesítse, sőt némely vonatkozásban felül is mulja az eddigi legsúlyosabb minősítő vizsgának, jelesül az eddigi jogtudományi doktorátusnak belértékét és színvonalát.

Az új államvizsga két egymást kiegészítő vizsgából — a jogtudományi és az államtudományi vizsgából — fog állani. A jogtudományi vizsgának tár-

gyai: a) magyar magánjog, b) magyar kereskedelmi és váltófog, c) magyar polgári törvénykezési jog, d) magyar büntetőjog és bűnvádi perrendtartás. Az államtudományi vizsga tárgyai: a) alkotmánytan és a magyar közjog, b) kormányzattan és a magyar közigazgatási jog, c) pénzügytan és a magyar pénzügyi jog főszabályai, d) közgazdaságtan és a statisztika főbb elvei. A tervezet a jogi oktatás és vizsgázás decentralizációját előzván, az új államvizsga nem csupán a budapesti és a kolozsvári egyetemen, hanem a törvényben részletesen meghatározott feltételeknek megfelelő jogakadémiai székhelyén is letehető lesz. A csehsé- lásra — az új államvizsga elméleti jellegének megfelelőleg — első sorban tanárok lógnak kineveztetni, de azért a gyakorlat kiváló írfiai sem lesznek abból kizárva.

A vizsgáló-bizottság elnöke mindig oly jogtudós lesz, aki nem tartozik az illető tanári testület külsőlé- kébe. Az elnököt jogakadémiai székhelyén vétőfog is meg fogja illetni.

A jog- és az államtudományi doktorátus tisztán a judomány érdekeit szolgáló magas tudósokozat lesz. Szervezete ennek megfelelőleg újjalakul, anyagát a jog-, illetve az államtudományoknak csupán egyes szerves egészet képező tárgycsoportjai fogják alkotni.

A tanulmányi rend is új szervezettel nyer. A szem- ináriumi gyakorlatok — főleg egyes magánjogi tár- gyakból — kötelező intézménnyé lesznek. A másod- iki alapvizsga teljesen megváltozik. Tárgyai a mag- yar magánjog, az egyházjog és a nemzetközi jog vannak tervböve.

A tervezet jogászaink elméleti képzettségét úgy az igazságügyi, mint főleg a közigazgatási pályáknál emeli. Megszűnik az a visszásság, amely szerint a bíró elméleti képzettsége alacsonyabb az ügyvédenél. Ugyiszintén megszűnik az a visszásság is, hogy azon jelölteknek, akik a közigazgatási közszolgálatba akar- nak lépni, a magyar magánjogból és a magyar büntető- jogból vizsgát tenniük soha nem kellett. E mellett a jogi oktatás az élet és a tudomány mai állása kö- vetelményeinek megfelelő szervezettel nyer. A dokto- rátus is visszanyeri igazi hivatását. És — a mi viszo- nyaink között szintén igen jelentős — a budapesti egyetem jog- és államtudományi karának óriási zsuo- ltoitása és vizsgákkal való túlterhelteése megapad.

A reform úgy van tervezve, hogy egyidejűleg legyen törvényű az eddigi ügyvédi és az eddigi bírói vizsga helyébe lépő egységes gyakorlati igaz- ságügyi vizsgáról szóló törvényű, a mire néve az elö- munkálatokat az igazságügyi miniszter szintén megtette.

A behatóbb indoklással kísért előadói terveze- zet Wallacis Gyula vallás- és közoktatástügyi minisz- ter különben vasárnap fogja közzétenni egész terje- delmében.

Az igazságügyi tárca.

— A költségvetés és a pénzügyi bizottságban. —

Budapest, január 8.

A pénzügyi bizottság mai ülésében tárgyalni kezdte s el is intézte az igazságügyi tárca költ- ségvetését. Az érdekes vita során szóba kerültek mindazok a reformok, melyeket az utolsó időkben mind sürűbben hangoztattak. Az igazságügyi miniszter fontos nyilatkozatokot tett a polgári per- rendtartásról, a bírósági hatásköréről, a végrehaj- tási törvény módosításáról, az ügyvédi rend- tartásról és egyéb kérdésekről. Nagy érdeklődésre tarthat számot az a kijelentése, hogy a hitbizomá- nyok törvényhozási rendezésére kész tervezet van már a minisztériumban.

A tárgyalásról részletes tudósításunk a kö- vetkező:

A pénzügyi bizottság ülésében Falk Miksa elő- nököt. A kormány részéről Széll Kálmán miniszter- elnök, Ploász Sándor igazságügyminiszter és Bernáth Géza államtitkár voltak jelen. Mielőtt a tárca költség- vetéséhez kezdtek volna, Falk Miksa elnök indítvá- nyára a bizottság Molnár Antal helyett Kammerer Ernőt birta meg a kisebb tőrcák költségvetésének a Házban való előadásával.

Az igazságügyi tárcához Bohonyi Gyula előadó szolt elsőnek. Összehasonlítva a költségvetés a tavalyival, különösen kiemelte a kezelőisztelet elő- menetelének javítása, valamint a díjnyok létszámának apasztása tekintetében tett miniszteri intézkedéseket, majd a törvény-előkészítési munkálatokat ismertette.

Barta Odón a miniszter személye iránt elismeré- sét fejezi ki és örömmel látja az általános polgári törvénykönyv gyors előrehaladását, sajnálja azonban, hogy a hitbizományok kérdése abban szabályozva nincs. Hangoztatta a végrehajási törvény, a kereske- delmi és büntetőtörvény hiányait; a végrehajási tör- vénynek az ingatlanok árverésére vonatkozó rendelkezése például reformra szorulnak, a kereskedelmi törvénynek több hibás intézkedése a hazai kereske- dőnek árt az osztrákok szemében, a tőzsebírósg ügyköré pedig bejugg zett kereskedőkre volna szorítandó. Felhívja a miniszter figyelmét a Kuriaira ke- rülő azon perek nagy számára, melyekben szövetke- zeti részjegyek töröltetnek, valamint a tevékenységi

statistika tultengésére, s azt is kéri, hogy nem lehetne-e a költségvetés változást megváltatni? Végül kéri, szándékozik-e a miniszter az idegen nyelvi kereskedelmi könyveket a bírói bizonyító erőt megvonni? A központi kiadásokat egyébként megszavazza.

Szederkényi Nándor a nyugdíjak emelkedéséről, a katonai büntetőtörvény elkészítésének lassúságáról és a szólófelújítás költségeinek tapasztalt bajokról szól. Aggodalmi vannak az iránt, hogy a Kuria határozatai a képviselőválasztások lelett való bíráskodás folytán nem fogják-e szaporodni?

Miklós Ödön elismerését fejezi ki a miniszter tevékenysége iránt. Nézete azonban az, hogy nemzet-regeneráló tevékenységet földpolitikai szempontjából teljes hatállyal nem folytathatunk, ha egyes törvényeink hiányai nem segítünk. A földpolitikai szempontjából a végrehajtási törvénynek tulságos formalitása, a zárgondnoki intézmény hiányai s a bírói lételek alacsony kamatozása okvetlen reformálandó. Ohajtja az átiratási illetékek leszállítását és a kereskedelmi törvény revíziója során szintén a kötelező magyar könyvvitel kimondását kéri. Végül is sürgeti a tőzsebíróóság és a letelepülési jog szabályozását.

Bedő Albert osztrákok Barta Ödön felszólalásához és Szederkényivel szemben igazolja, hogy a nyugdíjak tulságosan nem emelkednek.

Plósz Sándor igazságügyminiszter válaszolt az utána a felvetelt témákra. A polgári perrendtartást maga készítette és reméli, hogy legkésőbb februárban be fogja nyújthatni és mielőbb elkészül az életbeléptetési törvény tervezete is. E tervezetben szabályozva és korlátozva lesz a tőzsebíróóság hatásköre, a 20 forinton aluli pörök fóruma fakultatív jog megállapítani. A végrehajtási törvény hiányait ismeri és ezek közé sorolja azokon kívül, amiket Barta és Miklós Ödön felhoztak pl. a magáhozváltás intézményét is. Ez ügyeket novelláris uton akként akarja rendezni, hogy a végrehajtási költségek apaszassanak. A készülő polgári törvénykönyvben a hitbizományok nincsenek jelvére, de törvényhozási szabályozásukat célba vette, sőt már tervezet is készült. A kereskedelmi törvénynek több sürgősen javítandó része van. Ezek közül a család üzletátruházások megakadályozásáról már tervezet is készült. A polgári törvénykönyv megalkotása után a kereskedelmi törvényt reformálni, de nem redukálni akarja. A kereskedelmi könyveknél nem hiszi, hogy tulságos követelésekkel állhassunk elő, tekintve kereskedelmi érdekeinket. A váltóvásznak több hiányát ismeri. A büntető novella tervezetét a miniszter legközelebb közzéteszi s reméli, hogy e törvényjavaslatot még ez évben benyújthatja. Az ügyvédi rendtartás és képzés reformja is munkában van. A szóbeliség meghonosítása különben magával fogja hozni az ügyvédség decentralizációját is. A bíróságok elhelyezését igyekszik javítani és bizonyos összpontosítást a budapesti járásbíróóságoknál keresztülvendőnek tart; a vidéken pedig a törvénykezési építkezések állandóan folynak. A nyugdíjak tételének nagyobb emelkedése csak látszólagos, mert a régebbi évek nagy tulkiadásokat mutattak és címen s így ez a változtatás a budget realitását emeli. A Kurianál alkalmazott kisegítő bírák intézményét a miniszter sem tartja helyesnek. A polgári perrendtartás azonban lehetségessé fogja tenni a bírák számának csökkentését.

A miniszter felvilágosításai után a bizottság a tételt elfogadta.

A részletek során a kir. táblák tételénél **Miklós** Ödön fölemli, hogy némely táblának nincs elég ügyforgalma, míg a budapesti tábla túl van terhelve. **Plósz** miniszter elismeri, hogy ilyen viszásság csakugyan fennáll. A törvényszékek tételénél **Szerep** György a törvényszékek rossz elhelyezését hozta szóba. **Barta** Ödön az illosvai járásbíróági építkezést iránt kérdésközdött, melyre nézve **Bernáth** Géza államtitkár adott felvilágosítást.

A költségvetés többi tételét vita nélkül elfogadták.

Holnap a vallás- és közoktatási tárca költségvetésére kerül a sor.

KÜLFÖLD.

Nikita titokzatos útja. *Nikita* montenegrói fejedeleme ezélt négy héttel utra indult több európai fővárosba, hogy pénzt szerezzen a megosapant montenegrói államkassza számára. Ezalatt a kormányzati tennivalókat **Danilo** trónörökös végzi. Először Párisba utazott *Nikita*, de ez az ut pönzügyileg balul ütött ki és *Nikita* néhány napi ott tartózkodás után Pétervárra utazott. Ott a cár nagy tiszteletben részesítette vendégét, akiről egy napon az a jelentés érkezett, hogy *tífózus* lázban megbetegedett. Olyan távirat is érkezett, amelyik azt hozta hírül, hogy a fejedelem eltávozott Pétervárról. Az azonban bizonyos, hogy Bécsbe még eddig nem érkezett meg, holott már régen egy csomóban várja az ott-vonzó arany, amit évi apnagye gyanánt kap királyunktól. Pétervárról most az a hír érkezik, hogy *Nikita* valószínűleg titokban visszautazott

Párisba, hogy még egyszer felvegye a kölcsöntárgyalások tonálát. Párisban azonban nem látta senki sem. Csak Montenegroban tudnak megmondani, hogy merre jár *Nikita*.

A porosz trónbeszéd. Komor, sötét trónbeszédrel nyitották meg ma a porosz országgyűlést. Gróf *Billow* olvasta fel s ezzel megnyit az országgyűlést.

A trónbeszéd kiemeli, hogy az általános gazdasági helyzet kedvezően voltának hatással kellett lennie a folyó költségvetési évben az állami pénzügyek alakulására. Az 1901. évre vonatkozólag kedvező zárlat nem várható, amennyiben, nevezetesen az államvasutak bevételei jelen- tekenyen mögötte maradtak az előirányzatnak. Az 1902. év állami költségvetésébe az állami üzemek bevételeit különös óvatossággal és ezért alacsonyabban kellett beállítani, mint a folyó költségvetésben. Mindazonáltal a bevételek és kiadások, tekintet nélkül az állami hitelre, egyensúlyban maradtak, mivel a rendkívüli költségvetésnek sűrű felhasználása következtében az utóbbi években tartalékok gyűjtettek a kevésbé kedvező időkre.

A trónbeszéd bejelenti, hogy nagyobb eszközre lesz szükség, mint eddig az állami üzemek alkalmazott munkások lakásvizonyainak és a kiszűrtetési hivatalnokok helyzetének javítására. A kormány, tekintet nélkül a pénzügyi helyzet kedvezően alakulására, ragaszkodik a vidéki szövetkezetek dotációjának emeléséhez a további állami járadékok átutalása által. Deára a gazdasági helyzet kedvezően voltának, a vasutigazgatóság az építkezési tevékenység növelése által több alkalmat fog adni a munkára, hogy a szakterve- kenységet nagyarányú megbízások által támogassa. A vasuti hálózat kibővítése és az ország kisvasutai kiépítésének támogatása jelentékeny pénzeszközök engedélyezését fogja megkövetelni. A vizsgazdasági viszonyok kialakulása az ország minden részére nézve szükséges. A kormány annak idején erre vonatkozó javaslatot fog be- terjeszteni.

A nyugati tartományok súlyos gazdasági helyze- le következtében a kormány az országgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében haladéknél- kül megtette azokat az intézkedéseket, melyek számos, különösen kisebb táplálkoási osztály fenntartására szükségesek voltak.

A jogtudományok a polgári törvénykönyv behozatala óta történt újabb fejlődése következté- ben a jogi tanulmányokra kiszabott háromévi idő már nem elegendő. Az országgyűlés feladata lesz határozni egy javaslat fölött, amely számot vet a tanulmányok meghosszabbításá és az előkészítő jogi szöveget idejének csökkentésére nézve be- állított szükségéggel.

A trónbeszéd azután a keleti kétnyelvű ország- részek viszonyával foglalkozik és azt mondja, ezek a viszonyok új alakulást vesznek, melyek a kormány legkomolyabb figyelmét igénylik. Az önfentartás kéré- se a porosz államra nézve, hogy a keleti tar- tományokban tartsa meg a németiségnek azt a gazda- sági s politikai állást, melyre a Hohenzollern fejedel- mek böles gondolkodása alatt végzett hosszú kul- turalis munkássága jogos igényt biztosít neki. Az államkormány szilárdsággal és energiával teljesi- teni fogja azokat a kötelezéseket, melyeket a németiség érdekei a Keleten és az államellenes törekvések elleni védekezés reá ró. Számít ebben az országrészek német lakosságának hathatos és félelem nélküli közreműködésére és nem kevésbé az egész nép támogatására, mely a német nyelv és erkölcsök háttérbe szorítását a nemzeti becsület és méltóság elleni támadásnak érzi.

A trónbeszéd így végződik: A kormány számít az önk böles és hazafias támogatására e fontos kérdések megoldása körül. Vajha a küszö- bön álló illésszak közös munkája oly eredmé- nyeket érleln meg, melyek a hazának tartós ál- dást hoznak.

A megnyitó ünnepség déli 12 órakor ment végbe a berlini királyi palota fehértermében. A megnyitást istentisztelet előzte meg az Interim- domban és a Hedvig-templomban. A megnyitáson igen sokan voltak jelen az uralkodóház és a képviselőház tagjai közül. Miután a miniszterek gróf *Billow* vezetésé alatt megjelentek és elhelyezked- tek a trón-baldachin oldalán, a miniszterelnök az ottakart trón lépésőjén állva, felolvasta a trónbe- szédet és megnyitottnak jelentette ki a tartomány- gyűlést. A lenyelt politikóra vonatkozó passzusnál élenk bravo-kiáltások hangzottak fel, amelyek többször ismétlődtek. A trónbeszéd végén *Kriecher* képviselőházi elnök hochot kiáltott a császárra, amit a jelenlévők lelkesen ismételték.

A Balkán felosztása. A Balkán ismét érdekessé lett: egymásután a legfélelmeőbb szenzációkat bo- csátják onnan világgá. Ma a *Berliner Local-Anzeiger* kedveskedik olvasóinak egy csomó keleti szenzáció- val. E szerint *Mihály* orosz nagyherceg a multkor- ban azért járt Budapesten, hogy a balkáni helyzet meg-

változása ügyében megegyezzen *Ferenc József* császárral és királylyal. Megállapodásainak eredménye a következő:

1. Bosznia és Hercegovina szuverenitása (No- vibazár nélkül) *I. Ferenc József*, aki ezental a Bosznia királya és Ráma hercege címet is fogja vi- selni. (Hogy már eddig is viseli, azt a berlini lap nem tudja.)
2. A bolgár fejedeleme független királya lesz egész országának, de Burgas Oroszországa, amely ott hadikötőt épít.
3. Krétát bekebelezik Görögországba, melynek azonban meg kell óvnia a sziget autonómiáját.
4. Angliának megadják azt a jogot, hogy anektálja *Cyprust* s hogy ellenőrizhessék Ormény- Ciliciát.
5. Franciaországnak megadják Ródusban az ellenőrzési jogot.
6. Olaszország Tripoliszszal és Cyronaikával tetzésre szerint rendelkezik.
7. Németország a mezopotámiai vasut végén a perzsa öbölben kikötőt választhat; a perzsa öböl- ben lévő kikötők ellenőrzésében azonban Angliá- val egyet kell értenie.

Az első pont kivételével maga a *Berliner Local-Anzeiger* is hihetetlennek tartja bécsi tudósítójának e kombinációt; *Ferdinánd* fejedeleme például Bulgária züllött gazdasági viszonyainak közepette aligha gondol királyi koronára, Angliának meg állotte közömbös, hogy anektálja-e *Cyprust* vagy nem.

Delcassé bizalmas barátja, *Coubertin* azt írja a *Fortnightly Review*-ban, hogy a francia-olasz egyezség megkötésére e két nagyhatalmat az osztrák-magyar monarchia tervei készítették.

Mind ezekből a kombinációkból természetesen egy szó sem igaz.

Kormányválság Törökországban. Né- hány hét óta hiro jár, hogy Törökország kor- mányában változás fog beállni. Ez a hir min- den jel szerint a bájrám-ünnep után lesz időse- rüvé. Konstantinápolyi táviratok szerint az új kabinet a következőképpen alakul meg: Kor- mányelnök: *Tevfik* basa, a mostani külügyminis- ter. A Sejk-ül Iszlám méltóságát *Zahab* molla efendi foglalja el. *Hakkı* bég, a mostani udvari jogtanácsos lesz a külügyminiszter. *Gabriel Muradoglan* udvari jogtanácsos foglalja el a főállam- tanácsosi állást. Hadügyminiszterre a monasztiri válit, *Abdul Kerim* basát fogják kinevezni. *Hasszid* basa továbbra is megmarad tengerészetiügyi mi- niszternek. *Hamdi* bég, a samsuni kormányzó lesz a belügyminiszter, *Riza* bég, ki mostanig a pénzügyminiszteriumnak volt egyik osztályfőnöke, igazságügyminiszter lesz. Az igazságügyi tárcát *Kadri* trapezunti kormányzó veszi át. A nyilván- nos közmunkai miniszter *Haki* basa, a mostani államtanács elnöke lesz. *Desemal* bég lesz a bányá- és földművelésügyi miniszter.

A khinai zürzavar okai.

Budapest, január 8.

Általában a boxermozgalmat tartották eddig a hosszas khinai zürzavar okának. De hogy a boxermozgalom nem egyszeribe s nem hosszas bujtogatások után vetett lángot, azzal tisztában volt mindenki. A *Times* most egy dr. *Ular* nevű, Khinából hazatért férfi révén és hiteles bizonyíté- kek alapján szenzációs letelezések közöl arról az intrikáról, amelylyel Oroszország a khinai háború elözdte, hogy ilyen módon szerezze meg Mandsuri- at a maga részére.

Dr. *Ular* okmányai azt bizonyítják, hogy a khinai boxerlárdást Oroszország a tibeti *Dalai Láma* közvetítésével buddhista papokkal szerveztette és ugyanakkor szerződést kötött *Li-Hung-Csanggal*, hogy Khinát Európával szemben megvédi, a mai dinasztia uralmát fenntartja, ellenben Mandsuriá- ban és Mongolországban szabad kezét kap.

A *Times*ban közölt okmányok egyike az a távirat, amelyet a kantoni taotáj 1900. februárjában az alkirály nevében a szibériai határon levő Maimatsinba küldött.

Ez a távirat elmondja, hogy az alkirály *Jo* (*Uchtomsky*) herceggel a fo- (buddhista papok) agitációk dolgában megállapodásra jutott; *Vu* azt akarja, hogy *Jo* (a Láma) Pétervárra jöjjön a részletek megbeszélésére vegett; *Szu* (*Szulikovskij* orosz határbiztos) vegyen majd szintén részt a tanácskozásokban és jelezze, hogy a boxerekkel számolni kell.

A következő levél némi fényt vet erre a homályos táviratra; *Li-Hung-Csang* iratja ezt is az orosz határbiztosnak és jelzi, hogy az ő meg- jöbözésére szerint Oroszország a dalai Láma útján bírt rá a buddhista papokat egy dinasztia-ellenes összeesküvés szítására. Annak a hitének is kifeje- zést ad, hogy ezzel szemben Oroszország az egyet- len hatalom, amely a császárnét meg tudja védeni. Majd összegezi a terveket.

A boxerek lázongásaira a császárné kényte- len lesz az idegengyűlöli boxerek mellé állni, akik ellen viszont az európai hatalmak fognak saját alattvalóik védelmére állást foglalni. A hat- almak és az udvar közt támadó konfliktusban Oroszország a császárné védelmére áll. Így a csá-

szárné visszanyeri népszerűségét s ennek fejében Oroszország megvalósíthatja manduriai terveit. Ezek a leleplezések sok mindent megmagyaráznak, ami eddig érthetetlen volt. Erthetővé teszi azt a feltűnő eseményt is, hogy a dalai Láma a múlt évben a cárhoz küldöttséget menesztett.

Végeredményben pedig Oroszország jelenlegi manduriai akciója mindenben igazolja a Times leleplezéseit.

A kínai udvar Pekingbe költözéséről még a következő részleteket jelentik:

London, január 8.

Pekingből jelentik, hogy a kínai hatóságok meghívták az idegen követségek hölgyeit, hogy egy kirakból nézzék a kínai udvar bevonulását. A követeket is meghívták. Nagyon kevés külföldi nézte az udvart, mikor Honan felé ment. Minden megálló állomáson nagy csoportosulások támadtak. Az udvarnak Kaifengtől történt kivonulása után még 8 nap múlva is tele voltak az utak az udvar kíséretével. Csengtefuban lefénképezték a menetet. Fangoiban az udvar előútjárjai minden, a császár számára elkészített ételt főlaltak. Az *intendatura hivatalnokai e miatt öngyilkosok lettek*. Csengtefuban a 300 szakács, kiknek az udvar számára az ételeket készíteniük kellett volna, előre felvette a nekik kijáró bért s azután mindent felpakolva tovább állottak.

Csiliben három magasrangú hivatalnokot elbocsátottak, mivel nem tudták ételt teremteni az udvar számára. Két ezred lapátokkal és seprűkkel haladt közvetlenül az udvar előtt. A császár melankólikusan és részvétlenül nézett a tömegre s a frissítőkről, miket a téréplő tömegek nyújtottak neki át, nem volt tudomást. Sokan a császárné tiszteletére tömjént égettek. A külföldiek előtt, akik az udvar előtt állottak, mosolyogva hajlongtak a császárné.

Bülöw contra Chamberlain.

Budapest, január 8.

Chamberlain tegnapielőtti újabb pöffeszkedő beszédével, amelylyel csak tetézte azt a régebbi beszédével elkövetett hiúságot, mikor a németeket hadseregökben megsértette — megkapta ma a választ Bülöw birodalmi kancellártól. A birodalmi gyűlés mai ülésében ugyanis, egy méltatlankodó felszólalásra reflektálva, a kancellár a legudvariasabb formában oly kiméletlen fölényességgel tárgyalta le Chamberlain urat, mint egyik barátságos állam minisztere a másik barátságos államét még soha. A legszelidebb dolog, amit róla mondott, az, hogy *akaratlanul* tette azt, amit tett, és szinte megbocsátott neki, mivel nem tudja, hogy mit beszél. Az angolok e beszéd után aligha lesznek többé büszkéek arra a *fényes elszigeteltségre*, amelylyel Chamberlain dicsékedett s nem fogják hinni, hogy a külföld írtai tőlük — Chamberlain urat.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Berlin, január 8.

A birodalomgyűlés ma megkezdte az állami költségvetés tárgyalását. Thielmann államtitkár kifejti a pénzügyi helyzetet. Előbbi utalásaim — ugymond — a pénzügyi helyzet rosszabbodására, melyeket sok oldalról pesszimizmusnak jelentettek ki, megerősítést nyertek. A viszonyok még kedvezőlenebbül alakultak, mint ahogyan előrelátuk. A gazdasági depresszió következtében a bevételek jelentékenyen esőkentek. Több mint egyórai beszédének folyamán Thielmann hangsúlyozza, hogy az 1901. évi előirányzat oly rossz volt, amilyen már hosszú idő óta nem volt. Az 1902. évi költségvetés az előirányzatokban nagyon óvatos, ennek dacára azonban csak nehezen lehetett benne az egyensúlyt fenntartani.

Gróf Stolberg-Wernigerode (konzervatív) a gazdasági válsággal foglalkozik és leleplezi a nagy bankbukásokat. A birodalomnak új bevételi forrásokra kell gondolnia. Üdvözli a kínai expedíció jó befejezését és megemlíti Chamberlainnak a német hadsereg ellen intézett vádjait, mint melyek a német népben a legnagyobb felháborodást keltették.

Erre gróf Bülöw kancellár szólat fel:

Uraim! Az előttem szólott képviselő fejtetéseiben megemlékezett egy nyilatkozatról, melyet nemrég egy angol miniszter a német hadseregnek a német-francia háborúban tanúsított magatartásáról tett. Azt hiszem, hogy valamennyien egyetértünk, sőt Angliában is minden értelmes ember meg fog egyezni abban, hogy ha egy miniszter kényszerítve látja magát, hogy politikáját igazolja, akkor jól teszi, ha a külföldet nem keveri bele. (Helyeslés.) Ha azonban mégis fel akar hozni külföldi példákat, ajánlatos, hogy ezt a legnagyobb óvatossággal tegye, mert különben az a veszedelem támad, nemcsak hogy félreértik, hanem hogy idegen érzelmeiket is sérti, habár — mint az említett esetben felteszem, és azok után, amikről a másik oldalról biz-

tosítottak, fel is kell tennem: *akaratlanul* is. Ez azonban annál sajnálatosabb, ha egy miniszter dolog oly országgal szemben történik meg a tőrel, mely az ő országával mindig jó és barátságos viszonyt tartott fenn, amely viszonyoknak zavartalan fennmaradása egyaránt megfelelő mindkét rész érdekeinek. (Helyeslés.) Teljesen érthető, ha egy népben, mely dicsőséges hadseregével mindig oly bensőséggel egybe volt nőve, mint a német nép, az általános érzés feldzúd, ha csak a látszata ellen is annak, mintha a nemzeti egységért folytatott küzdelmeink heroikus jellege és erkölcsi alapja elferdítettethetnék. A német nép azonban sokkal magasztalban áll, és cimere sokkal tisztább, semhogy azt *ferde ítéletek* érinthetnék. (Bravo!) Az ilyesmire áll az, amit Nagy Frigyes mondott egyszer, mikor elmondta neki, hogy valaki megtámadta őt és a porosz hadsereget: *Hagyjátok azt az embert — mondá a nagy király — és ne bosszantsatok vele. Az az ember gránitba harap.*

Bülöw aztán így folytatta beszédét:

Uraim! Az előttem szóló képviselő ur a hármasszövetségről is beszélt. Helyesen emelte ki, hogy mindig voltak emberek, akiket az az óhaj töltött el, hogy a hármasszövetséget eltemessék. Voltak mindig olyan emberek is, akik időnként szükségét érezték annak, hogy a hármasszövetséget halottnak mondják. A hármasszövetség azonban még mindig a legjobb egészséggnek örvend. Azt hiszem és remélem, hogy a hármasszövetség úgy lesz, mint azok az emberek, akiket naponta halottaknak híresztelnek és akik e mellett annál hosszabb életkort érnek meg. A hármasszövetség nem közkereseti társaság, hanem biztosító társaság. Nem offenzív, hanem defenzív, nem agresszív, hanem nagy mértékben békés. Gróf Stollberg azt mondta, hogy a hármasszövetség nem mesterséges kombináció alapul. Ez tökéletesen helyes.

Históriailag a hármasszövetség a kiengesztelődést jelképezi az 1860-as és 70-es évek harcaiból eredő nemzeti vívmányok és a szabítás ama elvei közt, melyek a napoleoni harai viharok lezajlása után a bécsi szerződések alapján egy félszázadon át biztosították Európának a békét. A hármasszövetség összeköti a multat a jellel és biztosítja a jövőt. A hármasszövetség nem is zárja ki tagjainak jó viszonyát más hatalmakhoz és én nem tartanám helyesnek, ha a német sajtónak akár egy kis része is a francia-olasz küzdelem alkalmából bármilyen nyugtalanságot mutatna. *Boldog hásszágban a férjnek nem kell mindjárt felhívulnie, ha a felesége egyszer egy ártatlan külön túrózt táncot egy más férjval.* (Derülség.) *A földolog az, hogy az asszony ne szökjön el tőle és nem fog elszökni, ha nála van a legjobb dolga.* A hármasszövetség nem ró tagjaira terhes kötelezettséget. Nevezetesen egyik tagját nem kötelezi arra, hogy szárazföldi vagy tengeri haderejét bizonyos fokot tartsa. A hármasszövetség minden tagjának szabadságában áll katonái és tengerészeti haderejét redukálni, amikor és ahogyan akarja. Sőt azt mondhatnám, hogy a hármasszövetség nélkül annak egyik vagy másik tagja erősebb katonai erőfeszítésekre és nagyobb katonai kiadásokra volna kénytelen, mint most, midőn tagja egy erős csoportnak. (Igen helyes.)

Az olasz-francia megegyezések, melyek bizonyos földközi tengeri kérdésekre vonatkoznak, egyáltalán nem irányulnak a hármasszövetség ellen. Egyébként a dolgok további fejlődését annál nagyobb nyugalommal szemlélhetjük, mert a helyzet ma mégis lényegesen különbözött attól, midőn Bismarck herceg és gróf Andrássy 1879-ben a német-osztrák-magyar szerződéssel lerakták a mai hármasszövetség alapjait. Akkor csak európai politikát folytattunk, a kombinációk nem terjedtek túl a Földközi-tengeri medencéig; ma a politika az egész föld összes nagyhatalmait felöleli. Azt hiszem, hogy amóta történelem van, sohasem volt oly idő, midőn egyidejűleg oly sok hatalmas birodalom létezett. Ebből, hogy úgy mondjam, az ellensúlyos rendszer fejlődött, mely természetesen minden különös megállapodás nélkül is kilitást nyújt a világbéke fenntartására, mert nincs hatalom, mely ha Európában háborút viselne, ne lenne kénytelen azt a kérdést fölvetni: mi történik a hátam mögött? Mert végre is mindenható nem nézhetünk. 1879-ben nagy államférfunk, Bismarck herceg és nagy tábornagyunk, Moltke gróf, egyetértettek abban, hogy Németországnak be kell rendezkednie egy nagy európai háborúnak talán közeli veszedelmére. Ma a helyzet kevésbé feszült. Husz évvel ezelőtt még meglehetősen el volt terjedve az a nézet, hogy a német birodalom, mely nagy háborúkban olvadt egybe, háborus politikát fog folytatni, amilyent a napoleoni császárság kétszer folytatott. Ha ma valaki a német birodalom vagy a német császár háborus szándékáról beszélne, az ilyen rágalom egyszerűen elesnék. Mindenki, aki politikánkat figyelemmel kíséri, tudja, hogy feltétlenül békések vagyunk. A mai, a világpoli-

tika céljai oly objektumokra irányulnak, melyek távol fekszenek Németország határaitól. Felhozom például Afrika északi partját, Perziát, Kelet-Azsiát. Ha e szerint a hármasszövetség ránk nézve többé nem abszolút szükségesség is, mégis a legnagyobb mértékben értékes marad, mint a béke és a status quo legerősebb garanciája, életkéteve attól, hogy rendkívül hasznos összekötő eszköz oly államok között, melyeket földrajzi helyzetük és történelmi tradíciójuk a jó szomszedság ápolására utalnak. Ami bennünk és az evvel véztem beszédemet, nekünk Németországot továbbra is egy erőnek kell megtartanunk, hogy barátságunk, mint most, mindenkiére nézve értékes, ellenségeskedésünk pedig senkire se közömbös. (Élénk tetszés.)

Gróf Bülöw után dr. Südekum (szociáldemokrata) mond hosszabb beszédet, melyre több kormányképviselő röviden válaszol. A tárgyalás holnap folytatják.

HIREK.

Budapest, január 8.

— BUDAPESTI NAPLO. December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Udvari vadászatok. A király ma délután Ferenc Szalvator főherceggel, továbbá Lipót, György és Konrád bajor hercegekkel az udvari vadászatokra Mürzstegbe utazott. A vadászaton mint 6 felsége vendége résztvesznek még Montenuovo herceg főudvarmester, báró Beck vezérkari főnök, Kriehammer hadügyminiszter, gróf Paar főhadsegéd, Üsküll hadtestparancsnok és több udvari méltóság. A vadásztársaság e hó 11-én este érkezik vissza.

— Gróf Lónyay Elemér birtoka. Gróf Lónyay Elemér — mint Sátorajja-Ujhelyről jelentik — bodrogolaszi birtokát el akarja adni, mert az a szándéka, hogy egészen a külföldön telepszik le. Felesége a multkor rövid tartózkodása alatt nem érezte jól magát Olaszban, mert a kastély nem volt eléggé tágas a számára. Az olaszai birtok nem majorátus s 25–30 ezer forint évi jövedelmet hajt.

— Kossuth Ferenc állapota. Kossuth Ferencnek, a függetlenségi és 48-as párt beteg elnökének állapotában a javulás egyre tart. Háziórvosa, Müller Kálmán egyetemi tanár engedelmével már felkelhet ágyából és naponta bizonyos ideig sétál szobájában.

— Az Angol Királynő szíve. Némely kávéházban meg hoteiben, vendéglőben egy-egy nagy kék bádógból készült sziv van kiülgesztve a falra. Két nyílás van rajta. Az egyik keskenyebb, ezen pénzt kell bedobni, a másik pedig szélesebb, ezen meg kockacukrot kell bedobni. Kell, mert annak, aki a kávé vagy teás eszéje mellé tett tányérról a fölsőleges cukorkockákat a sziv-perselyhez viszi, pár lépésnyi áldozta kerül az egész játékonyság s kell azért, mert ez a cukor a szegény gyermekeké. Nem abban a formában, ahogy a perselybe kerül, hanem az értékében. A perselyes emberek eladják ipari célokra s az árából tejet vásárolnak a tejestbolt számára. A pénz pedig ebben az esetben még a cukornál is édesebb. Azt nem kell semmiképpen se értékelni. Az érték önmagában — és a tehénkék tejet adnak érte. És ime, elkövetkezett ezeknek a perselyeknek a tolvaja is. Az Angol Királynő szálló előcsarnokából valami csavargó lépete a perselyszívet és eliramodott vele. A portás azonban észrevette a tolvajtságot és a tolvaj után szaladt. Annak persze jobb lába volt és elmenekült. Valami nagy öröme azonban nem igen lehet a sikerült rablásból. A hűséges perselynek tudniillik csak a külső fele, a kockacukor beraktározására szánt nagyobbik fele vált le a falról. A kisebbik rekesz a pénzzel a szögön maradt. A tolvaj tehát egy csomó cukorhoz jutott és semmi pénzhez, pedig valószínűleg a pénzre vágyott és nem a cukorra. Egyébképpen az Isten tudja, hogy micsoda ember lehet, aki ilyes hitványra vetemedik. Megeshetik az is, hogy az éhség kergette bele abba a bűnbe, hogy letépje a falról az éhező gyermekek — cukrát. Budapestén ez idő szerint nagyon sok az éhes ember.

— Az északi fény tanulmányozása. A tavaszal a norvég kormány költségén egy norvég tudományos expedíció költözik St.-Maien szigetére s egész nyáron át az északi fényt fogja tanulmányozni.

— A legszebb pályaudvar. Lipcséből táviratozzák, hogy ott új remekmű fog épülni, amelyhez fogható alig van a kontinensen: új pályaudvart építenek, amelynek költsége 100 millió márkára irányozták elő. Ez lesz a kontinens egyik legnagyobb és legszebb pályaudvara.

— **Szerkesztőváltás.** Az *Egyetértés* szerkesztésén tegnap változás állott be. *Dienes Márton*, a lap eddigi felelős szerkesztője megvált állásától és helyét *Hoitsy Pál*, a kiváló publicista foglalta el. *Eötvös Károly* pedig mint főszerkesztő van a lap homlokán megnevezve. Az új szerkesztő a lap mai számának vezércikkében írja meg a programját, amelyből a következőket közzöljük:

Az *Egyetértés* azokat a vizeket fogja járni ezután is, amelyeket eddig járt. Csak a kormányosa változik. Az eddigi lobogó fog lengeni az árbocorod. Azoknak a szellemi érdekeknek állandó szolgálatában, melyeket eddig képviselt.

Hirdetni fogja a magyar haza függetlenségét és önállóságát. Az emberszeretetet. A szabadságot és a szabadelvűséget.

Üldözni fogja a gonoszokat, a haza ellenségeit, a kontarkodó politikusokat, a politizáló kalózokat, a közélet dugáruait a társadalom megrontóit, a hatalmaskodókat s a mások jogainak eltipróit.

Ültalmazni fogja az elnyomottakat, a méltatlanul bántalmazottakat, az igaztalanul üldözötteket, a gyöngvéket és a szegényeket.

Támogatni fogja az erényt, a szépet, a jót s mindazt, ami a magyar hazának dicsőségére és javára szolgál.

Szolgálni fogja az elveket s kerülni fogja a személyeskedést.

— **Molnár Antal temetése.** Molnár Antal országgyűlési képviselőt, a Háznak sok éven át volt jegyzőjét, ma délután szentelték be a József-kört 30. számú gyászház udvarán, hogy azután Szamosújvárra szállítsák, ahol örök nyugalomra fogják helyezni. A gyászlepellet borított szűk udvaron egymás mellett szorogott a résztvevők nagy serege, melynek sorában ott voltak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Wlassics Gyula*, *Plósz Sándor*, *Hegedűs Sándor* miniszterek, *Apponyi Albert* képviselőházi elnök, *Zsilinszky Mihály* államtitkár, *Vörös László*, *Berzeviczy Albert*, *Bedő Albert* volt államtitkár, *Horváthy Nándor*, továbbá a Hirlapírók Nyugdíjintézete képviselőiben: *Falk Miksa* elnök és dr. *Fekete Ignác* titkár; ott voltak még: *Férsz József*, *Rákosi Jenő*, *Minnich Aurél*, *Döntel Ernő*, *Légrády Károly*, *Singer Zsigmond*, *Gajdóczy Manó* táblai bíró, *Veigelberg Leó* és több országgyűlési képviselő s Szamosújvár városának nagy küldöttsége.

A beszentelést *Kanovics Béla* Mór jászsevársi apátplébános vezette, mire a koporsót a gyászkoosira emelték, mely egyenesen a központi pályaudvarhoz ment. A temetés holnap lesz Szamosújváron.

Molnár Antal özvegye *Szell Kálmán* miniszterelnöktől a következő levelet kapta:

Nagyságos asszonyom! Mély fájdalom és bánat fogott el engem is régi képviselőtársam, a Ház és a párt e kitűnő tagjának és jeles munkásának gyászos elhalálozása folytán. Az a bensős és szoros politikai és baráti viszony, amely a boldogulthoz fűződött, azon sürű érinkezés, amelyben vele nagy munkásságainál fogva álltam, közel hozta őt szívehez és érzelméhez: és ezért ne vegye tőle irizsnak, amidőn azt mondom, hogy ószintén osztozom nagy fájdalomában, teljesen átérzem a pótolhatatlan veszteséget. — s legyen meggyőződve, hogy a boldogult emléke mindig felejtethetetlen lesz nekem. Kiváló tiszteltetl igáz hive *Szell*.

— **Vároah tanár balesete.** Berlinből jelentik, hogy a császár többször tudakozódott *Vároah* állapotról. A közoktatási miniszter tegnap kétszer volt a betegnél, akinek állapota tartósan kielégítő.

— **Polónyi—Vázsonyi-affér.** A legutóbbi közgyűlésen, amikor szívenyelvényes baugon tárgyalták azt a kérdést, vajon a párba-mánia elojtása végett van-e szükség vagy nincs a sürgős intézkedésekre, *Polónyi* azt is mondotta, hogy női becsület megvédelmezése — ha kell, fegyverrel is — magyar tradíció.

Erre *Vázsonyi* Vilmos állítólag közbekiáltotta volna:

— Magyar számarásq, magyar pimaszság!

Polónyi Géza, amit erről az állítólagos megjegyzéséről értesült, rögtön fölkereste *Márkus József* főpolgármestert, hogy neki a közgyűlés előtt, *Vázsonyi* utólagos rendreutasításával, adjon elégtételt. A főpolgármester kijelentette, hogy ugyan a nagy zajban nem hallotta a sértő kifejezéseket, de ha *Vázsonyi* azokat tényleg mondotta, akkor a mai közgyűlésen utólagosan megtrója. *Vázsonyi* is értesült a dologról s ma elment a főpolgármesterhez és kijelentette becsületzavarára, hogy azokat a sértő kifejezéseket nem mondotta. Ezzel a kijelentéssel *Polónyi* megelégedett s így az ügy bevégeződött.

— **Petőfi koponyája.** A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A *Petőfi* koponyája körül megindult kutatás ügyében *Bartók Lajos*, a *Petőfi-Társaság* alelnöke és *Kéry Gyula*, a társaság megbízottja még e hónap 6-ikán kihallgatásos voltak *Szell Kálmán* miniszterelnöknél, majd *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszternél, akikkel közölve az eddigi kutatás eredményét, támogatásukat kérték a végből, hogy a balázsfalvi gimnázium természetrajzi szertárában levő emberi koponyák közül a kérdéses koponya további vizsgálat céljaira biztosítva legyen és hozzáérhetővé váljék. *Szell Kálmán* miniszterelnök érdeklődéssel hallgatta a közölt adatokat s megígérte támogatását, egyuttal pedig a *Petőfi* Társaság képviselőit a közoktatási miniszterhez utasította. *Wlassics Gyula* még aznap levélben megkérte *Mihályi Viktor* balázsfalvi görög-katolikus óráskét, hogy a kérdéses koponyát megörézze. Már ma megérkezett a balázsfalvi érseknek sajtóközleg írt válasza, amely szerint a miniszter kívánságának készséggel eleget tett s a balázsfalvi főgimnázium összes emberi koponyáit *Wertheim-székrenybe* zárva, biztos őrizet alá vétele. E választ *Molnár Viktor* miniszteri tanácsos rögtön közölte a *Petőfi-Társaság* képviselőivel, akiknek most az a törekvése, hogy ezeket a koponyákat mielőbb Budapestre hozva, illetékes emberekkel alaposan megvizsgáltsassák.

— **Államtitok — üzleti érdek.** Egy csomó államtitok veszedelemben forog Itáliában. Az államtitokot az öreg *Crispi* írta meg s azok fönnmaradtak az emlékirataiban. Az olasz királyi család és a kormány minden követ megmozgat, hogy ezek a fontos titkok ne kerüljenek napfényre s azért *Crispi* bizalmi emberével, *Damiani* szenátorral hosszas tárgyalásokba bocsátkoztak *Damiani* kezében vannak ugyanis a fontos iratok. Igen ám, csakhogy *Crispi* örököse, leánya, *Linguaglossa* hercegné, erősen makacsodik az egész mű csonkittatlan kiadásá mellett, mert így nagyobb hasznát reméli. E vitába most belekeveredtek *Crispi* temérdek hitelezői. A hitelezők sürgették *Crispi* iratainak a kiválogatását, mert a közzétételért a család bizonyosan oly nagy összeget fog kapni, hogy a hitelezőknek is jut majd belőle. Sőt a hitelezők most már azt is követelik, hogy ők is kiadhassanak képviselőket az iratok kiválasztásához, nehogy éppen a legértékesebb részeket tartásuk továbbra is utóbban, s ők, mint *Crispi* hagyatékának részesei, megkárosodjanak. Így lelték az olasz állam titkai értékgyákká, amelyekre a hitelezők rá akarják tenni a kezüket.

— **A Musolino-pör.** Reggio-Calabriából jelentik, hogy a catarzari államgyűzségesség egyesítette *Musolino* összes pörreit, számszerint tizenegyet és a lucai esküdtszék elé állítja *Musolinonak Jati*, *Di Lorenzo* és *Perpiglia* nevű cinkestársait is. A végtérgeálás ilyenformán legalább is hat héttig fog eltartani.

— **Elítélt szélhámos.** Az ötödik kerületi kapitányaság érdekes ítéletet hozott tegnap *Kohn* (Kovács) Sándor felett, aki főhadnagyi ruhában több szélhámossgot követett el. Legújabb bűne az, hogy egy rendőrszűzviselőt aki megtagadta neki a felvilágosítást, megtámogatta és becsületéért kifejezésekkal illette. Ezért 200 koronára büntették. Hamis név használatáért pedig 50 koronára, miután mindenütt a *Kovács* nevet használja, holott *Kohn*-nak hívják.

— **Házasság.** Dr. *Császár* Elemér főgimnáziumi tanár a napokban tartotta eljegyzését *Hajnik* Marika kisasszonnyal, *Hajnik* Imre egyetemi tanár leányával. *Makay* Jenő, dévai állami tanítóképzőintézeti tanár nőül vette *Horváth* Katinak urhélygét Kis-Ozellenben.

Fenyves Zoltán bánya-mérnök e hó 28-án esküszik örök hűséget özv. *Soltész* Józsefné leányának, *Teruska* kisasszonynak Kassa-Opakán.

Szóllási Jenő fővárosi tanító eljegyezte *Szántó* Krszi lóptó-szent-miklósi tanárnőt Szabadkán.

— **Vonatösszeüthözés New-Yorkban.** *New-York*-ból jelenti egy táviratunk: Ma délelőtt a *New-York* Central vasút alagútában az 56. utca és a *Park Avenue* mellett összeütközés történt, a *New-York-New-Hawen*-Carliort vasutnak *Norwalkból* jövő személyvonata és a központi vasút *New-York-Carlemi* szárnyvonalának egyik helyivonata közt. Az utóbbi vonat nekiment az előbbinek. A kocsi egymásba tolódtak és a szétrombolt kocsik meggyuladtak. Egeyelre 15 halottat számítottak, akik majdnem felismerhetetlenek. Sok ember megsebesült.

— **Jótokony adományok.** Az ingyen tejeszdobolt javára *Gross* Jenőné (Tisza-Szalika) 7 korona 40 fillért küldött hozsánk. — *Egy ur*, aki a nevét nem akarja megnevezni (Nyiregyháza), 10 koronát küldött a földművelészek szanatóriuma javára. — Január 8-iki számunkban közölt kimutatásból nyomdat hiba következtében kimaradt a *Johann-Klub* 7 korona 50 filleres adománya a kenyéroszdóbolt javára. A szives adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Báli parlament.** Szegeden jurista-bált rendeznek, szép, nagy mulatságot, telistele jókedvvel és vidámsággal. Erre a bátra sok meghívót küldenek szét a rendezők, nehogy valaki hiányozzon arról a csodamulatságról. Csak egy pár ügyvéd ember várja hiába a maga meghívóját, melyhez, ugy gondolja, jussa volna. Utóljára ő is jurista s a bált jurista-bálnak nevezik.

Ebből aztán nagyon komoly ügy kerekedett, olyan, amely éppen nem illő ahhoz a magyar városhoz, melyben a magyarságnak erejét, okosságát és méltóságát keressük. A hivataln ügyvédek kázust csináltak a dologból s gyűlést hívtak össze az ügyvédi kamara nagytermébe. Ezen a gyűlésen komoly tanácsokozások folytak az esetről s sorban mentgetni próbálták a rendezőség eljárását. *Pillich* Kálmán ügyvéd felekezeti tendenciát látott a rendezőség eljárásában s a következő javaslatot ajánlotta elfogadásra:

Az 1902. január tizenegyedikén *Jurista-bál* címen megtartandó bál rendezése körül követett eljárásban a kamarai értekezlet az ügyvédi kar tekintélye elleni sértést lát, azt elítéli és elvárja a tagtársaktól, hogy a bál látogatásától tartózkodni fognak.

Az értekezlet ezt az indítványt el is fogadta.

— **Csatorna-kérdés a Mérnök Együletben.** A *Magyar Mérnök-és Építész-Egyület* egyetemes csatornásán, ma este 6 órakor folytatták a hajózható esatornák kérdésének tárgyalását. A szaktilésen, melyen *Ozgiér Győző* elnököt, igen sokan jelentek meg, közülük *Miklós* Ödön orsz. képviselő, *Kisfaludi Liptay* Károly, *Kovács* Sebestyén Aladár, *Zielinszki* Szilárd műegyetemi tanár, *Rácskay* hajózási felügyelő, *Gonda* Dezső osztálytanácsos és többben.

Az eső felszólaló *Gerster* Béla építész volt, aki reflektálva a már felszóllalt beszédeire, kijelentette, hogy ő a *Fiume* felé kiépítendő csatorna hiva, elháríthatlan akadályokba nem ütközik ennek kiépítése s megvalósítása nagy horderejű volna közgazdaságunkra. Különösen fontos ez a jelenleg pangó építőiparra, mert a földműves anyagi tekintetben függetleníti magát s megívén az építési kedve egy jobb, lakályosabb ház építése iránt. A parasztházak 80%-a még ma is sárból készült s ha ennek csak egy részét kellene is lelépíteni, több millió ház építésére volna szükség.

Bapaics Rikárd szintén hiva a csatornák építésének, mert ezáltal gyárriparunk is lej ödik. kivitele nagyobbodik, nem a mai idő számára akarjuk a csatornákat építeni, hanem a jövő számára. A maga részéről elsősorban is a *Duna-Tisza* közti csatorna kiépítését tartja a legsürgősebbnek, ennek a csatornának hajózhatóvá tételét, továbbá a *Körös*, *Temes* és *Béga* szabályozását és hajózhatóvá tételét. A fumei csatorna kiépítését ez időszert nem tartja sürgősnak, sőt ettől el is lehetne tekinteni, egyrészt, mert a kiépítése nagy, sőt leküzdhetetlen akadályokba ütköznék; van nekünk egy természetes vizütnök a *Dunán* *Galacz* felé, 575 kilométer ut volna a már említt folyók szabályozásával hajózható s ez mindössze 45 millió koronába kerülne. Ilyen értelemben kéri az egyesület állásfoglalását.

Hieronymi Károly úrvend, hogy a vitába előtti szóló új eszmét dobott. Ő szintén fontosnak tartja, hogy legyen Magyarországnak egy nagy nemzetközi vizütnök, mely minden más államtól független legyen. A felvetett eszme, a *Galacz* felé való irányítása tengeri kereskedelmünknek érdekes a megvitására, de figyelmet, hogy ezen az uton különösen Erdélyből már ma is tekintélyes kivitelünk van; isekéri előadót, hogy ezt a kérdést alaposan kidolgozza hozza leli ismét a vitába s különösen a vitoidijakra fektesse a súlyt s arra, hogy a vaskapu-illeték elengedése mellett és az ut kereskedelmünkben milyen szerepet játszanék. Mert az a fontos, hogy minél kevesebb befektetéssel elérjük azt a célt, melyre törekzünk.

Gonda Dezső osztálytanácsos csak azt jegyzi meg, hogy a *Galacz* felé vezető hajóut azért látszik oly olcsónak, mert a kormány szubvencionálja a keleti hajózásságot, hogy olcsó díjtellek mellett szállítsa a magyar kereskedők cikkeiét. Ez azonban főlünk nem függő okok miatt megváltozhatik s akkor mégis csak a fumei természetes hajóutra kell visszatérni. Ez legalább a miénk. (Helyeslés).

A vitát ezzel elnök, tekintettel az előhaladott időre, bezárta s azt a jövő héten folytatják, melyen dr. *Zielinszki* Szilárd tartja meg e kérdéstről nagyrdekü előadást.

— **Harc a páholyban.** A berlini *Metropol*-színházban tartott álarcos-bálon vasárnap éjszaka kinos botrány történt. *Beichröder* György, az ismert sportsman, a *Beichröder*-bankház tulajdonosának öcsösa, együtt ült egy páholyban gróf *Königsmarck*kal, az ismert urlovással, amikor a berlini osztrák-magyar nagykövetség attaséja, gróf *Schönbö* a páholyba lépett és kijelentette, hogy az az ővé. Amikor az urak vonatokat elhagyni a páholyt, éles szóváltás támadt, mely aztán tetlegességgő fajuit.

A modern magyar konyha kodexe: **A HÉT SZAKÁCSKÖNYVE.** Kincsesára minden gazdaasszonynak. Ara díszes kötésben 61 korona. Kapható a „Budapesti Nagló” kiadóhatalában, József-kört 18. Kiegészítője minden szakácskönyvnek.

— **Micrococcus catarrhalis.** Megvan a nátha bacillusa is, mert oly jó hinni, hogy az ember szívesen fogadja ezt a legújabb bacillus-felfedezést! Ki nem náthás ebben az influenzás világban! Az utóbbi esztendőben igen gyakran és nagy mértékben lép fel ez a kollektív betegség — és mert sokkal hevesebben garázdálkodik, mint annakelőtte, a legtöbbször össze is tévesztjük az influenzával. Ha csakugyan megvan a nátha bacillusa, mint azt egy külföldi orvosi lap jelenti, akkor nagy lehet örömlünk. Mert ez azt is jelenti, hogy végre megszabadulunk ettől a szörnyen kellemetlen vendégtől. Sőt reményünk lehet arra, hogy az influenzát is lefegyverzik hamarosan, aminek aztán igen nagy jelentősége van azok után, hogy rendkívül sok halálnak mostanában ez a csunya baj az előkészítője. Az új bacillusról annyit tudunk még a külföldi közlés nyomán, hogy a legesőben van a tanyája. Tudományosan a címben foglalt névvel jelzik.

— **Egy osztrák költő koponyája.** Ez a koponya is azért lett a költő halála után nevezetessé, mert levágták. Hamerling Róbertől van szó, aki 1889-ben halt meg, a mult év végén a st.-leonhardi temetőben levő diszsihrhelyen temették el és most kiderült, hogy a diszsihrhelyen a költőnek csak megosonkított holtteste nyugszik, feje eltűnt. Levágták és muzeumba vitték, a nélkül, hogy az elhunyt családja valamit tudott volna a dologról. Hamerling örökösei, mint most Grábóli jelentik, a mult év december 18-án megtudták, hogy a költő koponyája nincs többé a koporsóban, s másnap ezt a levelet írták a városi tisztviselőnek: „Ainlítottak, Hamerling Róbert örökösei, megtudtuk, hogy rokonunk koponyája nincs többé koporsójában. Kérjük, hogy a koponya visszatételéről mielőbb gondoskodni sziveskedjék.” December 18-án Sratler egyetemi tanár meglátogatta az örököseket s azt mondta nekik, hogy Hamerling koponyáját levágták és elvitték és hogy a rokonokat csak azért nem értesítették róla, mert „nem akarták őket fölzúgatni” és mert azt hitték, hogy „nem fogják belegegyezést adni” a költő koponyájának levágásához. A városi tisztvisor december 22-én levelet írt a rokonoknak, amelyben értesítést adta, hogy a Hamerling-szoborbizottság adta az engedélyt a költő koponyájának elvételére.

— **Medikusok tüntetése.** Bécsből jelentik: Exner tanár a tegnapi tüntetések következtében egyelőre felüggesztette előadásait. Az orvosi kar dékánja ma reggel meglelt Exner tantermben és arról értesítette a diákokat hogy Exner tanár mindaddig nem tart előadást, míg nem bizonyosodik meg arról, hogy a tegnapihoz hasonló tüntetések nem fognak megisméjülni. Együttal arra intette a hallgatókat, hogy tartózkodjanak a tüntetésektől, mert különben egy egész félórával el fognak veszíteni. Rösszl informálták őket, ha ugy vélekednek, hogy az új szigorlati rendre vonatkozó kérvényüket ad akta tették, mert azt annak idején figyelembe fogják venni. Ha azonban tovább tüntetnek, az egész orvosi karon felüggesztik az előadásokat. A diákok erre kijelentették, hogy gyűlést fognak tartani és határozatukat közzé a dékánal.

— **Tessék színt vallani.** Már elmúlt két esztendő annak, hogy a székesfővárosi hetedik kerületének első s-ámu iskolaszéke Györfly János tanító indítványára kimondotta, hogy semmi szükség sincs arra, hogy a népiszkolákban a német nyelvvel sanynargassák a gyermekeket. Ezt a határozatot fölterjesztették a tanáshoz is s megkérték a többi iskolaszéket is, hogy támogassa az ügyet. Valamennyi iskolaszék ebben az értelemben határozott, egyetlenegy kivétellel és a tanács minden kótséget kizárólag meggyőződhetett arról, hogy a német nyelvnek a népiszkolákban való tanítása általános ellenszenvvel találkozók és pedig természetesen azért, mert nem látja a szükségét senki a tanításnak. A tanács mindazonáltal kiadta az ügyet véleménymondásra a közoktatásügyi bizottságnak is. Ez a bizottság még a tavalyelőtti esztendő októberében végzett a kérdéssel és egyhangu határozattal kimondta, hogy a német nyelvet törülni kell a népiszkolák tanítási programjából. — Azóta már a második iskolai esztendő közepén vagyunk s a tanács még mindig nem tartotta elérkezettnek az időt arra, hogy nyilatkozzék a német nyelv dolgában. Kényesnek látszik a kérdés, főinek tőle, pedig hát semmi sem egyszerűbb annál, mint hogy az egész sor szak- fórum véleményének érvényre juttatására hivatott a tanács, s nem arra, hogy huszonhárom kátüba segítse az ügyet. A hetedik kerületi első számú iskolaszék tegnapi ülésén dr. Nassy Pál országgyűlési képviselő és iskolaszéki tag a kérdést újra elővetette s azt indítványozta, hogy határozat provokálja véget erősebb hangu föliratot küldjenek a tanáshoz, s a fölirat támogatására kérjék meg az összes iskolaszékeket. Ha a sürgető föliratnak sem lesz eredménye, az országgyűlésen is interpellálni fognak ebben a dologban.

— **A jénai halálos párbaj.** A jénai halálos párbajról a következő részleteket írja egy berlini lap: Újév reggelén Thieme hadnagy egy másik hadnagysággal, mindketten polgári ruhában, egy leány és egy tisztelhetetlen kísérőjével a Johannesgassen mentek végig, mikor a vásártéren, hol a Germania-Burschenschaft rendes vendéglője van, Held egyetemi hallgató több más tanulóval szembe találkozott vele. Ugy a tiszték, mint a tanulók meglehetősen pityókások voltak s a találkozásnál, mikor egymást ki kellett volna kerülniök, megöklödték egymást, Thieme azt mondta Heldnek:

— Nem tudja, hogy kivel beszél? Én Thieme hadnagy vagyok a 94. gyalogezrednél.

— Eh, mit — mondá Held s a hadnagyot pofonlítottte.

A párbaj vontesővíz pisztolyokkal, tizlépényi távolságról, ötszöri golyóváltással ment végbe. Thieme bíres lövő s ily szigorú feltételek mellett az eredmény nem lehetett kétséges. A harmadik golyóváltásnál a golyó Held baloldalán behatolt (balkézssel lött s így baloldalával állt ellenfelével szemben), a szivedényeket széttepte s jobboldalán kijött. Held nyomban összerogyott, száján vér patakzott, mégégyeszer felvetette a szemét s meghalt. Az ő golyója is talált, Thieme nyakába hatott, közvetlenül a nyaklétter mellett. Ha ezt a golyó szétszakítja, akkor az esznek két áldozata van. Thieme nemrég lett tiszt s még nagyon fiatal ember.

— **Amerikában elpusztult magyarok.** A clevelandi Magyar Hírmondó című lap most érkezett száma nagy szerencsétlenség híré közli. Pittsburgban történt a szerencsétlenség, amely tíz magyar embertök okozta halálát.

A Jones és Laughlins-ég elvasztójában — írja az említett újság — december 19-én rémes szerencsétlenség történt; az áldozatok — tíz halott és három sebesült — mind magyar emberek. Szörnyű halál volt: 85 láb magasságból kerültek a kelepőbe és halálra sülték az olvasztó-kemencéből kicsapó lángoktól. Meghaltak: Gazlovics Minály, 26 éves, nős, Ungmege Jenőkről, Mezei Mihály, 23 éves, neje és két gyermeke van az özahában, Ungmege, Viszokáról. Milták József, Ungmege, Viszokáról, ötleten Semaga György, 25 éves neje és egy gyermeke van az özahában, Ungmege, Csacsahórl. Szűcs András, 20 éves, nőtlén, Ungmege, Keresztől. Sísut József, 20 éves, horvát. Özevgye áldott állapotban Pittsburgban lakik. Lerekes János, 22 éves, nőtlén, Ungmege Viszokáról. Frankovics József, 26 éves, nőtlén. Klocsanó János, 26 éves, özvegy és gyermeke van az özahában, Ungmege Csacsahórl. Valtga György, 31 éves, családja az özahában, Ungmege, Keresztől. Megebesültek: Jencsó János, 21 éves, állapota súlyos. Szabó János, 21 éves állapota súlyos. Petrovics Mihály, sérülése nem súlyos. A balesetet az okozta, hogy a kemencében főrobantak az összegyűlemelt gázok és a fűtőanyagot kilökték a kemence tetején át a szerencsétlenek arcába, akik a kemence nyílása föl hajolva dolgoztak. hogy kiszed enek egy rudat, mely beszakadt és megakadt a harang tetején. A tizenhét ember közül, ki ott dolgozott a magasban, csak négynek sikerült ép bőrrel menekülni s nevezetesen, hogy éppen azokat nem érte ba, kik legfőbbül voltak. A többi csak oldal segített a rud emelésénél. A szerencsétlenség reggel hat óra után történt. A nappali munkások pár percet előbb váltották föl az éjjeleket. A kemence tetején egy emelvény van, melyet vasrács vesz körül. E rács és a kemence szája közt vagy hat láb széles az út. Ide szorultak az emberek, mikor a robbanás történt. Négyen a kűrtől másik oldalára menektek, míg a többi kiemelte a rudat s így elkerülték a sérülést, mikor a lángok kicsaptak a kemencéből. Új hatalmas volt a láng, hogy akik az első sorban állottak, halva rogytak az emelvény padlójára. A hátul állóknak meggyulladt a ruhájuk. Kétszembesetlen lufokostak ide-oda, hogy menedéket keressek a veszedelem ellen, de hiába. Petrovics Mihály volt az egyetlen azok közül, akiket ért a lövés. — aki súlyosabb sérülés nélkül menekült. Amint meggyulladt a ruhája, az elevátorhoz szaladt, mely éppen fönt volt és megfogja annak kötelét, leereszkedett a földre, hol segítő kezek nyomban elöltötték ruhát s oly kis égési sebeket szenvedett, hogy maga mehetett haza. Klocsanó Mihály a másik elevátorhoz rohant, de az éppen lent volt! A szerencsétlen leugrott a nyolevanöt láb mélységbe. Frankovics József kigugrott a vasrácsra és ebbe kapaszkodva, csüngött le, míg keze csaknem teljesen elégett. Ekkor leesett a nyegenül láb mélységben lévő műhelytetőre, honnan már csak holttestét vihették le a mentők. A pittsburgi és is kir. osztrák-magyar konzulátus azonnal fölkarolta a szerencsétlenül járt honfitársak családjaik érdekeit.

— **Különs büntetett.** Hamburgból jelentik, hogy tegnap egy odaváló előkelő vendéglőben titokzatos dolog történt. Birrenhoven tanorista egy barátjával a vendéglőbe ment, ahol bemutatott neki egy bírót és két testvért, akik közül az egyik mérnök, a másik pedig orvos. A bíró egyszer csak összeesett, mintha szélütés érte volna. A testvérpár a szomszédos szobába vitte. A tanorista is be akart menni utánuk a szobába, de az ajtót zárva találta. Az ablakon keresztül észrevette, hogy a testvérek a látszólag eszméletlen embert a padlón hurokolják végig. Az ajtó végre is kinyitották és az orvos kijelentette, hogy barátját ugy akarta eszméletre téríteni, hogy a fejét a padlóhoz

ütögette. Később kiderült, hogy az eszméletlen embernek eltűnt az órája és a pénztárcája. A rendőrség kiderítette, hogy az eltűnt óra és pénztárca a mérnök-nél, az orvos testvériénél van. A két testvért erre letartóztatták.

— **A drónékiú táviró.** Marconi az utóbbi időben többször tárgyalva találománát a nyilvánosság előtt. A multkoriban egyik kiváló asszisztense beszélt a nagyjelentőségű találmányról, most ő nyilatkozott a Newyork Heraldban kísérleteiről.

— Majdnem bizonyos — mondotta — hogy Edvárd király koronázásának részleteit már drót nélkül lehetne Newyorkba megátáviratozni. Ha az anglo-amerikai táviró-társaság nem akadályozna meg ilyolyton abban, hogy készülékemmel Újfundland szigetén kísérletezzek, azt állítam, hogy ezt az eseményt már így fogják továbbítani. Csak arról van szó, hogy fölépíthessem a szükséges állomásokat. Az már kétségtelen, hogy jelek drót nélkül közölhetők az óceánon át. Egy negyedszázad alatt St.-Johnsban, Újfundland szigetén és Massachusset államban Cape Cod mellett fölépíthetők egy-egy állomást és ha ezeket Cornwallyal Angliában összekötöm, megvan az összeköttetés az ó-világ és az új-világ között. Cornwallyól St.-Johnsba a távolság 1800 mérföld. St.-Johnstól Cape Codig 1200 mérföld. Társaim közül kevesen hitték el, hogy lehetséges lesz drót nélkül táviratozni Amerikába, de én magam egy perig sem kételkedtem benne, sőt némileg csalódtam, mert azt vártam, hogy a jelek, amelyeket kapunk, erősebbek lesznek. A mi rendszerem további fejlődését illeti, azt hiszem, hogy a közel jövőben helyettesítheti a tervezett Pacífico-kábelt, azzal a különbséggel, hogy jóval olcsóbb lesz. Eppen ily eredményeket várok a szárazföldön is. Ha sürgető munkám meg nem akadályozna, azonnal kísérletet tennék a nyugati partvidéken. Mihelyt rendszerem tökéletesebb lesz. Össze lehet majd kötni két helyet, amelyek ezeröttszáz angol mérföldnyire vannak egymástól. Ily módon ideális összeköttetés lehetne teremteni Kairó és Fokföld között. A rendszernek nagy jövője van még katonai operációknál. Értéke részben a dél-afrikai háborúban is kitűnt, de sok körülmény megakadályozta, hogy teljesen érvényesüljön. A jövőben azonban használata nagyon könnyű lesz, ha a kószúlékeket megjavítják és kitanítják azokat, akik a készülékeket kezelik. A drót nélküli táviróval könnyű lesz ellenőrizni egy nagyobb területre kiterjedő hadi operációt is, a nélkül, hogy tábori távirót kellene lefektetni. Az angol hadihajókön történő kísérletek is ilyenesen beváltak; két cirkálóhajó érintkezett egymással 168 mérföldnyi távolságból. Tengeri csatákban igen jól lehet hasznát venni és e mellett föl-tétlenül megbízható. Aki az óceánon utazik, arra nézve megyugtató, ha a világ eseményeiről naponkint, sőt óránkint értesülhet a drót nélküli táviró útján. Ha egy hajó bajba kerül, más hajókat vagy a parti őrházat értesítheti és segítséget kérhet. Egy-máshoz közeledő hajók megakadályozhatják az összeköttözést, azokat a hajókat, amelyek közben a parthoz közelednek, a parttól figyelmeztethetik. A személyes szállító hajókön történő szerencsétlenségek kilencven százalékát el lehetne kerülni ha a hajókat Marconi-féle készülékekkel látják el. Ismeretlen földrészek föl-kutatásánál elengedhetetlen ez a találmány, sőt sarki utazók is használhatják. Néhány hónap mulva alapon megjavított készülékemet. Ninosen semmi akadály, hogy ne lehetne Newyorkból egyenesen Párisba vagy Londonba táviratozni. Ha a Cape Codon fölépítettem az állomást, Franciaország nyugati partján is építek hasonló állomást.

— **Nőruha-kiallítás.** Érdekes ruhakiallítás rendezett K.-né Margitay Maris. szabászi tanítelőnek nővendége által készített ruhákból, melyek oly tökéletesek hogy bátran valhatná készítőjének olyan is aki évekig gyakorolta a varrás mesterségét. Eppen ezért szinte hihetetlennek tetszik, hogy e minden tekintetben tökéletes munkák 1—3 hónapi tanulási idő alatt készíthetők. A finom ízlés, a pontos munka, a gondosság, amelyvel minden egyes kiallított ruha díszét megválasztották, elsősorban is mesteri ügyességet és lelkiismeretes tanítást tüzelet fel annak részéről, aki az intézet élen áll és azt vezeti.

— **A péksegédek zavargása.** A péksegédek multheti zavargása ügyében a hetedik kerületi kapitányságon folytatják a vizsgálatot A Barosay-utcában, az ipartestület helyiségében történt mindkét zavargás ügyét egyesítették és a zavargók ellen megindított a büntügyi eljárás. Az iratok a napokban érkeznek be a főkapitánysághoz.

— **Idegen vendégek a Lukács-fürdőben.** A Lukács-fürdőben a mult hónapban sok érdekes vendég használta a teli kurát. Ott voltak többek között: Milan Panavlevics Semendriából, Percy Mason Boltonból, Sigmund Colbert Frankfurtból, Charles Durand Párisból Paul Hornung Jägerndorfból, Theobald Gethe és neje Hamburgból, Carl Marburg és neje Waidhofenből, Jaques Bauer Turnu-Magureleiből Janou és Fanny Schwarzmann Brailából, Balfi Mór és Henrik Doma-Tuzsából. Constanca Gould Krotienkóból, Philippine Kern Berlinből és még számos külföldi és magyarországi előkelőség.

(x) Gebauer Károly cs. és kir. szabad. első hazai érekeoporsó- és gyászkoosi-gyárának temetkezési intézete, Budapest, VII. Erzsébet-körút 26.

Mit sugott még a vándor?

— Újabb adatok. —

A Petőfi-társaság minapi gyűlésén Somló Sándor elszavalta gró: Zichy Gézának *A gyermek és Petőfi* című költeményét. A költemény meséje a tudósítások szerint a következők:

A költemény hőse egy kis fuuska, aki hallja, hogy Petőfi a csatáren nyomatlanul eltűnt. Elhatározza, hogy elindul a költő megkeresésére. Nekivág bátran a nagy utnak, s amint halad, elébe kerül egy ember. Megkérde, nem látta-e Petőfit? Láttam, mondá az ember, meg is mondom, hol van, ha ide adod nekem a sarudat. A fuuska odaadja kis cipőjét, s tovább indul a jelzett uton. Egy vénasszony a ruhájától fosztja meg azzal az ürüggyel, hogy Petőfit megmutatja. A didergő gyermek vadonba téved, tüskék vérzik s fáradtan összedől. Petőfiről álmodik majd haldokolni kezd, mire a vers a következő strófiával végződik:

Egyszer még felveti szemét
A szegény kis vándor,
S ezt sugja: „Láttam Petőfit,
Keresztneve Sándor.”

Oh, mily szép! A kis vándor ezt mondja: „Keresztneve Sándor!” — Mily megható! Mily valószínű! Mily költői hangzása!

Csak kár, hogy nem teljes. És éppen ezért én majd tovább folytatom és szolgálak a többi adatokkal is, amelyeket a szegény kis vándor utolsó percében elpotyogtatott. Az én átdolgozásomban ez a vers így végződik:

Egyszer még felveti szemét
A szegény kis vándor,
S ezt sugja: „Láttam Petőfit,
Keresztneve Sándor.”

Született huszonháromban
Éppen újév napján,
Amért Petrovicsnak hívták,
Ne csodálkozz apján.

Fordító volt, vándorszínész,
Majd pedig katoná,
Hogy megvárnál elesett,
Tudja ezt a hona.

Jól jeggezd meg a dátumot,
Mert bizony nem mindegy:
Eszernyoeszdegyvenkilenc
Julius harmincegy.”

S hozátette hűlő ajkkal
A tudós kis vándor:
„Te, ki lantodat relaxozd,
Fogadd tölem eltrajzod
Dióhéjban, Sándor!”

Igy aztán hosszabb és tanulságosabb is a költemény. Mert egy költő életrajza még a haldokló szávaival elmondva sem állhat a keresztnevű pusztá konstalásából. A kis vándor, ha már susog, susogja végig az egészét. Hadd tanuljunk legalább, ha már poézisról egyáltalában nincs szó.

—o.—

FŐVÁROS.

(*) **A hentesek sztrájkja.** A sertésközvágóhid megnyitása előtt legfontosabb kérdés, hogy a hentesek hol fizessék a fogyasztási adót. Már két év előtt tartottak egy vegyes bizottsági ülést, amelyen abban állapodtak meg, hogy a hentesek a fogyasztási adót a soroksári-úti vámnál fizessék. A hentesek ipartestülete azonban tiltakozott a megállapodás ellen s a hentesmesterek határozatilag kijelentették, hogy ha a fogyasztási adót nem fizethetik a közvágóhid megnyitáskor, becsukják a boltjukat és sztrájkolni fognak. A pénzügyminiszter rendezni akarta a dolgot s ma értekezletre hívta meg az összes érdekelt faktorok képviselőit. Az értekezlet előnké Toepke Alfréd államtitkár volt. A főváros képviselőiben Almády Géza tanácsos azt a javaslatot tette, hogy ha a zárt területen és a kültereken lakó hentesek ellentétes érdekeit a közvágóhidon való fizetéssel megegyeztetni nem lehet, akkor a közvágóhidon ne legyen se fizetés, se pénzügyári szemle. Azok a hentesek, akik külterekre viszik a húst, minden aka-

dály nélkül vihetik, akik pedig a zárt területre hozzák, a soroksári-úti vámnál fizetik meg az adót. Hogy a vámvivatálnál történés ne legyen, a fővárosi hajlandó a mostani vámházat szemben, a szarvasmarha közvágóhid parikjában egy kirendeltség számára új vámvivatalt építeni, amelyről csak a hentesek fizethetnek. Ez az eljárás iótkétlenül kielégíti a henteseket, mert a sertést rendszerint darabszám hozzák a városba, s csak kis részét, körülbelül tíz százalékát hozzák föl a parikra. A darabonként behozott sertés után pedig mérlegelés nélkül fizetik az adót. A hentesek közül a külterleki hozzájárultak a fővárosi javaslatához. A zárt területen lakók azt kívánták, hogy 600 állapotban adózzák meg a sertést. A pénzügyigazgatóság is a fővárosi javaslatát pártolta s azt az értekezlet el is fogadta.

A főváros közgyűlése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 8.

A jelentéktelen ügyek hosszú sora volt a mai közgyűlés napirendjén, ami fontos volt, annak megbírása annyit szakadt, tanulmányt igényelt, hogy érdekesebb vitát várnai nem lehetett. Még a fővárosi hatóság és a közmunkatanács legújabb konfliktusa is csak *Polónyi* és *Heltai* készítette szövegre, csak a gázvilágítás házi ellátása támasztott hosszabb vitát, amely a tanács ismert javaslatának elfogadásával végződött. E vita közben *Kasics* két elnöki rendutasításban részesült.

A közgyűlés *Sebők* Béla tiszteleti ügyész elhunytának és *Arnstein* Henrik lemondásának bejelentésével indult meg. Az utóbbi helyébe *Surányi József* lép. Bejelentette azután az elnök, hogy *Gerő* Lajos bizottsági tag egészségi okokból elutazott a fővárosból s így a bizottsági tárgyalásokban nem vehet részt. A vaskályhák ismert ügyében a közgyűlés megválasztotta a bizottság tagjait, aztán *Halmos* polgármester válaszlól *Schubert* Sándornak multikori tetszőlására és tudata, hogy a gázgyári-üzem házi kezelésre vonatkozólag a tanács a mai közgyűlés elő kimerítő jelentést terjesztett.

Eulenbergh Salamon kifogásolja a rendőrségnek a Keeskeméthy-féle lopás dologban és a munkáltalának tüntetésekor tanusított magatartását. Sem a lopás földelésében nem járt el eléggé erőlyesen, sem a munkás-zavargásokat nem előzte meg s így a polgárok vagyonát sem az egyik, sem a másik esetben nem védelmezte meg a kellő módon. Kérde a polgármestert, hajlandó-e intézkedni az iránt, hogy a főváros polgárainak a vagyonbiztonsága jobb védelemre találjon.

Az interpellációt kiadták a polgármesternek. *Mutschenbacher* Béla sürgeti az interpellációjában, hogy mivel a belváros rendezése szoros összefüggésben van az eskü-téri hid környékének a rendezésével, intézzék el minél sürgősebben a régi városháza telkének, a belvárosi plébánia templomnak és a piarisúk épületének a rendezése ügyét.

Az interpellációt kiadták a polgármesternek és aztán ratért a közgyűlés a napirendre.

A pénzügyminiszter, a magyar államvasutak gépgyárának a megbóvítási céljára, kéri a gépgyári tleppel határos 22.217 négyzetöölnyi telket s megígért érte négyzetööltenként ötven koronát. A tanács javaslatára a közgyűlés a kínált árt elfogadta.

A nyilvános számáadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adójának a befizetése ma a kerületeknél történik. Hogy a kerületi pénztárak ne legyenek ezzel a munkával túlterhelve s másrészt, hogy a pénzkezelés is kiztosabb legyen, a főpénztáros és a központi adószámviteli hivatal főnöke azt a javaslatot teszi — s ehhez a tanács is hozzájárult — hogy az ilyen adók körül fölmerülő összes teendőket ezentel a központi adószámviteli hivatal és az adó-főpénztár lássa el s az utalványozást a tanács teljesítse. A tanács ezt az új intézkedést a belügyminiszter jóváhagyásának a fömtartásával, január elsején életbe is léptette. A közgyűlés mindezt helyeslőleg vette tudomásul.

A terjedék-egyezményre vonatkozó szerződés dologban a főváros hatósága és a közmunkák tanácsa között régóta folyik a vita. Arról van szó, hogy az építkezéseknél s főleg szabályozásoknál fönmaradó terjedékeket a főváros köteles-e beváltani, vagy pedig a közmunkák tanácsa. Ebben az ügyben vegyes bizottsági értekezletet is tartottak, de a megegyezés nem sikerült. Ilyen előzmények után, a székesfőváros kiküldöttei, akiknek a vezetője *Halmos* János polgármester volt, az egyezmény megszüntetését javasolták. Ehhez a tanács is hozzájárult. A közgyűlésen *Heltai* Ferenc halasztó indítványt tett, hogy a pénzügyi bizottság is hozzászólhasson a dologhoz, de *Polónyi* felszólalása után 104 szavazattal, 74 ellenében, mellőzte *Heltai* indítványát s elfogadta a tanács javaslatát: hogy új egyezség ne történjék. A továbbiakra nézve a tanács később tesz előterjesztést.

Az 1902. évi költségölirányzat tárgyalásakor, *Schubert* Sándor bizottsági tag azt az indítványt tette, hogy küldjenek ki kerületenként három-három bizót-

sági tagot, olyan értelmű előterjesztés tétéle végett, hogy a légszuszvilágítás üzem miként vehető házi kezelésbe. A köépítésügyi osztály javaslata oda irányul, hogy a kérdéscnek elbírására olyan jogi, pénzügyi és technikai szakképzettséggel bíró tagokból álló bizottság küldessék ki, amely minden irányban megnyugtató véleményt adhat. Ehhez a tanács is hozzájárult.

Schubert Sándor főleg azt tartja szem előtt, hogy a mai szerződés szüntessék meg s hogy a főváros előnyeit érje el. Hosszasabban bizonyítja, hogy a házilagok kezelésbe való vétel a fővárosra nézve előnyös. Főntartja a régebben tett indítványát.

Légrádi Károly nem ellenzi ugyan a bizottság kiküldését, de nagy eredményeket elől nem vár. A földolog az, hogy a gázgyári szerződést, ha 1910. év végén lejár, meg ne hosszabbítsák, hanem a lejáratkor vegyék az üzemet házi kezelésbe. Ebből olyan nagy jövedelem log származni, amely a főváros deficitjét elenyészte.

Kasics Péter nem tartja jogosultnak a tanácsot, hogy ilyen javaslattal lépjen elő. Pártolja *Schubert* indítványát. *Boross* Soma elfogadja a tanács előterjesztését.

Halmos János polgármester csudálkozik rajta, hogy éppen azok tagadják a tanács jogosultságát az ebben az ügyben való javaslatételre, akik mindig azt követelték, hogy a tanács önálló, konkrét javaslatokkal álljon elő. Most ezt teszi a tanács s ő abban a határozott véleményben van, hogy a tanács előterjesztése az egyedüli, amely a főváros érdekeinek megfelel. Ami pedig a későbbiekkel illeti, nem haboz annak a kimondásával, hogy ő a házilagok kezelésbe való vétel előnyöknek tartja a fővárosra, de csak bizonyos kautélék mellett; ezek közt az egyik az, hogy a kezelés ne bürokratikus, — hanem üzleti mód szerint történjék; a másik, hogy senki se kívánja ingyen a gázt, csak azért, mert a gyár a fővárosé. (Derűtség.) Hangsúlyozza, hogy a szerződés lejártáig, vagyis 1910 december 15-éig, a házikezelésről szó sem lehet. Nincs azonban kifogása az ellen, hogy a mérnöki hivatal tanulmányozza az ügyet akként, hogy más közvilágítás-módozatokra is terjeszse ki a figyelmét. Ha aztán ez megtörtént, ki lehet küldeni olyan szakbizottságot, amely alapos véleményt adhat.

Vászonyi Vilmos a tanács javaslatát az ügyrendbe iótközönek tartja s ezért az el nem fogadható. — *Rácz* Károly nem barátja az ilyen ügyekben a hosszadalmas eljárásoknak. *Lueger* egészen másként csinálta a dolgot. (Derűtség.)

Kasics Péter akar egyre ismételtlen hozzászólni a tárgyhöz; azon a címen, hogy önálló indítványt tett. Az elnök: *Kasics* bizottsági tagnak nincs joga felszólalni, mert nem tett önálló indítványt, csak elfogadta azt, amit *Schubert* tett.

Kasics Péter: Igenis, tettem indítványt. Az elnök: Ne tessék feleselni az elnökkel. *Kasics* Péter: Tiltakozom ez ellen s hivatkozom az ügyrendre.

Az elnök: *Kasics* bizottsági tag urat rendutasítom.

Kasics Péter: Nem törődöm vele; jogom volt szólni.

Az elnök: Még egyszer rendutasítom. *Kasics* Péter (normogva): Jobb lesz, ha máskor revolverrel jövök ide!

A nagy többség a tanács előterjesztését elfogadta. A napirendre tűzött többi ügyeket holnap délután intézik el.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Barbi Alco.** A nagyszonyu újra beköszöntött hozzánk, akik sohase tudjuk elleleljeni. Művészetével ugy vagyunk, mint a nappal. Amig beletekiunhelünk a nap ragyogásába, fényes melege átárasztja egész lényünket és miután távozott, elkáprázottot szemünk a sötétségben is látja a tündökletes fénykorongot. *Barbi*, ha el is távozik, jelenlétében körülünk, milyest dal esendül föl. Aki utána énekel, első sorban azért is számíthat hálánkra, mert a daléneklés fejedelemasszonya emlékezet. Epigonjai azonban csak abban a tekintetben tartoznak neki hálával, ha tanultak tőle, mert máskülönbén ugyancsak megnehezítette helyzetüket. Mert az ő művészeté leit megfingathatatlan eszményünk, izlésünk mintaképe, ítéletünk leglényesebb mértéke. A tapsvihar, amely ma este a *Royal*-terem koncertdobogóján fogadta, hódolata volt a hűséges jobbágyoknak a királynó előtt. Egyénisége a régi bábján, művészte a régi nagyszonyu pompázik. Mosolya is a régi, az a királynó mosoly, amelyről mindenki ugy hinné, hogy csak neki szó. Ezt a mosolyt csak trónuson lehet megfingalni, meg a szupadon és hangverseny-dobogón. És amivel, ahogyan *Barbi* a hódolatot fogadja, szintén fejedelmi: az igaz királynóknak szerénysége. A törvénytelen jöüt-ment vagy szerénytelen, vagy tulserény. A mai műsor ismét alkalmat adott a művésznőnek, hogy dugszaggya Szekésánisgót ezernyi színváltozataiban ragyogtassa. Egyébszerint, amelyet utána minden dalénekeskö törvényül

Maager Vilmos-féle valódi tisztított DORSCH májolóaj.

Asz előorosi tekintélyek által megváltatott és könnyű emésztésűségű májolóaj gyermekeknek is különösen ajánlatk és reneltetik mindama eszeleknél, melyeknél az orvos az egész testi szerzést, különösen a máj- és tüdő szerzést, a test saljának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.

Egy üveg ára sárga 2 korona, fehér 3 korona és kapható a gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Heumarkt 3., és minden gyógyszerárban és drogeriában.

fogadott el, régi klasszikusokkal kezdte. Az *O del mio dolce ariát* a szigori *Gluck* lovag maga se hallhatta állczellemültebb komolyságban, pedig ő, aki az ariát az érzelmek kifejezésének színvonalára emelte, ugyancsak keményen ügyelt az ilyesmire. A stilszerűség gyöngyve volt *Marcello: Quella fiamma* ariája, amely a régi velencei iskola kecsességétől illatos, — továbbá *Paisiello: La Zingarella*, a művész repertoárjának ismert drágaköve, amelyben Durante tanítványja a nápolyi égbolt derűltségét ragyogtatja. — A német dalt *Schubert, Brahms* és *Schumann* költszete képviselte a műsoron. *Barbini* tökéletesebben senkire tolmácsolhatja a német dalt, az egyéni bensőség és lelki mélység poézisét. *Barbi* nem is énekl, hanem mintegy megéli előtünk. Mintha *Schubert: Doppelgängerjé*t még sohase hallottuk volna azelőtt, mintha a művész az első közvetlenség tökéletességével mondaná el, mint a maga élményét! Így halott a *Trockene Blumen* és az *Ungehduld* is. — *Brahms: Sapphicche Odeja* annyira e'ragadta a közönséget, hogy a művésznőnek meg kellett ítélnie. — *Hogy Schumann* költszeteinek birodalmában *Barbi* hangjának ezüst-instrumentuma minő esodákat mivel, régóta tudjuk. A mesék hercegnőinek szuverenitásával állre kelli a legelrejtettebb rózskákat a legfinomabb színnyalatokat, a leggyöngédebb illatokat. A *Weit, weit* című dal oly tökéletes volt, mint egy könyvesp. — A műsort három toszkánai népdal fejezte be, mind a három, úgy tudom, újdonság hangversenytermünkben. Ezeket a népdalokat alighanem átdolgozták koncert előokra, mert a nép lelkéből alig kadhathak ki ilyen kevés egyszerűséggel. — A közönség viharos lelkesedéssel ünnepelte a nagy művésznőt, aki ma este is a játékonyság oltárán áldozott és pedig a *Budapesti Újságírók Egyesülete* segélyalapja javára.

(G-ly.)

** A Mészáros-féle pályázat. A Mészáros Károly-féle 2000 koronás pályázat sorsát január második felében döntik el a bírálók: dr. *Alexander Bernát, Abrányi Emil, Bóthy László, Iványi Jenő és Nádai Ferenc.* Ez a 2000 koronás modern társadalmi színűre szánt pályadíj most harmadszor van kintűve. A két előbbi pályázat eredménytelenül végződött. Csak a történeti szomorujátékra pályázó darabok közül lehetett megjutalmazni *másodsor* (az első versenyfutás ott is meddő maradt) *Somló* (Sándor egyik pályaművét). A most harmadszor kintűzött jutalomra összesen 83 darab érkezett be. Ebből 4—5 színmű formahibák vagy a miatt, mert némelyik pályázó paraszt-tárgyú népszínművet küldött be, magától eliesik. De a levonások után is 79-re rug a bírálat alá eső darabok száma. Ez a rengeteg mennyiség természetesen sok dolgot ad a bírálók-nak, akik a legnagyobb buzgóság mellett sem készülhetnek el a megjelölt határidőre. A bíráló bizottság egyébiránt ma delután előleges értekezletet tartott a Nemzeti Színház igazgatói szobájában. Formális megállapodás ezuttal még nem történt. A bírálók a mai előzetes konferencián csak tájékozást szereztek a komolyan számbavehető, esetleg jutalmazásra érdemes darabok felől. Nem lehetetlen, hogy a harmadik versenyfutás szerencsésebb lesz a két előbbinél s a 2000 koronát valamelyik pályaműnek kiadják.

** Magyar Színház. A Magyar Színház mai repizével újabb beillesztette műsorába *A bolond* című énekes legendát. Érdemes vállalkozása a színháznak a darab fölújítása, ezt bizonyította a mai est sikere. *Rákosi Jenő* posztikus szövege minden ízében kiváló s mintája a legendás meséjű librettónak; *Szabados Béla* muzsikája szintén értékes és finom alkotás. A darab két főszereplője *Bimbilla* és *Bimbó*, az előbbi személyesítője *Fedák Sári*, az utóbbi *Sziklai Kornél*; erős drámai szerep mind a kettő s új térerő művészi feladatát alakítja. *Fedák Sári* a vándor komédiásleány szerepében ismét gyarapította sikereit; tehetsége bőven ellátta új színeket, új akcentusokkal. *Csupa szív* és *csupa érzés* némely jelenetében, másról meg temperamentuma ad szárnyat alakításának. Művészi becsapással meglyedt el ebben a szerepében és fölszínre is hozta minden értékét; brilliáns játéka mellett külön elismerést érdemel éneke, amely tisztaságú volt sikerének. Nyílt színen is sok tapsot kapott, virággal is elhalmozták, felvonások után meg számtalanszor kellett megjelennie a függöny előtt. Méltó osztályosa e sikerben *Sziklai Kornél*, aki hogy a bolondot játszassa, mókázó kedvét félre teszi és cifra ruhájában komor színeket ágál előtünk. A komikus tenger ambiciót visz a vágyakozással várt komoly szerepébe, hiszen a színjátszás gyönyöröködött változatosságának ez a legnagyobb véglete. *Sziklai* művészetéből telik az ilyen ambicióra, gazdag invenciója s kedves melegsége új és érdekes karaktert ad komoly alakításának. Közvetlen játéknak nagy hatása volt, együtt tapsoltak mindannyiszor a lámpák elé *Fedák Sári*val. *Dalmóki Viktor* nemes hűvvel játszotta *Deli* lovag szerepét, szép éneke nagyon tetszett. *Józsi Boross* a sekrestyés sze-

repében, *Szilágyi* pompás korcsmáros, a három előadó leány: *Turkányi, Tomcsányi* és *Galambos* kedves, a három legény: *Palásthy, Farkas* és *Iványi* jó. (H—u.)

A repiz sikerére való tekintettel a Magyar Színház, mint éjszaka jelenté, megváltoztatta a heti műsorát. A *Színházok* péntekre hirdetett jubiliaris előadása a jövő héten lesz s helyette pénteken is *A bolond* kerül színre a fölújítás szereposztásában.

** Pálmay Ilka programja. *Pálmay Ilka* a Népszínházban való holnapi fellépése után *Bécsbe* utazik, ahonnan tízenegynapi üdülés véget Olaszországba megy férjével, gróf *Kinsky* Jenővel. A diva Olaszországból ismét *Budapestre* jön s itt részt fog venni annak az énekes darab-nak a próbáján, melyben a *Vigszínház* magyar ciklusában fel fog lépni. A diva egyik régebbi híres szerepét fogja játszani, melyben zajos sikerei voltak a *Népszínházban*. *Vigszínház* vendégszereplése február havában lesz; közben a *pécsi Nemzeti Színházban* fog négy estén játszani, ahol egy régebbi ígérethez kötelezi. Február végén aztán *Bécsbe* megy *Pálmay Ilka* s a *Carl-Theater*ben egy új szerepet fog kreálni *Victor Leonnak* és *Weinbergernek* egy új operettjében. Az operett szövegkönyve *A feleségem nem sikkes*, nálunk is ismert, francia vígjáték nyomán készült.

** Zenekari hangverseny az Operában. Az országos zenekademia végzett növendékei jövő pénteken, január 10-én, az Operában mint zeneszerzők szerepelnek. Az összes számokat *Kerner István* vezeti és az Opera nagy zenekara adja elő. A közönség körében élénk az érdeklődés a hangverseny iránt. A jegyek ára ezuttal mérsékelt s a tiszta jövedelem az operai zenekar segítő-egyesületének jut.

** Ney Kisasszony betegsége. *Ney Kisasszony*, *Ney Dávid*, a *M. kir. Opera* kitűnő művésznőnek egyik leánya, aki most egy Oroszországban vendégszereplő német operett-társulatnak a primadonnája, *Moszkvában* megbetegedett. *Ney Kisasszony* kénytelen volt a körutat megszakítani s most *Moszkvában* várja gyógyulását.

** Vendégszereplés a Népszínházban. *Egy debreceni* újságban olvassuk, hogy *Komlósi Emma*, az ottani színház primadonnája, jövő héten két estén át fog a *Népszínházban* vendégszereplni.

** Fűtő. Bolondos, édes, pajkos kis táncosnő neve ez. Bolonlnak érte a férfiak, de hiába! *Egy-szerre* megunja a könnyű életet s felcsap — utazónak. Szakmája a férfruha. S utra kelvén, *Párisból* elérkezik *Cincinnati*ba, tul a messi óceánon s ott megismerkedik egy extravagáns kereskedelmi utazóval, kinek szakmája a női ruha. S amit a bolondos pár ezttal művel, az egy — operett. Még pedig eredeti magyar operette, melynek szerzője *dr. Schweimmer Artur*. Az operettet, amelynek ügyes szövegét és hírszerint, nagyhatású zenéjét *Schwimmer* egymaga szerette, már tanulják a Magyar Színházban, és még e hónap folyamán be is mutatják.

** A képviselő úr. *Guti* és *Rákosi* új bohózatából, amely holnap, csütörtökön kerül bemutatásra a Vigszínházban, ma délelőtt tartották meg a házi-főpróbát. A kedvelt szerzők legújabb műve azzal biztat, hogy méltó társa lesz a *Napoleon* öcsémnek és a *Tartalékos* férjnek, mely utóbbi darabok oly nagy sikereket arattak. A képviselő úr teljes mértékben felkeltette a közönség érdeklődését, úgy, hogy a jegyek nagy része elővételben kelt el.

** A Népszínház főpróbája. A *Népszínházban* holnap, csütörtökön, délelőtt tartották meg *Gaston Serpente* operettjének, az *Adam* és *Évának* jelmezes főpróbáját. Az újdonság első előadását teljesen új díszletekkel és jelmezekkel pénteken este tartják meg. Az operett női főszerepét, a paradicsombeli Évát s a mese további fejleményében *Eva* római rabnőt, majd *Evette* *Guilbert* modern színésznőt, táncosnőt és kigyóbüvölőnőt, *Küry Klára* játssza.

** Pálmay Ilka a Népszínházban. Gróf *Kinsky*-né *Pálmay Ilka* holnap, csütörtökön, lép föl másodsor és ezuttal utóljára a *Népszínházban* a *Nebántsvirág* cimszerepében, amelyben tegnap is ovációval fogadta a *Népszínház* közönsége.

** A német császár rendez. *Vilmos* német császár, mint ismeretes, nagy előszeretettel foglalkozik udvari színjátszaival is, melyeknek gyakran maga rajzol díszleteket, jelmezeket, sőt még a darabok rendezésébe is gyakran beleszól. A császárnak legújabb nagy színjátszó gondja a tavaszi *wiesbadeni* udvari színház díszelőadásai. *Egy berlini* távirat jelenti, hogy *Vilmos* császár a *wiesbadeni* színház főinspektorát, *Schicket* és főruhátörőst, *Rauppot* külön kihallgatásán fogadta, akik teljes három és fél órát töltöttek a császárnál. Mind a kettő a *wiesbadeni* előadásról referált a császárnak s megmutatták neki a díszletterveket, jelmezeket.

** Uránia-Színház. Az *Uránia* legközledebb egy érdekes darabban fogja műsorát tartítani. Eddig legnagyobbbrézt földrajzi és történelmi darabokat mutatott be a tudományos színház, most pedig a természet-

rajz köréből merít anyagot egy új darabhoz, melynek címe: *Az állatok világa*. *Váncza Mihály* tanár írja e nagyon érdekes darab szövegét és a legfestőbb képek keretében bemutatja a már kihalt és jelenleg élő állatok világát. A darab gyönyörű festett képeit stúriú jogkák felváltani szebbnél-szebb mozgó fényképek, melyek egy része külföldi, egy része pedig a budapesti állatkertben készült.

** Az Ocskay brigádéros a Telefon Hírmondó gyermekhangversenyén. A *Telefon Hírmondó* ma delután 5 órakor gyermekhangversenyt rendez, melynek keretében az Ocskay brigádéros összes dalait és szerenádját előfogja adni *Farkas Pall* cigányprimás zenekarával, aki a *Vigszínház* színpadán oly nagy sikerrel játsza a kurucdalokat. A hangverseny másik részében közromkönyvek: *Fábián Cornélia*, *O. Kezseri Irén*, *Károly Sári* és *Rambowsky Mariska* urhölgyek, *Faragó Odón*, *Gyözö Lajos*, *Helényi Béla*, *Odry Zsuzsán*, *Pétek Ferenc* ev. ref. lelkész, *Bóri Szabó József* és *Tarján Emil* urak. A hangverseny *Zörgő* híres rendezel. — Este a *Telefon Hírmondó* előzetesnek szórakoztatására a magy. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül *Gounod* nagy operája, a *Faust*, mely teljes egészében a legújabbban lesz elővezetve a Hírmondó kágyón keresztül. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezett híreket olvastatja fel a *Telefon Hírmondó*, majd annak bevezetője 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kágyólkon keresztül.

MŰVÉSZET.

□ **A nagy árvíz emléktáblája.** A székesfőváros megbízásából már másfél évvel ezelőtt *Holló Barnabás* szobrász az 1833-iki pesti nagy árvíz emléktábláját, mely bronzba öntve, egy esztendőre hever a városán. A képművészeti bizottság az emléktábla helyéül a *Ferenciek* templomának a *Kossuth Lajos*-utcarra néző oldalát jelölte ki és száz forintos szavazatot meg egy próaelemléktábla állíttatására. A tervező művész most egy beadványban sürgős intézkedésre kéri a bizottságot, hogy az emléket március 13-ikán, az árvíz évfordulóján leleplezhesse.

□ **Ausztrák Képművészet új palotája.** *Bécsből* táviratozza tudósítónk: illetékes helyen elhatározták, hogy legközelebb a modern képművészetnek új palotát emelnek. Az épület terve már régen kész. A modern képművészet alkotásai eddig a városi Muzéumban találtak helyet.

EGYESÜLETEK.

(Az Aquinói Szent Tamás-Társaság) ma este tartotta évi közgyűlését a központi papnöveldeben *Városv Gyula* püspök előktele alatt. Rövid megnyitó beszédében utalt az elnök a pozitívista bölcseleti terjedésére melynek veszedelmes tanait a keresztény filozófia művelése van hivatva ellensúlyozni. Az élejtéssel fogadott megnyitóbeszéd után *Kiss János* alelnök olvasta fel évi jelentését, melyben panaszosan említi, hogy a társaság tagjai ismételt felszólítás dacára is nagyon gyéren jelennek meg felolvasásokra és sokan vannak, akik még széköfoglaló előadásait sem tartották meg. — Minthogy a székesfehérvári püspökké lett *Városv Gyula* lemondott az elnöki tisztségről, a társaság új elnökének dr. *Székelv István* egyetemi tanárt választották meg. *Végül Flenderovics Zsigmond* tartott érdekes felolvasást az *erkölcs statisztika egyes tanúságairól*.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Gyermekrablás.** *Bisutti Paula* a neve annak a fiatal nőnek, ki ma gyermekrablás súlyos vádjával terhelve állott a törvényszék előtt. A *Klein* *Abraham* gyermekét vitte el, s tartotta magánál öt napig. A fiatal asszonyt nem bosszu vagy egyéb véztes szenvedély vezette ebben a cselekedetében *Klein Abraham* villamos vasuti alkalmazott ellen, kivel valaha szerelmi viszonyt folytatott, de aki hűtlenül elhagyta. Annnyira elhagyta, hogy a köteles gyermek-tartási díjat sem akarta fizetni, ellenben újabb viszonyt kezdett *Köteles Erzsébet*tel. Az elrabolt gyermek az utóbbi szeretőnek a gyermeke, s *Bisutti Paula* csak azért vette magához, hogy az apát a gyermektartási díj megfizetésére szorítsa. Ez nem sikerült neki, e helyett a vádlottak padjára került. Ma tárgyalta ezt az ügyet a törvényszék *Szabó Géza* bíró előktele alatt. A tárgyaláson a vádlott nő beismerte, hogy a gyermeket elvitte anyjának tudta és beleegyezése nélkül, de ezt azért tette, hogy *Klein Abraham*ot preszcionálja a gyermektartási díj megfizetésére. Külöben is a gyermek nála az öt nap alatt épp oly gondos bánásmódban részesült, mintha az anyjánál lett volna. A törvényszék dr. *Böhm* ügyész vádjá után *Bisutti Paul*át a gyermekrablás vádjá alól felmentette.

§§ **A kávéelő.** *Hermann Mór*nak, a *Wesselényi*-utcai *Magyar Színház* kávéház tulajdonosának a kávéházával sok kellemetlenség támadt. Hiába tett kísérleteket, nem tudta fellendíteni üzletét. Adósságokba keveredett, utóbb már főpincére, Sváb 8000 K. kaucióját is felhasználta. Ebből akkor lett baj, amikor a főpincér visszakövetelte kaucióját. Hogy főpincérét kifizethesse, kávéházi üzletét 16.000 koronáért egyik napról a másikra eladta háztulajdonosa és felesége mostohaapjának, *Rosenfeld Lipó*tnak, az így szer-

zelt pénzen kifizette Svábnak 8000 koronáját, a 18000 korona pedig Hermannak Rosenfeldnél fennállott régebbi tartozására jutott. Herman Mór hitelezői, akiknek 12000 korona követelésére egy krajcár fedezet sem jutott oszított kérték ellene, a bíróság elrendelte s megindította a büntető eljárást is. A büntető törvényszék ma tartotta meg ez ügyben a főtárgyalást. A királyi ügyészség Herman ellen a büntetőörvénykönyv 414. §. 1. és 3. pontjába ütköző család bukás büntetése miatt emelt vádat. A tárgyaláson Oldh bíró elnökölt, a közvádat dr. Keserü Lajos ügyész képviselte, a vádlottat dr. Gleichman János ügyvéd védte. A törvényszék a vádlottat hét hónapi börtönrre ítélte. Az ügyész sulyosbításért, a védő enyhítésért felelőbbzett.

§§ Kémkedés vádja alatt. (Második nap.) Ma folytatták a tárgyalást Carina ellen, ki konokul megmarad tagadása mellett. Az elnök jelenti, hogy megszerezte a Liposében lefolytatott kémkedési pőr aktaírt, melyekből kiderült, hogy a vádlott által bevallott külföldi koholt oimek nem egyebek, mint egy idegen hatalom vezérkarának koholt oimek. Az elnök jelenti továbbá, hogy a nyomozást még egy másik irányban is folytatták. A múlt évben a bécsi országos törvényszék kémkedés miatt négy évi sulyos börtönnel sújtott egy Sarglia nevű hivatalnokot, aki most Steinban tölti ki büntetését. Ezt is vallatták, sőt ama külföldi mérnök személyleírását is közölték vele, akire Carina ismételtelen hivatkozott, de állítólag ő sem tud semmit Carináról.

Az államügyész megjegyzi, hogy Sarglia, aki eleinte konokul tagadott, utóbb bevallotta, hogy érintkezett idegen hatalmakkal, de becsapta őket és értéktelen dolgokat közölt velük. A vádlottnak is ajánlja, hogy tegyen le céltalan tagadásáról.

Az elnök: Különben már bizonyosnak látszik, hogy azok az urak, kiket ön megnevezett, egy külföldi hatalom megbízottai.

A vádlott: Bocsánat, én csak egy címre írtam. Az elnök: De hiszen több névről teit emlíést feleséghez intézett leveleiben.

Kudélka Ferenc detektív erre megjelenik, hogy jelentést tegyen az elnöknek.

Az elnök: Megbízom azzal, hogy figyelje meg a vádlott feleségét, főképpen arra vonatkozólag, milyen viselkedést tanusít Fuchs tanúval szemben, akit ma ki fogunk hallgatni.

A detektív előterjeszti jelentését, amelyből kintünk, hogy a vádlott felesége állandó érintkezésben volt a tanúval, nyilván azért, hogy vallomását befolyásolja. A tegnapi tárgyalás után együtt távozott vele és ma is együtt jöttek a tárgyaló-terembe.

Az elnök erre intézkedik, hogy a tanúval, míg kihallgatása meg nem történt, senki se érintkezessék.

Az államügyész: Szörnyű asszony ez, mindig beszélnie kell. (Derűtlenség.)

Több jelentéktelen tanu kihallgatása után Fuchs építészeti rajzolóra kerül a sor. Részletesen leírja azt a katonai térképet, melyen a vádlottal együtt dolgozott. A térkép különösen a sztratégiai fontos vasúti vonalakat tüntette fel s bő jelmagyarázatokkal és írásba foglalt részletes magyarázatokkal volt ellátva. Ez a magyarázat mintegy 10 ívre terjedt. Carina azt állította, hogy a térkép a vezérkar számára készül.

Az elnök: Ez igaz, de nem az osztrák vezérkar részére.

A tanu: Pár nappal azután, hogy a munkával elkészültünk, Carina kijelentette, hogy a rajzon változtatni kell. Mikor ez is megtörtént s a magyarázat le volt írva, az eredeti íráskat megsemmisítette.

Az elnök: A vádlott felesége tegnap beszélt-e önnel?

A tanu: Igen, de ezt velem gyakran megtette.

Ezután még néhány tanut hallgattak ki. A bizonyított eljárás befejezése után a törvényszék Carinát kémkedés büntetése miatt ötöt évi sulyos börtönrre ítélte, sulyosbítva minden negyedévben egy bójtnappal, minden február 1-én sötét zárkával és kemény fekhelyvel, továbbá a nemesség elvesztésére és örökösi kitasításra Ausztriából. Az ítélet megokolása kiemeli, hogy az osztrák kormány meg fogja keresni a magyar kormányt Carinának a magyar nemességtől való megfosztása céljából. A védelemnek azt az előterjesztését, hogy az osztrák törvényszék nem illetékes, a törvényszék elutasította, mert Carina Bécsben követte el a büntetendő cselekményt. Carina védője semmisségi panaszt jelentett be és fellebbezett a büntetés mértéke ellen.

§§ A központi tejosarnok pőre. A budapesti központi tejosarnok ügyesen lepezte le azokat a tejárásokat, akik a közeli uradalmakból szállított tejet a központi tejosarnok üvegeiben árusították. A kereskedők valamikor vendői voltak a központi tejosarnoknak s a náluk maradt védjegyes üvegekben továbbra is árusították a tejet. Az igazgatóság ekkor felbérelt egy csapat facőr oselőléányt, akik bementek a boltosokhoz és központi tejet kértek. Így ment lepre Seita István, Focht Jakab, Morawy József, Pollacek Manó, Deutsch Zaigmond és Schmidt Károly, akik ellen az igazgatóság íjlejelentést tett védjegybitorlás miatt. A járásbírósg december 30-án a bepanaszolt kereskedőknél tömérdek üveget lefoglalt. Ma tárgyalta ezt az

ügyet a büntetőjárásbírósgnál Baumann albiró. A vádlottak tagadták hogy ők károsító szándékkal adtak volna idegen tejet a központi tejosarnok üvegeiben. A íjőbérelt vevőknek is megmondták, hogy a központi tejosarnokból való tejet nem árusítják. Dr. Pollacek Sándor és dr. Messinger Simon védő egész sereg tanut jelentettek be, akiknek kihallgatása céljából a bíró a tárgyalást január 20-ára halasztotta el.

Nyiltér.

Dr. FABINYI J.

specialista - volt kórházi szankorvos
rendel NEMI BETEGSÉGEK ellen
d. e. 9-3-ig; este 6-8-ig
Bpsten, Erzsébet-körút 12., főemelet.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító-társaság.
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Vagyos 1900. december 31-én
1,687,840,168.54 frank.
Biztosítási állomány 1900. december 31-én
5,914,496,829.12 frank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

München, január 8. Hertz Vilmos költő, irodalomtörténész és az itteni teknikai főiskola tanára, tegnap itt meghalt.

Altenburg, január 8. Ez évben husvét fáján itt nemzeti közti szabadkőműves-kongresszus lesz.

Az osztrák helyzet.

Bécs, január 8. A költségvetési bizottság ismét megkezdte munkálatait és Kathrein elnök indítványára, melyhez Böhm-Bawerk pénzügyminiszter is hozzájárult, elhatározta, hogy az 1901. évi költségvetést, miután a költségvetési év letelt, formailag épp úgy tárgyalja, mint az előző három év el nem intézett költségvetéseit és ezután több kisebb címet elfogadott.

A N. F. Presse megőloja egy lengyel lapnak azt a híret, hogy gróf Pinuski galiciai helytartó, Czartoriszky hercegnek a tartománygyűlésen a wrescheni eseményekről mondott beszéde miatt, lemond állásáról.

Prága, január 8. A Narodni Listi, mely már a minap is a Reichsrath összejövetelének állítólagos elhatalasításáról adott hírt, most abbéli kételyét fejezi ki, vajjon a képviselőház egyáltalában össze fog-e ülni. Az új-cseh lap szerint a helyzet olyan, mint 1899-ben volt, amikor a Reichsrathot elnapolták s aztán váratlanul berekesztették.

A kis lutri Ausztriában.

Bécs, január 8. A költségvetési bizottság elintézte a pénzügyminisztérium egy kisebb tételét. A lottótételnél Schalk előadó egy határozati javaslat elfogadását kéri, amelyben a kormány felszólította, hogy a lottó végleges megszüntetésének előkészítése végett csökkentse a húzasok szánatát és megtelessé intézkedésekkel oda hasson, hogy a betétek évenként csökkenjenek.

Dr. Kramar indítványozza, hogy a tétel bevételét 200.000 koronával kevesebbire irányozzák elő, hogy ezzel is dokumentálják, hogy a számlított végleges megszüntetésre törekzenek.

Böhm-Bawerk pénzügyminiszter megjegyzi, hogy a számlított megszüntetése költségvetési szempontból, valamint a megszüntetés folytán keletkező zuglutrük miatt nem volna ajánlatos, és a számlítottnak az osztályorszájk által való helyettesítést sem pártolhatja, mivel a vállalat nyereség oszekély volta következtében egyenlő bruttóbevétel mellett a tisztajövedelem 10 millió koronával csökkenne és ennek még más kellemetlenségek is járnának a nyomában, nevezetesen az ügynöki intézményben, továbbá növekednék az általános játékszenvedély, stb. A miniszter ennéltova a leghelyesebb utnak tartja azt, amelyet a pénzügyi kormány szembetűnő sikerrel követ, t. i. a nyereségi esélyek tokozatos csökkentését, a mivel egyuttal a betétek is csökkennek és utal arra, hogy ez az irányzat a költségvetési előirányzatnak 1901. évvel szemben 1 millió koronával leszállított összegében erőteljes kifejezésre talál, valamint arra, hogy a játék-betétek 1837 óta 44

millióról 32 millió koronára oszkekentek. A játékesélyek csökkentésének hirtelen követtése, mint ezt az előadó határozati javaslata követeli, a mostani pénzügyi helyzet mellett nem volna ajánlatos.

Erre a lottó tételét Kramar indítványának elvettése mellett elfogadták. Elfogadták továbbá dr. Schalk előadó határozati javaslatát is.

A délafrikai szabadságharó.

London, január 8. Kitchener jelentései alapján kiszámították, hogy a boerok tavaly összesen 18.400 embert vesztettek. Ennyi volt 1901-ben az elesettek, sebesültek és a fogságba jutottak száma. A múlt év elején hivatalos kimutatások 20.000-re becsülték a boer haderőt, minthogy pedig az év folyamán csaknem az egész szám kidőlt a csatasorból, tehát nyilvánvaló, hogy a boerok igen nagy segítséget kaptak időközben. Legnagyobb rész a Fokföld lakossága oszallakozott a boerokhoz.

Az anarkhisták ellen.

New-York, január 8. A panamerikai kongresszuson Haiti és Ecuador képviselői azt indítványozták, hogy az anarkhisták működését ne tekinték többé politikai jellegű bűncselekményeknek. A kongresszus ezt az indítványt elfogadta. Ez a határozat nagyon megkönnyíti az európai hatóságoknak az anarkhisták elleni akcióját.

Erdihajók a Perzsa-öbölben.

Berlin, január 8. A Berliner Tagblatt pétervári jelentése szerint a keletázsiai hajórajból a Navarin és Sissoj Veliki sorhajók, továbbá Vladimir Monomach és Dmitri Donszkej cirkáló-hajók és az Admiral Kornikov kis cirkáló a perzsa öbölbe indultak.

London, január 8. A Times jelentése szerint január 2-án még három hadihajó indult a perzsa öbölbe. Ezek a következők: Perseus, Lapwing és Sphinx. A hajók állítólag hadiszereket is visznek Marabuk kovejti sejknek.

India termésé.

London, január 8. India alkirálya táviratozza: A hőmérsék emelkedik, az eső gyöngül. A termési kilátások általában változatlanok. Bombayban a termés jobb, mint várták. Az árjegyzések állandóan megyugyultók.

A sionisták ellen.

Berlin, január 8. Ideérkezett táviratok szerint a Genfben élők orosz, macedóniai és bulgáriai származású zsidó diákok megvetésüket nyilvánították a sionista-kongresszusnak ama hódoló távirat miatt, melyet a kongresszus Abdül-Hamid szultánhoz intézett.

Chile és Argentina.

Santiago de Chile, január 8. A chilei kormány helyt adott az argentinai kormány kérelmének a onilei külügyminiszter és az argentinai követ által szerkesztett jegyzőkönyvre vonatkozó magyarázatok ügyében és beleegyezett, hogy ez a jegyzőkönyv az 1908-ik évben kötött szerződésnek alája rendeltessek. Ily módon minden nehézséget elhárítottak.

Közgazdasági táviratok.

Kassel, január 8. A legközelebbi esküdtészi perodusban lesz a végfárgya és a törkölyszárító részvény-társaság igazgatósága és felügyelőbizottsága ellen. Az ügyészség család bukás miatt emelt vádat az igazgatóság ellen.

New-York, január 8. Az amerikai acéltruszt tiszta nyeresége a múlt év harmadik negyedében három millió dollárral volt nagyobb, mint a megelőző év megfelelő időszakában. Tavaly az egész esztendő 84 millió dollár üzleti többlettel zárult.

New-York, január 8. (Terményfősede.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban heilyen 8 1/2 (8 1/2). Jan.-ra 7.84 (7.75). Aprilisra 8.02 (7.90). New-Orleansban heilyen 7 1/4 (7 1/4). — Petroleum: Stand white New Yorkben 7.20 (7.20). Stand white Philadelphian 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsír: Western steam 10.15 (10.15). Robe és Brothers 10.25 (10.25). — Tengeri irányzata szállrd. Január 70 1/2 (70 1/2) Májusra 71 1/2 (71 1/2). — Juliusra 70 1/2 (70 1/2). — Buza irányzata szállrd. Píros ószi heilyen 90 1/2 (91 1/2). Január 80 (80). Márciusra 89 1/2 (88 1/2). Májusra 88 1/2 (88 1/2). Juliusra 88 1/2 (87 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: fair Rio 7. sz. 6 1/2 (6 1/2). Jan.-ra 6.25 (6.25). Aprilisra 6.50 (6.55). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2). — Ón: 22.75 (22.50). — Réz: 12 1/2 (12 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, jan. 8. (Terményfősede.) (Zárlat.) Buza irányzata szállrd. Január 80.— (79 1/2). Májusra 84 1/2 (83 1/2). — Tengeri irányzata szállrd. Jan.-ra 68 1/2 (64.—). — Zsír: Január 9.80 (9.82). — Májusra 9.92 (9.92). — Szaionna short clear 8.95 (8.87). — Sertészsuk: január 18.82 (18.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK

Könyvek.

A hatalom s a pompa fénye
Nem csábított egy percre sem,
A nyomorultak égő könnyét
Törültem én le csendesen.

A gazdagok hervadását,
Zajos hadát kerültem én,
Zúllott világon tépelődtem,
Magányos árnyas rejtekén.

Szememben könnyre könny szívárgó
És egyre sorradott szívem,
S im' engemet, legkoldusabbat,
Még nem vizsгалtál senkisé!

Herzog János.

+ **Novemberi számok.** Az elmúlt év november havi népesedési mozgalmának érdekes képét adja a magyar királyi központi statisztikai hivatal Haviközleményeinek novemberi füzeté. Az érdekes számok ime, a születés, házasság, keresztelés, a halálozás csoportosítása:

Bölcső és koporsó. Magyarországon élve született 56.518 gyermek, halva 1192. Hét évnel fiatalabb korban 17.583-en hét évnel idősebb korban 20.132-en haltak el úgy, hogy a halálozások összes száma 37.714, a népesség természetes szaporodása tehát 18.804. Csupán a magyar anyaország népesedését tekintve. 1901. november havában 347-el kevesebb a szaporodás, mint az 1900. év ugyane hónapában, amikor is 1159-el több volt ugyan a halálozás, de több volt a születés is, még pedig 1506-al. Az 1900. év 11. eső hónapjában együttvéve a szaporodás 4623 al volt több, mint az 1901. év ugyanazon időszakában, amikor is kevesebb volt ugyan a halálozás 23.593-al, de kevesebb volt a születések száma is, még pedig 23.216-al. A születések aránya november hónapban legmagasabb volt a Dunán innen, a legalacsonyabb pedig Erdélyben. A megyék közül Máramaros-vármegyéé az első, míg az utolsó helyre Krassó-Szörény-vármegye került. Városi törvényhatóságaink közül a születések számáránya tekintetében Szegeď áll az első helyen, az utolsón Marosvásárhely. A halandóság legnagyobb volt a Dunán innen, a legkisebb a Duna-Tisza közén. Az egyes megyék közül Trencsén-vármegye mutatja a legkedvezőtlenebb, Beszterce-Naszód-vármegye a legkedvezőbb arányszámot. — Városi törvényhatóságaink közül aránylag a legkevesebb haláleset Fiume után Kecskeméten történt, a legtöbb Komáromban. A szaporodás legnagyobb volt a Duna-Tisza közén, a legkisebb Erdélyben. A megyék közül Szabolcs, a városok közül Szegeď szaporodott legjobban. Komárom, Baja és Marosvásárhely városokban a halálesetek száma fölülmulta a születéseket. Novemberben a magyar anyaországban 101 oly község volt, amelyekben a halálozások a születéseket több mint 5-el múlták fölül. Ezek közül 8 községben egy születés sem fordult elő, holott a halálozások száma 2 községben 7, négyben pedig 8 volt.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(181)

Mihály azonnal elhagyta Annus kocsiját, amely mellett mindaddig lovagolt, visszament az ezrede élére, amely egy kissé elmaradt. Alig távozott a kocsitól, hallotta, hogy valaki követi. Hátranézett és Charlampt, a vilnai vajda könnyű lovasságának a parancsnokát, az Annus imádóját pillantotta meg. Wolodyjovskij megállította a lovat, mert tudta, hogy most összetalálásra kerül a dolog, ő pedig nagyon szerette az ifyasmit. Charlamp melléje lépett, de először egy szót sem szólt, csak prüszkölten rettentően, szem-melláthatólag szavakat keresve. Végre megszólalt.

— Adj Isten, dragonyos uram!

— Adj Isten, katona bácsi!

— Hogy mersz engem így nevezni? — szólt Charlamp, fogait csikorgatva, — engem, a kapitányt? Hé?

Wolodyjovskij a kezében levő lovaglópálcát forgatni kezdte. Ugy látszott, mintha egész figyelmét arra fordítaná, hogy minden forgásnál a nyelvével tudja elkapni. Aztán egykedvűen felelt:

— Mert a rangodat nem tudom leolvasni a cífra ruhádról.

— Tulságosan bizalmas vagy, ehhez pedig semmi jogod sincs.

— Miért? — kérde Wolodyjovskij tetőtött ostobasággal.

— Mert idegen hadseregbeli vagy.

— Nyugodj meg, uram! Ha a dragonyosoknál szolgálók is, a bajtársad vagyok, a vajdának tisztje és nem is a legkisebb rangban. Bátran szóba állhatsz velem, vagyok olyan legény, mint te. Charlamp kezdte belátni, hogy nem valami

Házasság. Novemberben Magyarországon 33.104 házasságot kötöttek, amely számból Horvát-Szlavonországra 7468 házasság esik. 1901. évi november hónapja valamivel kedvezőtlenebb volt a házasságkötésekre, mint az 1900. év ugyane hónapja, amely 26.151 párt egyesített. A 25.696 házasságkötésből aránylagosan a legnagyobb rész a Duna-Tisza közére esik, a legkisebb a Tiszán innen. A vármegyék közül aránylag Békésvármegyében kötöttek a legtöbb házasságot, a legkevesebbet Udvarhelyvármegyében. — Városaink közül a házasságkötések számáránya tekintetében Zombor az első, ahol 89 házasságot kötöttek, míg az utolsó helyet 11 házasságkötéssel Szatmár-Németi foglalja el. — Magyarországon novemberben 2366 vegyes házasságot kötöttek. A keresztény-zsidó házasságok száma 29, mely számból 11 esetben keresztény nővel, 18 esetben pedig keresztény leánnyal lépett zsidó nővel házasságra. A Magyarországon kötött 2366 vegyes házasság 22.74%-ában, 538 esetben jött létre meggyezés a születendő gyermek vallása tekintetében, még pedig 226 esetben az apa, 312 esetben az anya vallása javára. A legtöbb meggyezés szám szerint 319 a római katolikus vallásnak kedvez a reormátus léi javára 106, az ágostaiéra 69, a görög katolikuséra 27, a görög-keletire 13 s az izraelitára 2 meggyezés létesült. A 29 keresztény zsidó házasság közül 8 esetben jött létre meggyezés, még pedig 6 esetben a keresztény s 2 esetben a zsidó vallás javára.

Kivándorlás. November folyamán Magyarországon (Fiumével) 5744 utlevelet adtak ki. A kiadott utlevelek tulajdonosainak összesen 992 utitársuk volt. Legtöbb utlevél Brassó (633), Szeben (438), Zemplén (377), Nagy-Küküllő (307), Sáros (288), Csik (268), Háromszék (243), Borsód (196), Abauj-Torna (188), Szepes (177), Máramaros (177), Fogaras (172) Gömör (151), Bács-Bodrog (151), Ung (133), Szabolcs (123), Alsó-Fehér (131), Torontál (114) Krassó-Szörény (112) és Arva (103) vármegyéből, továbbá Budapest székes-úvárosi (176) és Pancsova (63) t. h. j. l. városbéli illetőségű egyének részére adatott ki. Az utlevelek legnagyobb része Romániába (2494), Amerikába (1601), Európába általában (1854), Oroszországba (146) szolgált.

+ **Új erőfejlesztő.** A Pearsons Magazine című amerikai újság érdekes hírt közöl legutóbbi számában. Egy kaliforniai farmon ugyanis egy új készülék használnak a gőz fejlesztésére. A nap melege forralja a vizet és az ekkép fejlődött gőz olyan gépet hajt, amely percenkint 6500 liter vizet képes szivattyúzni. A készülék távolról olyan, mint egy óriási, nyitott és megfordított ernyő, amely egy magas acél-állványon van elhelyezve, ahol a napsugarak lehetőleg ferdén esnek az ernyő medenéjébe. Ez 1788 tükrökből van összeállítva; mindegyik 60 centiméter hosszú és 10 centiméter széles. Az összes tükrök egy hosszú kazánra vetítik a nap sugarait. A kazánban 450 liter víz van. Egy önműködő szerkezetek az óriási ernyő a nap mozgását követi.

Természetesen rengeteg bámulója van ennek az újfajta erőfejlesztőnek és az a társaság, amely megterezte a szabadalmát, már több megrendelést is kapott hasonló szerkezetek kiépítésére.

apró-cseprő emberkével van dolga, mint ahogy eleinte gondolta, de annál inkább dühöngött, mert Wolodyjovskij még jobban felbőszítette. Végre is így szólt:

— Hogy merészelsz az utamba állani?

— Ej, ugy látom, hogy veszekedni akasz.

— Talán. És azt mondom neked, Charlamp Wolodyjovskij fülehez hajolva sugta e szavakat, hogy levágom a füledet, ha Anna kisasszony körül legyessedel.

Wolodyjovskij tovább forgatta az ostort, mintha valami nagy élvezetet talált volna benne és engesztelő hangon szólt:

— Ej, uram, kegyelmezz meg ifjú életnekem.

Bocsáss az utamra!
— Nem! Abból semmi sem lesz! El nem menekülsz! szólt Charlamp és megragadta a lovag kabátját.

— Nem akarok én előled elmenekülni, szólt Wolodyjovskij szeliden, de most szolgálatban vagyok és sietnem kell, hogy az uram parancsát teljesítsem. Boocsásd el a kabátomat, boocsásd el kéréim, mert különben — mit is tehetek én szegény egyebet — megraklak ezzel a korbáccsal és felökölök a gebédre!

A kezdetben oly szeliden csendő hang oly erősen hangzott, hogy Charlamp elcsodálkozva nézett a lovagra és eleresztette a kabátját.

— Különbösen is nékem mindegy! — szólt Wolodyjovskij. — Varsóban majd találkozunk. Nem vesztelek el a szemem elől. Én ugyan nem fogok elbujni, de hogy bánunk el majd Varsóban egymással? Légy oly jó, adjál tanácsot! En egyszerű katona léteimre még sohasem jártam ott, de ugy hallottam, hogy a főtörvényszék halállal bünteti azt, aki a királyi vagy a helyettese közelében kardot húz.

— Látszik, hogy sohasem voltál még Varsóban és hogy szimpia ember vagy, mert félsz a főtörvényszéktől és nem tudod, hogy az interregnum idején kormánytársak kormányoz, avval pedig könnyen ki lehet egyezkedni. A te füled

+ **Aranyeső Madridban.** A napokban egy jókedvű és gazdag fiatal yankee gentleman Madrid utcáin sétálva, százzszáma dobálta a fényes aranydarabokat az istenadta nép közé. A yankee nagy flegmával nézte, hogy az utca népe miként viv ádáz harcokat az aranypénzért s a sokadalom miként ölt nagyboldu dimenziókat. Az Apolló-színház előtt végre botránnyá fajult a dolog s a rendőrség jónak látta, hogy közbelépjen. Egy rendőrtiszt megszólította a pénzdobáló yankeket:

— Ne tessék itt aranyt dobálózni!

A néptömeg éjjezett és szidalmazta a rendőrtisztet.

— Éljen a nép barátja! — kiálták. — Megütötte a nagy lutrit s most megosztja nyereségét a néppel!

A pénzszóró gentleman akinek spleenjén kívül egyéb baja is lehetett, meggondolta a dolgot és megszüntette a pénzdobálást. Bankókat vett ki zsebéből s a nép álmétködésére a tizeseket és százakat papirgolyóbisokká gyúrva, eltüntette szájában. A rendőrtiszt csakhamar megszokta a dolgot s az ellenkező, rugkapáló ifjut bekísérte a rendőrség épületébe, ahonnan az Egyesült-Államok követségének közbenjárására szabadon bocsátották. A rejtélyes idegen másnap elutazott Madridból.

+ **Faananyagok tartóssága.** A nedvességtől jól megóvott ácsolt iagerendák tudvalevőleg évszázadokon keresztül is jókban maradnak, amint erre a régi műemlékekben számtalan példát találunk. A londoni Westminster-Halnak mennyezete skót erdei fenyőtől készült és bár 450 évnel is hosszabb idő óta áll fönn, ma is teljesen jókban van. Még bámulatosabb a római Szent-Pál bazilika gerendáinak tartóssága, amely már ezeresztendő múlttal dicsekedik. Egészen mások a tapasztalatok, ha a lát a levegőtől elzárt nedves helyen tartjuk. Ilyenkor már néhány év alatt tönkremegy. Apró lakockákat alig egy hüvelyknyire ástak a föld alá, mégis a faanyagok közül csak a vörösfenyő és a borovfenyő állott hosszabb ideig, tíz évig a korbáccsal ellent. A többi a következő időtartam alatt mentek tönkre: a nyárfa és a nyír három, a tüz és vadgesztenye négy, a jávor és a bükk öt, a kőris és a szilva hét, végül a tölgy és erdeifenyő nyolc esztendő alatt.

+ **Állatok gyógyítása Röntgen-sugarakkal.** A stuttgarti löklínika vezetője, Hoffmann tanár érdekes kísérleteket tett beleges állatokon a Röntgen-sugarakkal. Kísérleteiről egy tudományos lapban a következőket írja:

Az első felvételek a vágóhídon leölt állatokról történtek, hogy meghatározzam az egyes testrészeknek szükséges idő nagyságát. Később egy élő vörösfenyő, amely lábát törte, történtek Röntgen-felvételek, hogy meggyőződésem arról, vajon jól egy-

miatt ugyan le nem ütök az én fejemet, azt elhíheted.

— Köszönöm szépen szives tanításodat és továbbra is kérem fogom. Te igen okos és tanult embernek látszol és én, aki oly tanulatlan vagyok, hogy az alanyt alig tudom az állománytól megkülönböztetni, ha téged — Isten mentesen — ostobának akarnálak nevezni, talán azt se tudnám, hogy miképpen is kell mondanom: stultus? vagy stultus? vagy éppen stultum?

Wolodyjovskij újra a korbáccsal játszadozott, Charlamp pedig megzavarodott s a vér az arcába szökött és dühösen rántott kardot. A lovag korbáccsal a térde alá szoritotta és szintén a kardja után nyult. Egy percig farkasszemet néztek, mint két vadkan, tágra nyitott és tüzeben égő szemekkel — de Charlampnak eszébe jutott, hogy a herceg könyörtelenül megbüntetné, ha szolgálatban levő tisztjét megtámadná, hát visszadugta a kardját a hüvelyébe.

— O! majd megtalálalak még téged, fattyu! — kiáltotta.

— Megtalálász! Megtalálász! Gazfickó! felelt a lovag.

Elváltak. Mindkettő a csapatához tért vissza. Wolodyjovskij ezrede most már oly közel ért, hogy a porfelhők közül hallható volt a lovag dobogása is. Mihály rendezedte a csapatot és az élére lovagolt. Csakhamar mellette termett Sagloba.

— Mit akart fölled az a tengeri szörnyeteg? — kérdezte.

— Charlamp? Ej, semmit! Kihivott egy kis párvialdara.

— Nesze nekünk! Hiszen keresztül fog furni az orrával. Vigyázz, Mihály, ha verekسل vele, le ne vágjad a korbáccsag legnagyobb orrát, mert annak egy külön kriptát kellene építeni. Milyen szerencsés ember is a vilnai vajda! Mások portyázó csapatokat küldenek az ellenség ellen, nála pedig ez a nemes már messziről megszagolhatja a vesélyt. De miért hívott ki?

(Folytatása következik.)

másba vannak-e illesztve a tört részek. Minden állatról pompás felvétele készíthetők, ha az állat hozzá szokott a gép zajához.

Ezeknek a felvételeknek Hoffmann tanár szerint nagy a praktikus értékük, mert a betegség egyes fázisai, különösen a csont- és patabelegségek kitűnően felismerhetők.

+ Horoszkóp 1902-re. Feltámadt ismét vagy talán meg se hall az a babonás hit, hogy a csillagok nemcsak az éjszakákba világítanak bele, hanem a jövőnek eseményeit is megvilágítják azok előtt, akik az égből hieroglifáit megfejteni képesek. Ely Star három nap és három éjjel egyfolytában és szakadatlanul böngészte a csillagsátor titkait és szerenósan ki is sűtötte, hogy mi minden fog megtörténni ezen a földtekén az 1902-ik év elforgása alatt. A párisi „Matin” Ely Star szivessége révén abban az irigylendő helyzetben van, hogy a bekövetkező eseményeket nem megtörténtük után, hanem előre közölheti. Az évszázadok eseményeinek a történelmi fontosságú mozzanatainak előrebocsátott riportja, s kétségtelenül a leghitelesebb riportja ez: „A francia kormányunk ugyancsak szükségessé lesz minden politikai bölcseségre, hogy az állam hajóját nagyobb katasztrófa nélkül kiterelje a veszélyből. Különösen márciusban és áprilisban lesz nagy a közveszély. Orosz és angol nemzeti büszkeség fogja fölédzeni azokat a kalamitásokat, melyek Franciaországot is érinteni fogják.”

Arra a kérdésre, hogy vesztély fenyegeti-e a köztársaságot és győzelem kecsegteti-e a reakciót, ilyenkor a válasz olvasható a csillagokból:

„Igen! És nagyon szenvedélyes lesz a küzdelem. Az első szavazás alkalmával a jelenlegi kormány és a republikánusok majdnem kisebbségben lesznek. De szerenósere ügyetlenül fogja az ellenséges áramlat szervezni a saját pártját és tapintatlanul vezetni a parlamentáris viadalt s csakis ennek köszönhető, hogy a második szavazás alkalmával már jelentékenyebb többségben lesznek a republikánusok.”

De nemcsak a francia haza sorsáról adnak felvilágosítást a közlékeny csillagok, hanem még a Comédie Française bekövetkező kalamitásait is előre kitécskézik:

„Pörökdedések és perpatvarok lesznek napirenden, de az év vége felé valamiképpen majd csak helyreáll a sulygyen.” Ez a pont némi turpisságnak látszik. Mert azt, hogy a primadonnák és színigazgatók közt majdnem minden évben van pör és veszekedés, ezt a színházi élet benfentesei eddig a csillagok pletykázása nélkül is tudták. De annál jelentékenyebb a csillagjós kijelentése Anglia sorsát illetően:

„Az angol-boer háború az év végéig el fog tartani és az angolok végleges győzelmei nyer befeljeszt. De győzelmüket meg fogják keseríteni a pusztító járványok, melyek különösen a Fok-övidön sűrűnek vége. Az angol és német tengerészteret sok szenvedés vár. Hatalmas tengeri hajók robbanások és tűzvész által fognak megsemmisülni. Oroszországban legyilkolnak egy minisztert. Még május hó elseje előtt az anarkhisták merénylőintézkedése a cár ellen; Törökországban meszárlások és borzalmak keresztényülözések lesznek napirenden. Cselszöveget fognak fölédzeni, melynek éle a szultán trónja ellen irányul és pénzkrizisek szaporítani fogják sokfelé a torradalmakat...”

A csillagok tolmácsa a további felvilágosításokat megtagadta azzal a megokolással, hogy veszedelmet hord méhében a jövő, de még nagyobb lenne a veszély az által, ha ok, — már mint a benfentesek — kifecségnének mindent. Ely Star tehát, eltekintve attól, amit jónak látott közölni, a továbbiakra nézve hallgatásba burkolózik.

+ Megkövesült erdő. Hogy a föld gyomrában akadunk megkövesült erdőkre, ez nem tartozik a ritkaságok közé. Ellenben a tűnemények közé számít az angol Arikautazónak, Edward Dodsonnak utazási eredménye Tripolis táján, Afrika északi részének oly vidékére, ahol egy lévszázad óta nem fordult meg európai kutató. Sok viszonyosság után Murzuk közepébe ért Dodson és oszlopja s itt tíz órán át megkövesült fák mellett haladt el a karaván. A fátörzsek átmérője átlag hét hüvelyk s alattuk letört és szintén megkövesült faágak valamint kagylók hevernek rendkívül nagy mennyiségben. Világos jele ez annak, hogy itt valamikor tenger hőmpölygött s ennek sós habjaiból csakis a csillag sőjegecedések maradtak vissza. A karaván roppant zivatarnak volt kitéve. Egy ízben öt oldalról közeledtek felük a felhők és a végítélethez hasonlított az elemek csatája. Más alkalommal tegyvereik foszforeszkáló fényben ragyogtak, ami a bennszőlött vezetőket szörnyen megrémítette. Égi jelnek vették a tűneményt s bajóslatot olvastak ki belőle azért, mert „hitetlenek”-kel közös utra indultak el.

+ Mire jó a tűzfeszkendő. Néhai gróf Ráday Gedeonnak, a betyárvilág híres kormánybiztosának halála alkalmából temérdek furtangos módját elevenítették föl az ő vizsgálati rendszerének. Egyike ezeknek a következők: Egyszer egy olyan gonoszlevőt vezettek eléje, aki egy utasembert megfojtott és elöl-delt, s még a kötelet is megtalálták az áldozat nyakán. Hiába vallatták a gyilkost Ráday emberei, azokonok tagadtak. Ekkor maga Ráday vette kezelése alá; meztelenre vetkőztetve kiállította az udvarra, s a dermesztő téli hidegben ráeresztette a teckenről jéghideg sugárát. Két perc múlva a delikvens vallott, mint a parancsolat.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. Bécsből jelentik, hogy a jegybank tegnap megkezdte a nyílt piacon a bankrátán alul való leszámítolást. A bankot erre a nagymértékű pénzbőség, más szóval a pénzkereslet jelentéktelen volta készítette. Az a tény, hogy a bank a nyílt piacon való leszámítoláshoz folyamodott, hogy felgyülemlett tartalékát gyümölcsösítse, amellől szól, hogy a bank vezetősége a hivatalos bankráta leszámításának tervét elejtette.

A kereskedelmi kamarák titkos jelentéséről címén az „Alkotmány” tegnapi száma azt írta, hogy Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter bizalmas leírásban felkérte a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy hozzáműtessék jelentéseiket a jövőben ne hozzák nyilvánosságra. Illetékes helyről eredő értesülésünk szerint e hír teljességgel alaptalan. Ily leíratot a kamarák nem kaptak. A közlemény a miniszter egy régebbi intézkedésének félreértéséből származhatott.

Ugyanis 1899. óta a kereskedelmi és iparkamarák évi jelentéseit a kereskedelemügyi miniszter együttesen, egy kötetben adja ki a kamarákkal történt megállapodás következtében. Ezzel a miniszter lehetővé akarta tenni, hogy az ország egyszerre kapja az egész anyagot, amely azelőtt a legkülönbözőbb időben, gyakran 7—8 havi időközökben, részletekben, kamaránként jelemt meg, sőt némely kamarák jelentései egészen elmaradtak, minek következtében az egész ország közgazdasági viszonyainak az érdekelt-ség által változó képe nem volt megalkotható. Csak 1899. óta van erre mód, amióta tudmilkil Hegedűs miniszter a kamarák jelentéseit együttesen, egy kötetben adja ki, természetesen úgy, amint a kamarák jelentéseiket hozzá felterjesztik, tehát minden változtatás nélkül.

Mint hogy azonban megtörtént, hogy egyes kamarák, be nem várva az együttes jelentés megjelenését, saját jelentéseiket, amelyek az együttes jelentésben ugyis kiadatnak, korábban adják ki, a mi természetesen csökkenti az együttes jelentés aktualitását, a miniszter még a múlt év szeptember hó 13-án ad 52.616. sz. a. kelt leírattal felvitte a kamarákat, hogy egyrészt teljesítsék fel jelentéseiket pontosabban, mert e nélkül az együttes jelentés kiadása indokolatlan késedelmet szenved, holott annak gyors megjelenése az ügy érdekében felette kívánatos. Másrészt azonban az együttes jelentés kiadásáig tartózkodjanak az ugyanazon tartalom külön jelentéseik korábbi megjelentésétől. Ennyi a tényállás.

De hogy a miniszter mennyire nem akarhatta a kamarák jelentéseinek nyilvánosságra hozatalát korlátozni, bizonyítja az is, hogy ugyanebben a leírásban külön is hangsúlyozta, hogy természetesen nem tehet észrevételeit az ellen, ha az egyes kamarák saját jelentéseiket az együttes jelentésen kívül külön is kiadják, csupán azt kívánja, hogy az együttes jelentés megjelenését meg ne előzze, amely kívánság — szemben azon anyagi áldozattal, amelyet a kereskedelemügyi tárca az együttes jelentés kiadásával hoz — bizonyára több, mint méltányos.

A magyar vasutvisek és gépgyárak országszerte a múlt hóban Förster Nándor miniszteri tanácsos elnöksével tartott két ülésén foglalkozott a Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter által véleményezés végett megküldött iparfelügyelői utasítással s az albizottsági javaslathoz képest elhatározta, hogy ajánlani fogja gőzkazán- és kazánlemez-normálalak felállítását; meg fogja ajánlani a már két ízben tett javaslattal a kazánvizsgáló- és biztosító-szerveket létesítésére nézve; kémi fogja hogy a kazángyárak az eddigi öt évi szavatosság alól felmentessenek és hogy a kazánok viznyomása próbáinak alkalmazandó nyomás a külföldön használatos határozományokhoz hasonlóan az eddigi elavult és a modern technika már színvonalával össze nem egyeztethető előírások megváltoztatásával megfelelően leszámítassék. A január hó 8-ikán tartott értekezleten foglalkozott az egyesület a kazánlító és a gépkezelői képzéssel kapcsolatos kereskedelemügyi miniszter által véleményezés végett beadott kérdésével s azt az iparfelügyelői utasítás tanulmányozására kiküldött és Bánó László igazgató és Thaly Zsigmond vezérigazgatóval kiegészítő albizottságnak adja ki, ezáltal is kimondván azonban már azt, hogy az egyesület a mellett fog állást foglalni, hogy a gépkezelői vizsgának a gőzgeptulajdonosokra kötelező volta megszüntetessék.

Munkások jutalmazása. Hódmezővásárhelyről jelentik, hogy igen szép leolvasású ünnep volt ott tegnap A városában több hűségese cselédnek és jóvaló gazdasági munkásnak kitűntető oklevelet és egyenként 100—100 korona jutalmat osztottak ki.

Lukács György főispán, nagy közönség előtt, akik között nagy számmal voltak munkások, szép beszédet mondott, a munkások és gazdák viszonyát fejtegetvén, majd valamennyiükkel kezet szorított. A közönség sorából felhangzott indítványra Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez üdvözölő sürgönyt küldöttek, üdvözölvén Darányit a magyar munkások érdekében kifejtett nagy horderejű, áldásos működéséért. A miniszter melegen megköszönte a táviratot.

A new-yorki tőzsde. New-Yorkból jelentik január 7-iki kelettel: Az előzősde szilárdan indult, később azonban szabálytalan lett. A vasutértekek nyereségrealizációk következtében előtérbe kerültek. Az acélértékek erősen emelkedtek, mert nagy bevételről szóló tudósítást vártak, de általánosságban az árfolyamosökkenést nem lehetett megszüntetni. A pénzügyi bizonytalansága és az árfolyamok magas állása döntött a tőzsde leolvasása tekintetében. Realizálásokat eszközöltek és az árfolyamok estek. Zárta gyengült. Részvényforgalom 910.000 darab.

Fizetéképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Baumweing Emil kereskedő Kolozsvár, Erb Berl borkereskedő Lemberg, Heimlich és Rothmann cipőkereskedő Budapest (Király-utca 55.), Weiss Gusztáv és Adolf játékkereskedő Budapest (Váci-körút 19.), Márkus J. és Társa cég Nagyvárad, Lauzmann József fűfialkereskedő Budapest (Király-utca 17.), Rustia Károly borkereskedő Triest.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A lefolyt hét nem hozta meg a karácsonyi ünnepek utánra várt élénkséget. Kötések jöttek ugyan létre, de csak korlátozott számban s a készáruforgalom sem volt lendület, úgy hogy az irányzat csak csendesnek tekinthető. Ezen körülmények ellenére malmaink, nekintve a buzapiac tartós szilárdságát, áraikat megint felemelték, úgy annyira, hogy az árak a múlt héthez képest átlag 40 fillérről magasabbak. A külföldi üzlet, valamint a takarmányokéval változatlanok. Megjegyzendő még, hogy a legutóbbi malomegyezmény alapján a lisztárak jegyzése január 1-től 50 kilogrammonként értendő.

Átlagos budapesti jegyzések 100 kilogrammonként számköztől:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor. 14.—	13.60	12.20	12.90	12.60	12.20	11.60	
		7	7½	8			
		10.60	9.10	6.80			
Finom korpa:							Goromba korpa:
Ar: korona	4.60						4.70
							Dara: AB C
							14.60 13.80

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.— korona, áruban 39.50 korona. Bécsben a kontingentált készáru 86.60 korona pénzben, 86.— korona áruban.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1902. évi január 8-án Készlet 1414 darab. Erkezett 1872 darab. Összesen 2786 darab. Eladott 2039 darab. Maradt 747 darab. Napj árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—92 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 86—92 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 88—94 K-ig. Öreg nehéz sártonk 400—500 kilós 86—91 koronáig. Malac 40—68 korona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 8.

A mai buzaüzlet változatlan árak mellett nyugodt hangulattal nyílt meg. Később szilárdabb lett az irányzat és zárlat felé élénk forgalom fejlődött ki. Forgalmába került 37.000 méterháza buza, nagyobb tételek 5, és elsőminőségű 10 fillérről magasabb árakon.

Rozsot 5 fillérről magasabb árakon jegyezték.

Eladott:

Busa. Tiszavidéki: 1000 mm. 79-5 k. 9 K. 50 f., 500 mm. 80 k. 9 K. 50 f., 800 mm. 79-5 k. 9 K. 32½ f., 200 mm. 79 k. 9 K. 32½ f., 300 mm. 78-6 k. 9 K. 32½ f., 1000 mm. 78-5 k. 9 K. 30 f., 600 mm. 78 k. 9 K. 25 f., 1000 mm. 77-5 k. 9 K. 22½ f., 800 mm. 77 k. 9 K. 20 f., 400 mm. 77 k. 8 K. 17 f., 200 mm. 77 k. 9 K. 17½ f., 600 mm. 76-8 k. 9 K. 10 f., 100 mm. 75 k. 8 K. — f., 200 mm. 74 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 74 k. 9 K. 25 f., 600 mm. 77 k. 9 K. 25 f.

Féjermegyei: 400 mm. 79 k. 9 K. 30 f., 1000 mm. 77 k. 9 K. 27½ f., 200 mm. 76-5 k. 9 K. — f., 250 mm. 76 k. 9 K. — f., 100 mm. 75 k. 9 K. — f.

Pestmegyei: 450 mm. 79 k. 9 K. 22½ f., 350 mm. 78 k. 9 K. 15 f., 400 mm. 77 k. 9 K. 15 f., 200 mm. 76 k. 8 K. 90 f., 1150 mm. 75 k. 9 K. — f., 200 mm. 75 k. 8 K. 95 f., 100 mm. 75-5 k. 8 K. 95 f., 250 mm. 72-5 k. 8 K. 95 f., 200 mm. 74-3 k. 8 K. 90 f.

Buda: 100 mm. 73-5 k. 8 K. 60 f.

Bánsági: 2800 mm. 77-8 k. 9 K. 05 f.

Bácskai: 150 mm. 75-3 k. 9 K. 05 f.

Szerbiai: 4250 mm. 75-7 k. 8 K. 65 f.

Raktárú: 1230 mm. 76-8 k. 9 K. 15 f., 2000 mm. 77-5 k. 9 K. 20 f., 3500 mm. 76-8 k. 9 K. 07½ f., 3500 mm. 76-7 k. 8 K. 95 f., 1800 mm. 76-8 k. 9 K. 05 2000 mm. 75-3 k. 8 K. 90 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7 K. 35 f., 500 mm. 7 K. 22½ f., 400 mm. 7 K. 20 f., 100 mm. 7 K. 10 f.

Zab: 100 mm. 7 K. 55 f., 100 mm. 7 K. 45 f., 300 mm. 7 K. 35 f., 200 mm. 7 K. 12½ f. dohos.

Tengeri (uj-áru): 200 mm. 4 K. 90 f., 200 mm. 4 K. 87 1/2 f., 300 mm. 4 K. 86 f. Lohere: 25 mm. 45 K. — f. Tegnap déltől eladott: Tiszavidéki: 1200 mm. 78-5 k. 9 K. 82 1/2 f. három hónapra.

Készpénzfizetés mellett. A kászár hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde sokasági szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'B u z a', 'Kilós', 'K-tól', 'K-ig', and 'Kilós' for various types of wheat and flour.

Table titled 'Egyéb gabonafajták' with columns for 'Kilós', 'K-tól', and 'K-ig' for items like 'Bécs', 'Arpa', 'Zab', etc.

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek: Áprilisi buza 1902. 9.07-9.09-9.12-9.15-9.16 Októberi buza 1902. 8.35-8.87-8.41-8.45

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1902. 9.14 pénz 9.15 ár Októberi buza 1902. 8.44 8.45

Délután fél 5 órakor zárul: Buza áprilisére 1902. 9.21-9.22 Buza októberre 1902. 8.48-8.49

A budapesti értéktőzsde. Csekély üzlet mellett az előtőzsde irányzata kedvező maradt. Rímamurányiak bécsi vételekre emelkedtek, ellenben Koronajáradékokban erősebb kínálat mutatkozott.

Déliben, kedvező berlini jelentésekre különösen Osztrák Hitelezvények értek el magasabb árfolyamot. Előtőzsde. Osztrák hitelezvény 641.50-642.25. Magyar hitelezvény 661.-663.-.

A budapesti terménytőzsde. A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg: Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.-50.-

litásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.75-16.- korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona. Szilváz: slávoniai — korona, szerbiai 17.25-17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde. Bécs, január 8. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A határidőzlet majdnem kizárólag buzára szorítkozott, amely ciklet eleinte a gyöngült newyorki árjegyzésekre bonyolultabb irányzattal indult.

A bécsi értéktőzsde. Az előtőzsde tartózkodó volt a hangulat. A déli tőzsde lanyha üzletmenet mellett indult. A hangulat később is csöndes maradt.

Bécs, január 8. (Magyar értékek zárlata) 4%-os aranyjárdék 119.15. Tízai és szegedi kölcsön sorsjegy 148.-. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.-. Magyar keleti vasúti állami kölcsön 119.40. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank —. Rímamurányi vasműrészvény 480.-. Magyar koronajárdék 95.-, 4%-os Magyar földterhem. kötvény 93.50. Magyar hitelbank részvény 666.-. Magyar nyerevényi kölcsön sorsjegy 178.-. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank 2500. Magyar cukoripar 1775.-

Bécs, január 8. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/3%-os papírjárdék 99.60. 4%-os osztr. aranyjárdék 120.25. 1880-os sorsjegy 144.50. Osztrák hitelezsorsjegy 405.-. Angol-osztrák bank 263.50. Bécsi bankjegysorsjegy 449.25. Osztrák-magyar bank 1590. Déli vasút 79.50. Dunagőzhajózási részvény 830.-. Dohányrészvény 291.-. Cézárszi és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.20. 4 2/3%-os ezüst járdék 69.55. Osztrák koronajárdék 86.25. 1864-iki sorsjegy 215.-. Osztrák hitelintézeti részvény 644.-. Unionbank 546.-. Osztrák Länderbank 422.50. Osztrák-magyar államvasút 657.75. Elbavölgyi vasút 452.50. Eszaki vasúti vasút részvény 443.-. Dohányrészvény 291.-. Rímamurányi vasút 482.-. Alpesi bányarészvény 408.50. Májusi járdék 99.50 Magyar korona járdék 95.-. Török sorsjegy 105.25. Német birodalmi márká 117.25.—. Napoleon d'or 19.03.

Külföldi értéktőzsde. Berlin, január 8. (Tőzsei tudósítása.) A mai tőzsde irányzata kezdetben igen nyugodt volt, az árfolyamok kevéssé változtak. Járdékok közül spanyolok csökkenők voltak, s a 3%-os birodalmi kölcsön is gyengébb volt a kizsönből álló új kibocsátások miatt.

Berlin, január 8. (Zárlat) 4 2/3%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.50. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 96.-. Osztrák-magyar államvasút 141.-. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.30. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 183.90. Altalanos villamosági Edison 182.-. Gelsenkirchen 177.-. Laura-kohó 199.-. 4 2/3%-os ezüstjárdék 99.75. 4%-os magyar aranyjárdék 100.80. Osztrák hitelezvény 202.60. Déli vasút 20.25. Károly Lajos vasút 102.40. Orosz bankjegy 210.15. 4%-os új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 101.-. Magyar hitelbank —. Dinamit Trust 164.40. Harpeni 163.90. Az irányzat gyenge.

Berlin, január 8. (A Budapesti Napló tudósításának távirata.) Kesti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 100.80. Magyar koronajárdék 95.80. Osztrák hitelezvény 203.-. Osztrák-magyar államvasút 141.-. Déli vasút 20.25. Eszaki vasúti vasút 216.15. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy készpénz —. Buschthradri —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, január 8. (Zárlat) Osztrák-magyar államvasút 708.-. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.40. Osztrák Länderbank —. 3%-os francia járdék 100.47. Ottomankorona 538.-. 3 1/2%-os francia járdék 102.05. Alpesi bányarészvény —. Déli vasút —. 4%-os magyar aranyjárdék 101.50. Párisi bankrészvény 988.-. Olasz járdék 100.50. Francia törleszt. járdék 99.32. Osztrák földhitelintézeti részvény 1247. Török dohányrészvény 314.-. Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 8. (Zárlat) 4 2/3%-os ezüstjárdék 100.10. 1880. sorsjegy 145.-. Déli vasút 20.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.50. Osztrák hitelezvény 203.-. Osztrák-magyar államvasút 140.75. Olasz járdék 101.-. 4%-os Magyar aranyjárdék 103.70. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése. Január 8. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 94-95 — fillérig. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 90-92 — fillérig. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 88-90 fillérig. Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 84-88 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82-84 fillérig.

Sertésleltékszám 1902. január 6. napján volt készlet 27.071 darab. — 1902. január 7. napján felhajtott 417 darab. 1902. január 7. napján elszállított 594 darab. 1902. január 8. napjára maradt készletben 26.894 darab.

Kivonat a hivatalos lapból. — Január 8. —

Kinevezések. A királyi adományozásból egyházi javadalmat élvező római és görög katolikus főpápok elhalálása után a javadalmi törzsvasúnyon elkölönítés, valamint a hagyatékok rendezése fölött végrehajtási joggal felruházott és 1881. évi LIX. törvényikké 109. §-a alapján az 1883. évi április hó 10-én 13249/L. M. sz. alatt kibocsátott szabályrendelet értelmében a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter előnölkete alatt működő vegyes bizottság tagjává az 1902. évre: az igazságügyi miniszter, a vezetés alatt álló minisztérium részéről Gyulányi Lajos miniszteri tanácsost, a kir. Kuria részéről pedig Sütő Rudolf és Németh Lajos kir. kuriai bírákat, a pénzügyi miniszter a vezetés alatt álló minisztérium részéről Bakonyi Géza min. osztálytanácsost, a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig Tost Gyula miniszteri tanácsos közalapítványi kir. ügyvezetőt nevezte ki. Az igazságügyminiszter dr. Vida Géza posztornyí kir. járásbíró, a posztornyí kir. ítélőtáblához előnké titkárra, Várjon Jenő kassai kir. járásbíró, a kassai kir. járásbíróhoz a kassai kir. járásbíróhoz aljegyzővé, Kelemen Gyula szendrői kir. járásbíróhoz írnokot a tésóti kir. járásbíróhoz segédletkönyvtárosnévé, Lauecsik János és Szecsenyi Gáspár posztornyí kir. ítélőtáblai írnokokat a posztornyí kir. ítélőtáblához iradatitkoslék: a vallás- és közoktatásügyi miniszter Gaál Lajos okleveles tanítót, a m. kir. tengerészeti hatóság Biedermann László és Ditrich Dussilo kereskedelmi hadnagykot hosszajutató tengerész-kapitányokká, a Kuria előnké a vezetés alatt legfőbb bíróságához Kizdian Ádám cs. és kir. 68. számú gyalgözredbeli igazolványos tizedes címzetes őrmestert III. oszt. hivatalosolgvá: a győri ítélőtáblához Kátona Lóránd posztornyí lakos végzett joghallgatót a győri ítélőtáblához kerületéhez dijas joggyakorokká: a marosvásárhelyi ítélőtáblához Fröhlich Zsigla Lajos sz. udvarhelyi lakos végzett joghallgatót és Florián János oklándi lakos végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtáblához kerületéhez dijas joggyakorokká: a beszercebányai pénzügyigazgatóság Tauszok Frigyes zölyönköst a zölyoni adóhivatalhoz díjtalan javgyakorokká: a nagyváradi pénzügyigazgatóság Tóth László nagyváradi lakos adóhivatali napidjazt a nagyváradi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakorokká: a nagyikindai törvényészek Erdős Gyula avas-ufajusi lakos végzett tanuló a nagyikindai törvényészek mellé a magyar-román nyelvre nézve második állandó hitles tolmácsok névezte ki.

Ügyvéti kamarák. A szatmárnémeti ügyvédi kamara dr. Márk Géza, Nagy-Somkut székhelyi bejegyezve volt ügyvédet, a kamara nevéjégyézkébe halála következtében törlés s irodája részére gondnokul Nyitván Miklós nagy-somkutit lakos kiendelt. Továbbá Nagy-Károlyi székhelyi ügyvéd és 1902. január 1-én kezdődő hatályú Balázs Jenő nagy-károlyi lakos ügyvédet a kamara nevéjégyézkébe folytatólag felvette, dr. Torday Sándor ügyvédet Szinerváralja székhelyi ügyvédet a kamara nevéjégyézkébe folytatólag bejegyezte.

Anyakönyvezeteli kinevezés. A belügyminiszter Kolozsvármegyébe a kormateli anyakönyvi kerületbe Kaszó Dénes segédjegyzőt anyakönyvezeteli-heiyetessé nevezte ki.

Table titled 'Vizállás.' with columns for 'Jan. Jan.', 'Jan. Jan.', and 'Jan. Jan.' listing various names and their corresponding values.

Napirend.

Napló: Csütörtök, január 9. Római katolikus: Julián vt. — Protestáns: Julián. — Görög-ország: (december 27.) Ist. Földiak. — Zsidó: Schob. 1. R. Ch. h. — Nap aél: 7 óra 32 percek. — Nyugszik: 4 óra 11 percek. — Hold két: 6 óra 48 percek reggel. — Nyugszik: 4 óra 11 percek délután. — Ujhoid 10 óra 15 p. este. A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. Nemzeti Múzeum. Természettörténet. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Több tárgyi 1 korona belépődíjjal megtekinthető. Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában zárva. Iparművészeti Múzeum délelőtt 9 órától délután 1-ig. Leleológus Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerpesi-ut 72.) délelőtt 9-10 óráig.

A földtani intézet múzeuma zárva. Téli dírtart a városligeti Múzeumban délelőtt 9 órától délután 4 óráig és este hangverseny mellett 6—11 óráig. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Szalon állandó kiállítás (Ferenciek-tere 9.) nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődíj 60 fillér. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig, d. u. 3—8-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitva és keleti minitart: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos orák: délelőtt 9-10 óráig délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzlet-

vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci körút 32. szám alatt. Időjelzés. — Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, január 8. A depresszió a Fehér tengerre vonult és a magas legnyomás izobárai Nyugat-Európa felett zárt alakot öltöttek. Franciaország belsejében a hőmérséklet a fagypontra alá süllyedt, egyébtől azonban még magas. Kisebb esők Ausztriában és Németországban voltak. Nálunk az idő változókéony, enyhe, helyenkint esős és szeles volt. Kildetés. Változókéony idő várható, éjjeli fagygyal és elvéte, főleg keleten még északon csapadékkal.

Restitutionsfluid. Kwizdafele Restitutionsfluid. Cs és szab. mosóvíz lovak részére. 1 üveg ára 2 korona 50 fillér. — 40 év óta az udvari istállókban, a katonaság és magánosok nagyobb istállókban használatban van nagyob munkánál elő-és uterősi-100, füzamoknál, inak merevségénél stb. az időmúlással kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a lenni védjeggyel valódi. Kapható Ausz. — Magyarország valamennyi gyógyszerüzében és a városligeti gyógyszertárakban. Forrástár: Török József gyógyszerész. Király-utca 12. és Andrassy-ut 26.

Makói takarékpénztár részvénytársaság. Meghívás. A „Makói takarékpénztár részvénytársaság“ XVIII. évi rendes közgyűlését 1902. évi január hó 26-án délelőtt 10 órakor Makón a takarékpénztár saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívattak. Tanácskozási tárgyak: 1. Két közgyűlési tag kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. Igazgatósági jelentés az 1901. üzletéről. 3. Felügyelőbizottsági jelentés. — Az 1901. évi mérleg megállapítása és a felmentvény iránti határozat. 4. Határozat a tiszta haszon hovatfordítása iránt és az osztalék megállapítása. 5. Elnök, alelnök, 5 igazgatósági tag, 5 választmányi tag és 3 választmányi póttag választása 3 évre. 6. Felügyelőbizottsági elnök, két rendes és egy póttag választása egy évre és tiszteletdíjuk megállapítása. 7. Az alapszabályok 84. és 100. §-nak módosítása. Jegyzet. Részvényesek, kik szavazatjoggal élni kívánnak, kötelesek a közgyűlés összehívott előtti legalább két nappal részvényeiket a még le nem járt szevényekkel együtt a társaság pénztáránaál letenni. Az 1901. évi mérleg és jelentés az érdekeltek által a közgyűlés megelős 8 napon belül a hivatalos órák alatt a takarékpénztár helyiségében betekinhető. Makón, 1902. évi január hó 5-én. Török Imre s. k. elnök.

Dr. Csapó-féle törv. védett MENTO sziklandóvényletea mint vértisztító pártatlan, gyökeresen közsvényit, gyógyít bármily régi rheumat, gyomorhajt, a teljes gyógyulás kimaradhatatlan. doboza 2 kor. Dr. Csapó-féle menta a legújabb kutatások Erzéket szer régi makacs köhögés, rekedtség és mellhajtásnál. doboza 50 fillér. — Forrástár: FLEX M. drogistánál, Múzeum-utca 72. Budapest.

Dóczy Lajos Munkái. A kiváló író művel a modern magyar irodalom legbecesebb termékei. Minden kötet öndílló egész és külön is kapható. DISZKÖTÉSBER. Csitt. Kegyesen vigjáték 7 kor. — Ill. Goethe Fanatja 8 » » Széchy Mária. Tört. szimf. 7 » » 50 » Curmeta. Kis Murányvár. 7 » » Bezzályok és vázlatok 6 » » Vaysser párok. Szimf. 6 » » Kétfelményi 6 » » 40 » Utolsó szerelem. Vigjáték 6 » » 40 » Ellisor királyleány 8 » » Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

A „KIS LAP“ mely a 7—12 éves gyermekek legkedveltebb képes újsága, harmincegyedik évfolyamával lép immár olvasói elő. Szerkesztik: Forgó bácsi és Roboz Andor. A „KIS LAP“ hetenként a lehető legváltozatosabb tartalommal jelenik meg. Kiváló írók tollából megjelent közleményei a legkülönbözőbb tárgykörből meríték. Hosszabb és rövidebb elbeszélései, csevegő-bongó versei a hazas emberszeretet és a kitartó, becsülettel munkásság elveit plántálják a gyermek lelkebe. Komoly és vidám hangú elbeszélésekkel kívül közli utleírásokat, meséket és hangulatos rajzokban hirdeti a természet ezernyi szépségét. Nagy súlyt helyez a gyermekek etihál nevelésére; a nagy emberek életét vagy életük egy jellemző szakaszát adomazzerű apró közleményekben ismerteti. A kézi ügyesség fejlesztésére is szeretó gondot fordít: magyarszatokkal kísért rajzokban tanítja meg fiatal közönségét arra, hogy mint képzetheti el ugyazóvón szomszából, kis papír- vagy fadarabkákból bannaga a játékaít és mint mulattathatja környezetét büvészet-szerű detudományosan alaponygú mutatóványokkal. mi dezek mellett közli különféle rejtvenyeket, találós meséket és a megjelölt közzött könyvjuttalmakat sorokli. időközönként pályázatot hirdét, hogy a gyermekek elméjét munkára serkentse és a szép stílus iránti érzéküket már ezen a fokon fejlessze. A „KIS LAP“ rajzai és képei a művészi nevelés leghatékonyabb előmozdítóli: könyvedek, a gyermek képzeletéhez szóló, nagyobhára vidám jökedvet és egészséges humort árasztanak. A „KIS LAP“ előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona. A „Budapesti Napló“ előfizetői a „KIS LAP“ ot kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 6 kor.-ért, félévre 3 kor.-ért, negyedévre 1.50 kor.-ért. A „KIS LAP“ ezen kedvezményes előfizetési összege a „Budapesti Napló“ utalványán is beküldhető.

A legmodernebb szinpad mäsarája! legsikerültebb darabjai! Tarka szinpad. A legnagyobb népszerűsége számítható kuplek és dalok gyűjteménye. Eddig megjelentek a követhető füzetek: 1. szám. Van-e tehetségem? Kupl. — Szövegét írta Péntény Árpád. Zenéjét szerzette Mader Károli, a m. kir. operaház igazgatója. A Tarka szinpad állandó nagysikerű repertoár szímlapja. — Ára 2 korona. 2. szám. Vén kocsis dala. Szövegét írta Helmut von Zentz. Zenéjét szerzette Tarnay Alajos. A Tarka szinpad megnyitó előadásának pártatlan sikerű színtárlása. — Ára 3 korona. 3. szám. A diófa románcza. Szövegét írta Molnár F. Zenéjét szerzette Konti J. A bájos poétikus románcza füzelműs dallama egyik legnyújtóbb darabja a Tarka szinpad műsorának. — Ára 1 korona 50 fillér. A zeneművek énekhangra szólnak. A zongorakíséret azonban magában foglalja a dallamot is, s így ének nélkül, — pusztán zongorán is előadható. — Megrendelhetők együtt vagy külön-külön. Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrassy-út 21.

„Reuma-szesz“ orvosi tekintélyek által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatású, a test bármilyen részénél, u. m. reuma, csont, íschias, légszűrés, szagadás, szúrás, nyíllalás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megcsinát. 1 üveg ár 1 korona, erősebb üveg ár 3 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerüzében, apóthékáiban és kórházakban. S.-A.-Ujhely. Forrástár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerár „Nador“-hoz.

Épp most jelent meg SEEFEHLNER J. L. cs. és kir. udv. szállítónál Budapest, IV., Váci-ut 20. sz. F. táncrendek, cotillonfigurák, farsangi- és bál-cikkek árjegyzéke. Bárkinek ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek ellen 20 évi, részben katonasorvis (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható D. KAJDACS, v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos Electrotherapiail rendelő-intézet IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (átjáróban és lift használat). A legelhanyagoltabb húgyvezetősúlyosok, legnyolcosabb húgyhólyagbajok, bujakóros sebeket, syphilit, és gonorrhoeát stb. Elgyengült férfierőt az orvosi világ által legújabbban olyanvíra fokozott és hatásban pártatlan sikerű Electro-Massage vagy Psychrophor által, magömléseket, nékmi fehérlóvájat bafeser kondézés nélkül, a legmakacsabb börtbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében boállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrerebajokat gyógyít a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek. Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerrekről is pontoskodra lesz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Csütörtök, 1902. január hó 9-én.
Faust.
Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerzette Gounod. Szövegét Goethe után írták Barbier és Carré. Fordította Ormay F.
Személyek:
Faust Kertész Margit Kacsér M.
Mefistofeles Szendrői Sibel Palóczy Gy.
Valentin Takács Mártha Valent
Wagner Ney B.
Kezdete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. január hó 9-én.
Nóra.
Színmű 3 felvonásban. Írta Ibsen Henrik. Fordította Reviczky Gyula.
Személyek:
Helmer Mihályfi Emmi Rudai M.
Nóra Márkus Rank Ujházi
Ervin Kóró Lindenné Szacsavay
Bób Rudai T. Günther Szacsavay
Kezdete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. január hó 9-én.
A bolond.
Énekes legenda 3 felvonásban, egy nyílt változással, Malonyai Dezso meséjéből írta Rákosi Jenő. Zenéjét szerzette Szabados Béla.
Személyek:
Déli lovag Dalnoki Bőngér Farkas
Pimpó Szilágyi Csudamér Iványi
Piroska Turcsányi Dirigó Boross
Fehérke Tomcsányi Bimbó Sziklai
Kekike Galambos Bimbilla Fedák Sári
Ellák Palásthy A földesszony Almási
Kezdete 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. január hó 9-én.
Először:
A képviselő ur.
Eredeti bohózat 3 felvonásban. Írták Gúthi Soma és Rákosi Viktor.
Személyek:
Bodolai Károly Góth Melinda Hegedűsné
Lili Gazsi Beke Antal Vendrei
Eszter Nikó L. Csapaki Rónaszéki
Péntek Szerényi Puppenheim Balassa
Füzössy Tapolczai Horvát Kazaliczky
Bodolai Károly Hegedűs Agnes Fábian
Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. január hó 9-én.
Pálzay Ilka assz. vendégfelléptével.
Nebántsvirág.
Énekes színmű 4 felvonásban. Írták Meilhac és A. Millaud. Fordították Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerzette Herré.
Személyek:
Flavigny Pálmay Színgazgató Ujvári
Chateau Németh Rendező Nagy
Champlatreux Szirmai Gusztáv Deli
Celestin Tollagi Róbert Szerdahelyi
Corinna Vidorné Loriot Solymosi
Apácafejed. Siposné Lydia Harmath
Kezdete 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. január hó 9-én.
A hadsereg.
Kezdete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.
Csütörtök, 1902. január hó 9-én.
A szerencse.
Vígjáték 4 felvonásban. Írta Capus Alfréd. Fordította Bálint Dezso.
Személyek:
Julien Bréard Császár Josephine Ligeti
Tournour Zilahy Geneviève Molnár R.
Chantreaux Gabányi Clémence Meszlényi
Sigmund Horváth Rosalie Mészáros
Lobrancaud Dezso Justine Tuboly
Poussier Nádaj Simone Maróthy
Charlotte Lányos Louise Vizvári M.
Kezdete 7 óraker.

Országos Magyar Képzőművészeti-Társulat.
TÉLI KIÁLLITÁS
A városi Igéret Műcsarnokban.
1901. nov. 15-től — 1902. január 15-ig
reggel 9-től 4 u. 4-ig
Csütörtökön esti 11-ig zeneestély.
Belépődíj 1 korona. Vasárnap 1 órától 40 fillér.

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Chung-Ling-Soo
a titokteljes kínai
Morcaschani
austráliai excentrik.
Tarka Színpad
A segédjűház darabjal.
Az angyalvadások.
Nagyszorú látványos balet
és sok különlegesség.
Szombaton, január 11-én:
Előkelő álarcos-bál
Zichor C. M. közreműködésével.
Vasárnap két előadás.
A téli kertben reggel 5 óráig Vörös Elek előzenekara hangversenyzet.

Somossy-Mulató
Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.
Everhart
a Karika király.
Miss Violet Hall's
New-York szépe.
KLEIN-CSALÁD
zenélő kerékpáros-csapat.
A Sarthali dalosmadarak
ének- és tánc-csoport.
Latour Irén és Zaza kutyája.
APRÓ-SZÍNHÁZ
a fényes januári műsor gyönyege.
Vasárnap két előadás.

Folies Moderne
Kerepesi-ut 63. szám.
Szenzációs
új műsor.
Két pompás új bohózat.
Vasárnap délután mérsékelt helyáru előadás családi műsorral.
Petánovits
METROPOLE-SZALLÓJA
A téli kertben ma
Pongrácz Lajos Kolozsvártól
kitűnő zenekara játszik.

KÖRÜTI FURDO GOZMOSO
Gőz- és porcellán kád-fürdők, fedett téli uszoda, hidegvíz-egyetemet, villamos-fürdők.
Izzasztó és soványító kurák. Erzsébet-körút 51.
A gőzműködés gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

A modern magyar konyha kodezse:
A Hét szakácskönyve
Kincses-tára minden gazdaasszonynak.
Kiegészítő minden szakácskönyvnek.
Ára díszes kötésben öt korona.
Kapható a Budapesti Napló kiadó-hivatalában VIII. József-körút 18. szám.

ÉN ZT
SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA (visszafizethető tét-szám szerinti kisebb részekben is) bármily összeget igen olcsón ad
Kőváry Armin bank- és váltó-tulaj-társaság igazgatója, IV. k. Ferenciek-tere 9. Gróf Csáky-palota.

MOST JELENT MEG:
Egy gazdátlan csónak története.
REGÉNY
Írta: MOLNÁR FERENC
KAPHATÓ A „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában.
Ára 2 korona.

Kiárusítás!
50%-al olcsóbb mint bárhol
függő lámpákban
Ortner Rezső és Tsa
porcellánfestő-partelep Teréz-körút 32.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAP... PAP... PAP...

GICHNER JANOS
paplan, matrac, és kárpitosár gyáros, szőnyeg, függöny, vendégszobák stb. nagy raktár.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
A gyárakat kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan esztergályozott, nem tetőző árak kifizetésnek. Vagy a pénz visszafizetés.

HAGGENMACHER-Féle
— a sörözők által palacsintázott —
GÓLIÁT MALÁTA-SÖR
legfinomabb sörözők és kávéházak ital.
Dr. Tóth János kím. kerület. Ország. Hely. gyártás. Gyártó: A Haggenmacher-é Góliát Maláta Sör, vegyészeti laboratórium, (Hagyományos maláta- és malátasör, (Hagyományos) tartalmazó kővetésben a legfinomabb maláta-sörök készítésével.)
Mégrendelő hely:
Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

MAGYAR BAZÁR
Szerkesztők: S. Hentaller Elma, nagyírónyál Lányal S.-né.
Kiadja: Az Athenaeum Irod. és nyomatd részvény-társ.
Dívatlap. XXXV. ÉVFOLYAM.
A MAGYAR BAZÁR tartalma élénk, érdekes és változatos. Elvezetés, szórakoztató olvasmányok mellett figyelemmel kíséri a nagyvilági életet, az irodalom, művészet, élet-konnyági ügyek s a leánynevelés legérdekesebb mozzanatait, nem feledkezik meg a háztartás, kortársak és női munkakör egyéb ágrairól sem. Utalgazdát ad a dívat, szépség, egészség ápolására. A dívatrés gyönyörű, néha színes ábrákkal, szabásai mintákkal feléli a gyermek-dívatot is.
A MAGYAR BAZÁR rendes munkatársai: Ábrányiné-Katona Klé-mentina, Bende Anzelmé, B. Büttner Lina, Emma, Faghné-Gyújtó Izabella, Fajné H. Maria, Gyarmathy Zsigmond, Gy. éry Ilona, Harmath Lujza, öv. gróf Heckensteine, úvárosi-gy. Horváth Széke, M. Erabovszky Julia, Köver Ilma, Kullifay Izabella, Lúthay Viktória, Lux Terka, Palkó-Decevényiné báró Glanitz Flóra, báró Rodvitzné-Schyttra Ilona, Szósvi Beila, Sulyok Ida, Szalay Fruzina, Szilagyi-Szalay Erzsé, Székely Irén, Tabódy Ida, Tavaszai Rozs, Tuiszonné-Behoff Lilly, Wetsteinné-Szűzha Margit, Vécseyné-Jankovits Lujza stb.
A MAGYAR BAZÁR minden hó 1-én és 16-án jelenik meg gyönyörű rajzokkal, színes dívatképekkel, bő szépirodalmi melléklettel. Ezen a mellékleten két regényt közöl a MAGYAR BAZÁR. Talányokkal és pályakérdésekkel is foglalkoztatja a MAGYAR BAZÁR olvasóit és a megfejtőknek értékes jutalmat ad.
A Magyar Bazár-t a Budapesti Napló előfizetői kedvezményes előfizetési áron kaphatják, és pedig egész évre 12 korona helyett 9 koronáért, fél-évre 6 korona helyett 4 korona 50 fillérért, negyed-évre 3 korona helyett 2 korona 40 fillérért.
A „MAGYAR BAZAR” előfizetési ára a Budapesti Napló utalványán is beküldhető.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Péntek	Hangverseny	Karácsonyi álom	A képviselő ur	Ádám és Éva	Svihákok
Szombat	A windsori vig nök	A bor	A képviselő ur	Ádám és Éva	New-York szépe
4. u. Vasárnap este.	—	Folt, a mely tisztít	Rontó Pál	Kurucúrfang	Svihákok
	Tristán és Izolda	A szerencse	A képviselő ur	Ádám és Éva	A vosztaszűzők

